69 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 2. decembra 2016

Leto LXIX, št. 96, cena 1,85 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Lubadar povzročil naravno nesrečo

Blejska območna enota Zavoda za gozdove Slovenije in župani Zgornje Gorenjske predlagajo vladi, naj množičen izbruh gozdnih škodljivcev in bolezni, ki povzročajo večjo škodo v gozdovih, uvrsti med naravne nesreče.

Ana Šubic

Bled – Doslej največja gradacija lubadarja v Sloveniji ima značaj resne epidemije, katere posledic se v celoti še ne zavedamo, opozarjajo na blejski območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Poleg uničevanja smrekovih sestojev in s tem neposredne gospodarske škode so posledice prenamnožitve lubadarja tudi gole gozdne površine, ki jih bo treba pogozditi, tudi zaradi nevarnosti erozije in plazenja. »Gre za širši problem, ki zahteva sistemsko reševanje,« je na včerajšnji novinarski konferenci poudaril Andrej Avsenek, vodja blejske enote ZGS.

Avsenek je problematiko pred mesecem dni predstavil tudi na koordinaciji županov Zgornje Gorenjske. Ti so tedaj na predlog zavoda sklenili, da bodo vladi predlagali, naj se množična namnožitev gozdnih škodljivcev in gozdnih bolezni, ki povzročajo večjo škodo v gozdovih, uvrsti med naravne nesreče. Sprememba zakona o odpravi posledic naravnih nesreč naj se izvede po hitrem postopku ter tako omogoči sanacijo v letih 2015 in 2016 od lubadarja poškodovanih gozdov. Predlagajo še, naj se sredstva, ki jih občine prejmejo iz naslova nadomestila upravljanja državnih gozdov namenijo za vzdrževanje gozdnih prometnic, medtem ko zakon sedaj določa, da se namenijo za vzdrževanje lokalne cestne infrastrukture. Postopek bo v državnem svetu sprožil državni svetnik in direktor Razvojne agencije Zgornje Gorenjske Stevo Ščavničar.

▸ 2. stran

Zaradi golega strmega pobočja, ki predstavlja resno erozijsko nevarnost in grožnjo vasi Dovje, sta zaskrbljena tudi eden večjih lastnikov tamkajšnjih gozdov Roman Gašperin in predsednik Agrarne skupnosti Dovje Slavko Rabič. / Foto: Tina Dokl

Hit Alpinea prodala hotel Alpina

Hotel Alpina v Kranjski Gori je družba Hit Alpinea prodala ljubljanskemu podjetju Links, višina kupnine je poslovna skrivnost. Vsi delavci ohranjajo zaposlitve, razporejeni bodo v druge enote.

Marjana Ahačič

Kranjska Gora – V družbi Hit Alpinea so končali prodajo hotela Alpina v Kranjski Gori. Z novim lastnikom, slovensko družbo Links, so že opravili primopredajo nepremičnine, so sporočili iz krovne družbe, novogoriškega Hita. Družba Hit Alpinea je v strateško-razvojnih načrtih temelje prihodnjega poslovanja osnovala na upravljanju osrednjih štirizvezdičnih hotelov v Kranjski Gori, razvoju novih turističnih produktov ter ustvarjanju sinergij v okviru destinacije Kranjska Gora in poslovne skupine Hit. Skladno s tem so tudi izpeljali prodajo hotela Alpina, ki je bil v razvojnih načrtih družbe opredeljen za nestrateškega. Alpina je hotel s tremi zvezdicami s skupno 210 posteljami, restavracijo, centrom dobrega počutja ter drugimi pripadajočimi servisnimi prostori in zemljišči, lociran pa je tik ob kranjskogorskih smučiščih.

Družba Hit Alpinea je prodajo hotela Alpina načrtovala že nekaj let. / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

Glede učinkov prodaje hotela Alpina v družbi Hit Alpinea pojasnjujejo, da bodo ti pomembno vplivali na zmanjšanje zadolženosti in finančnih obremenitev iz preteklosti ter omogočili nadaljnje vzdržno poslovanje družbe. V Hit Alpinei zagotavljajo, da vsi delavci hotela Alpina ohranjajo zaposlitev v družbi Hit Alpinea, kjer bodo prerazporejeni v druge enote družbe, hkrati pa bodo s tem razbremenili delovne procese za zagotavljanje še boljše kakovosti storitev v prihajajoči zimski sezoni in nadalje.

Priloge: zgornjesav'c, deželne novice, Kamničanka

AKTUALNO
Izvoz nam je usojen
Zaradi izboljšanja gospodarske slike na evrskem območju izvoz krepi tudi gorenjsko gospodarstvo, saj ga je v prvih osmih mesecih povečalo za pet odstotkov, v istem obdobju pa je turizem ustvaril za devet odstotkov več nočitev kot lani. 3

GORENJSKA
Ročevnica: nič krivi nosijo posledice
V postopku denacionalizacije, ki ga je vodila Upravna enota Tržič za nekaj zemljišč v Ročevnici, so bile nepravilnosti, zato je vrhovno sodišče zadevo vrnilo v ponovno obravnavo, ki jo zdaj vodi Upravna enota Laško. 6

KRONIKA
Gorenjska policija brez šefa
Dosedanji direktor Policijske uprave Kranj Simon Velički je včeraj postal namestnik generalnega direktorja policije. Gorenjske policiste začasno vodi Boštjan Glavič, vodja službe direktorja Policijske uprave Kranj. 14

GG+
Povezala ju je letalska tragedija
Letalska nesreča na Korziki je bila usodna tudi za Jano in Jožeta Močnika iz Kranja, ki sta za seboj pustila šestletno hčerko Majo. Njun prijatelj Jože Lončar se je vsa ta leta spraševal, kaj je življenje prineslo ubogi deklici. 20

VREME
Danes bo pretežno jasno. Jutri bo pretežno oblačno. Do nedelje zjutraj se bo spet zjasnilo, čez dan bo večinoma sončno.
-4/4 °C
jutri: pretežno oblačno

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Ledena dežela 2016/17 – Perunova doba

Ledena dežela že četrto leto skrbi za popestritev zimskega dogajanja v Sloveniji. Najdete jo v Ljubljani, ob Vodnem mestu Atlantis, v dvesto kvadratnih metrov velikem prostoru, ohlajenem na –5 stopinj. Ledena pravljica, izdelana iz 60 ton ledu, nas tokrat popelje v čas naših prednikov Slovanov, ki so živeli skupaj z naravo ter z njo povezanimi običaji. Ti so jim pomagali razumeti svet, v katerem so živeli. V kristalno čist led so letos izklesani bogovi naših prednikov in njihove zgodbe. Osrednji lik razstave je Perun, najmogočnejši med mogočnimi, ob njem pa so še Živa, Veles in Morana pa tudi Jaga Baba in Korant. Kot vsako leto bo obilo zabave tudi na ledenem toboganu in v ledenem labirintu, »pogreli« pa se boste lahko v čisto pravem ledenem baru. Ledena dežela bo odprta vse dni do 5. marca 2017. Več na www.ledena-dezela.com.

Trem naročnikom Gorenjskega glasa podarjamo po dve vstopnici. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Naštejte vsaj tri like bogov, ki si jih lahko ogledate v Ledeni deželi. Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 12. decembra 2016, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova 4, Kranj, ali na: koticek@g-glas.si.

Nagrajenci

V nagradni igri v kotičku za naročnike, ki je bila objavljena 25. novembra 2016, prejmejo zgoščenko Big Banda RTV Slovenija: Anica Celar Gorza, Preddvor, Janez Kuralt, Škofja Loka in Mitja Avsec, Črnuče.
Čestitke nagrajencem!

Lubadar povzročil naravno nesrečo

1. stran

Na Zgornjem Gorenjskem je zaradi lubadarja uničenih že 305 tisoč kubičnih metrov lesa. Nastalo je 750 hektarov golih gozdnih površin, kar ustreza velikosti petih Blejskih ali dveh Bohinjskih jezer. / Foto: Tina Dokl

Kot je včeraj pojasnila Vida Papler Lampe iz blejske enote ZGS, je na Zgornjem Gorenjskem do sedaj zaradi lubadarja uničenih že 305 tisoč kubičnih metrov lesa oz. 265 tisoč dreves: »Najbolj je prizadeto območje Bohinja, kjer je lubadar letos uničil že 135 tisoč kubičnih metrov smreke. Močneje so prizadeta še vznožja in pobočja Mežakle, Pokljuke, Jelovice in Karavank ter osamelci okoli Bleda. Nekoliko bolje je le v Zgornjesavski dolini in na Pokljuki, vendar se v primerjavi z lani lubadar hitro širi tudi na ta območja.« Lastnikom gozdov je bilo izdanih 3900 odločb in 200 sklepov o izvršbi, sanacijska sečnja pa je izvedena v količini 260 tisoč kubičnih metrov. Škodo zaradi predčasnega poseka manj vredne hlodovine ocenjujejo na enajst milijonov škode.

Velik problem pri sanaciji po besedah Avseneka predstavlja lastništvo; če je v Sloveniji več kot 460 tisoč lastnikov gozdov, jih je na blejskem gozdnogospodarskem območju okoli 14 tisoč, 30 odstotkov gozdov je v solastništvu. »Z lastništvom je povezana nezainteresiranost, le okoli 25 odstotkov lastnikov še opravijo delo sami. Polovica jih delo zaupa izvajalcem, četrtina pa se sploh ne odzove na prvo našo odločbo. Le še en odstotek lastnikov je ekonomsko odvisen od gozda. To so popolnoma druge dimenzije kot pred 20 in več leti. Tudi davčna politika je nestimulativna, ker ne glede na to, ali v gozdu kaj delaš ali ne, je davek isti,« je Avsenek našteval težave.

Gradacijo pričakujejo še dve leti, saj traja približno štiri leta. Še posebej skrb vzbujajoče so velike gole gozdne površine. Samo letos jih je na Zgornjem Gorenjskem zaradi prenamnožitve lubadarja nastalo 750 hektarov, kar ustreza velikosti petih Blejskih ali dveh Bohinjskih jezer, je ponazorila Papler Lampetova. Posebej so izpostavili primer Dovjega, kjer golo strmo pobočje predstavlja resno erozijsko nevarnost in grožnjo vasi. »Nekatere gole površine se lahko pomladijo same, odvisno od nagibov, lokacij, sosednjih drevesnih vrst, približno tretjino ali četrtino jih bo pa nujno pogozditi in to predstavlja zelo velik problem,« je opozorila in dodala, da bo zaradi razširjenosti lubadarja po Sloveniji za dolgoročno sanacijo potrebno ogromno sredstev.

Na Gorenjskem ima precej gozdov varovalno funkcijo, zato bo pogozditev golih površin nujna. »Posledice so lahko hude, gre za strme, velike terene in tudi za erozijsko občutljive površine,« je dejal Avsenek in pristavil, da je zakon o gozdovih neoperativen, saj določa, da je obnovo dolžan zagotoviti zavod v sodelovanju z lastnikom. »Že pri sami sanaciji in poseku lesa je pripravljena delati samo četrtina lastnikov, kaj bo šele pri obnovi. Ne gre samo za saditev, ampak tudi za nadaljnja negovalna in varstvena dela. Po naših izračunih je strošek obnove okoli 8000 evrov na hektar, se pravi 0,80 centa na kvadratni meter, cena polnega gozda na tržišču pa je 0,65 evra za kvadratni meter. To pomeni, da je obnova mnogo dražja, kot če kupimo odrasel poln gozd na trgu,« je pojasnil. Država bo morala zagotoviti tudi sredstva za obnovo gozdov, a po mnenju Avseneka bo precej večji problem pomanjkanje sadik, »saj je drevesničarstvo v Sloveniji skoraj na dnu«.

Pri vinjetah spremenjena le barva

Vinjete za leto 2017 so naprodaj po enakih cenah kot letos, nespremenjena je tudi njihova ročnost. Invalidi in velike družine lahko še naprej letne vinjete za kombinirana vozila kupujejo po polovični ceni.

Simon Šubic

Kranj – Včeraj so začeli prodajati vinjete za leto 2017. Edina novost je njihova opečnato oranžna barva, kakršne so bile že leta 2009, drugih sprememb glede cene, vrst vinjet ali njihove ročnosti pa ni. Za velike družine in invalide so tako kot prejšnja leta letne vinjete za vozila iz cestninskega razreda 2B na voljo po polovični ceni. Vinjete z letnico 2016 sicer ostajajo v veljavi do preteka njihove veljavnosti, kar za letne pomeni do 31. januarja prihodnje leto.

Od včeraj so tako naprodaj letne, mesečne in tedenske vinjete za cestninski razred 2A (osebna vozila) in 2B (kombinirana vozila) ter letne, polletne in tedenske vinjete za motorna kolesa. Letna vinjeta za osebna vozila še vedno stane 110 evrov, mesečna 30 in tedenska 15 evrov, za kombinirana vozila letna vinjeta znaša 220 evrov, mesečna 60 ter tedenska 30 evrov, za letno vinjeto za motorna kolesa pa je znova treba odšteti 55 evrov, za mesečno 30 in za tedensko 7,5 evra.

Ministrstvo za infrastrukturo je z Družbo za avtoceste v RS (Dars) in Rdečim križem Slovenije znova sklenilo dogovor, po katerem bodo velike družine z vsaj štirimi otroki in invalidi tudi prihodnje leto upravičeni do pomoči v višini 110 evrov pri nakupu letne vinjete za kombinirana vozila, denar bo z donacijo Rdečemu križu Slovenije zagotovil Dars. S prejeto finančno pomočjo so tako velike družine in invalidi, ki za svoje osebne potrebe nujno potrebujejo kombinirano vozilo, izenačeni z uporabniki osebnih vozil, ki za letne vinjete odštejejo 110 evrov. Prošnjo za pomoč pri nakupu letne vinjete za vozila cestninskega razreda 2B v višini 110 evrov morajo upravičenci skupaj s kopijo računa o nakupu vinjete in kopijo prometnega dovoljenja poslati na Rdeči križ Slovenije (Mirje 19, 1000 Ljubljana), ki bo upravičenost prošnje preverjal v sodelovanju z ministrstvom za infrastrukturo. Če bo odobrena, bodo pomoč nakazali na račun upravičenca.

Pomoč pri nakupu letnih vinjet 2B za leto 2017 v višini 110 evrov lahko uveljavijo vsi, ki so ob zadnji še veljavni registraciji vozila cestninskega razreda 2B uveljavili pravico do oprostitve letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu za invalide (z nekaterimi omejitvami glede delovne prostornine motorja) ali pravico do 50-odstotnega znižanja letne dajatve za velike družine. Velike družine lahko uveljavijo pomoč le za eno vozilo, za katerega pa ni omejitve glede delovne prostornine motorja kot pri invalidih. Upravičenci lahko pomoč pri nakupu letne vinjete uveljavljajo vse leto, izkoristijo jo lahko tudi tisti, ki doslej niso uveljavljali pravice do oprostitve letne dajatve za invalide oziroma pravice do znižanega plačila letne dajatve za velike družine in bodo to urejali ob naslednji registraciji vozila.

Prva prodaja PGP Inde neuspešna

Tržič – Stečajna upraviteljica Peka Tadeja Tamše je sporočila, da stoodstotni poslovni delež v tržiški Pekovi hčerinski družbi PGP Inde ob prvi prodaji za izhodiščno ceno 757 tisoč evrov ni bil uspešno prodan, zato bodo s prodajo nadaljevali. Osnovna dejavnost PGP Inde je proizvodnja spodnjih delov obutve, imajo tudi lastno orodjarno, v kateri izdelujejo orodja za tehnološko najzahtevnejše podplate. V podjetju ima delo 113 ljudi, od tega trideset invalidov. Sedmega novembra je bil objavljen tudi razpis za zbiranje ponudb za blagovno znamko Peko, rok za oddajo ponudb pa se izteče v dveh mesecih od objave. Tržno ocenjena vrednost Pekove blagovne znamke je 761 tisoč evrov, še dodatnih 120 tisoč evrov bodo stali kopita, noži in orodja, vezana na blagovno znamko. Prodajo bodo izvedli skupaj kot celoto z zavezujočim zbiranjem ponudb. Naprodaj je tudi tržiška poslovalnica Deteljica, trgovski lokal v kleti v velikosti nekaj več kot 660 kvadratnih metrov (prodajalna in skladiščni prostori) za izhodiščno ceno 326.187 evrov in pripadajočo opremo v vrednosti 935 evrov.

Danes postavitev božičnega drevesa v Šenčurju

Šenčur – Danes popoldne ob 15.30 bodo v središču Šenčurja postavili in blagoslovili božično-novoletno drevo. Vsako leto ga občini podari druga krajevna skupnost, letos so ga krajani KS Visoko - Milje.

Izvoz nam je usojen

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije je na obisku v Kranju poudaril nujnost izvozne naravnanosti slovenskega gospodarstva.

Simon Šubic

Kranj – Upravni odbor Območne gospodarske zbornice za Gorenjsko (OZG) se je pred dnevi v prostorih Zavarovalnice Triglav v Kranju znova sestal na razširjeni seji, na kateri so gostili predsednika Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) Marjana Mačkoška. Tokratni gost je poudaril, da je gorenjsko gospodarstvo močno izvozno usmerjeno, kar pa je po njegovem mnenju tudi usoda celotnega slovenskega gospodarstva. »Smo majhna dvomilijonska ekonomija, zato se ne moremo primerjati npr. s 45-milijonsko Poljsko in se spraševati, zakaj multinacionalke hodijo tja, in ne k nam. Naš trg je enostavno premajhen za velike mednarodne korporacije pa tudi slovenske gospodarske družbe. A zakaj ne bi bila Slovenija dežela nišnih svetovnih prvakov? Takšnih podjetij imamo že sedaj, kolikor želite, zato sem tudi predsedniku vlade Miru Cerarju že predlagal, naj začnemo našo državo promovirati na ta način,« je v uvodu povedal. Kot je pristavil, se v Sloveniji premalo zavedamo izvoznega potenciala, saj bo imela Slovenija letos ob ocenjenih 31 milijardah evrov izvoza, kar je daleč največ med državami na območju nekdanje Jugoslavije, v blagovni menjavi s tujino približno milijardo evrov presežka.

Tudi na Gorenjskem rast izvoza

Zaradi izboljšanja gospodarske slike na evrskem območju izvoz krepi tudi gorenjsko gospodarstvo, saj ga je v prvih osmih mesecih povečalo za pet odstotkov, v istem obdobju pa je turizem ustvaril za dobrih devet odstotkov več nočitev kot lani. V zadnjih dveh letih naraščajo tudi investicije, povečuje se zaposlenost in znižuje stopnja registrirane brezposelnosti, ki je s 7,1 odstotka še vedno najnižja v državi (10,7 odstotka), je trenutne razmere v gorenjskem gospodarstvu na kratko predstavila Jadranka Švarc, direktorica OZG. »Primanjkuje nam delavcev tehniških poklicev, zato spodbujamo in podpiramo nove programe srednjih, višjih in visokih šol v regiji. V preteklosti smo podprli program mehatronika in energetika, letos pa nam je uspelo povečati vpis v Šolskem centru Škofja Loka za dodatnih 60 mest, tako da so se lahko v tehniške poklice vpisali vsi dijaki, ki so to želeli.«

Marjan Mačkošek v pogovoru s člani upravnega odbora Območne gospodarske zbornice za Gorenjsko / Foto: Tian Dokl

Znova preveriti reprezentativnost

V približno poldrugo uro dolgem srečanju z gorenjskimi gospodarstveniki je Mačkošek spregovoril tudi o aktivnostih in težavah GZS. Slednje so po njegovem večinoma povezane z odpravo obveznega članstva, s čimer je oblast želela oslabiti njen vpliv na oblikovanje gospodarske politike. »Večina ključnih gospodarskih družb je vseeno ocenila, da imamo le združeni neko moč. Še vedno pa obstaja kup gospodarskih družb, ki niso včlanjene v GZS, a vseeno izkoriščajo vse, kar zbornica naredi,« je opozoril.

»Ekonomsko-socialni svet je farsa, saj ne sprejema konsezualnih in obligatornih sklepov, zato smo se tudi odločili za neke vrste bojkota,« je nadaljeval Mačkošek, ki tudi meni, da bi morali ponovno preveriti reprezentativnost vseh sindikatov in delodajalskih interesnih združenj. Kritičen je tudi do delovanja sindikatov, ki ne kažejo interesov za zaščito mlajših delavcev, njihove centrale pa pogosto silijo sindikate po podjetjih v odločitve, ki niso v interesu podjetij in zaposlenih. Gospodarstvo tudi zahteva, da se javna sredstva, ki jih gospodarstvo tudi ustvari, bolj pošteno in enakomerno porazdelijo po vseh deležnikih in se ob tem še kaj privarčuje, ne pa da glavnino sredstev prejme javni sektor, ki ob tem ni pripravljen varčevati, je dodal.

Podpovprečna zadolženost

Mačkošek je med drugim še ocenil, da so slovenska podjetja v zadnjih letih zelo znižala svojo zadolženost in so po zadnjih podatkih v Evropski uniji celo podpovprečno zadolžena, zato po njegovem ni več nobenih potreb po razprodaji slovenskega gospodarstva. »Banke tudi razmišljajo preveč birokratsko, danes se vse gleda le še skozi številke, zato se lahko zgodi, da bodo kmalu dobile novo konkurenco kar v podjetjih, ki imajo denar in ga bodo pripravljena posoditi drugim podjetjem,« razmišlja.

»Spremeniti je treba šolski sistem, ki zdaj producira funkcionalno nepismene ljudi. Manjka mu predvsem inovativnosti,« je še pozval Mačkošek. »Reforma šolskega sistema je zato najbolj nujna in jo morajo izvesti zdaj, saj bodo prvi rezultati vidni šele čez pet let,« je dodal. Odklonilno je spregovoril tudi o 1,4 milijarde evrov vrednem projektu drugega tira, ki po njegovem zaradi številnih interesov v ozadju predstavlja novi TEŠ 6 in bi ga morali nujno poceniti vsaj za polovico.

Redarji tehtajo tovornjake

V jeseniškem medobčinskem redarstvu se pred začetkom gradnje druge predorske cevi pripravljajo na povečan nadzor nad težo tovornjakov.

Urša Peternel

Jesenice – V Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu (MIR) občin Jesenice, Kranjska Gora, Gorje in Žirovnica so v zadnjem času svojo dejavnost razširili na področje varstva cest. Tako so redarji čedalje bolj dejavni v akcijah tehtanja tovornjakov, je povedal vodja MIR Boštjan Omerzel. »Že pri gradnji kanalizacije na Jesenicah se je izkazalo, da so pretežki tovornjaki prej pravilo kot izjema. Vozilo že z maksimalno dovoljenim osnim pritiskom pomeni takšno obremenitev vozišča kot 30 tisoč osebnih vozil, preobremenitev nad dovoljeno težo pa povzroči pospešeno propadanje cest, kar za seboj potegne ogromne stroške vzdrževanja,« je povedal. Tako so občine že letos namenile več sredstev za izvajanje tehtanja tovornih vozil, ki ga opravlja podjetje Cestel, s katerim sta MIR Jesenice in podjetje Inpores sodelovala tudi pri razvoju mobilne aplikacije, ki omogoča lažje in bolj strokovno delo nadzornikov in redarjev pri nadzoru. Po Omerzelovi napovedi bo tovrstnega nadzora prihodnje leto še bistveno več, saj se bo začela napovedana gradnja druge cevi predora Karavanke.

KOMENTAR
Urša Peternel

Španov vrh

Prihodnji četrtek bodo jeseniški občinski svetniki dokončno odločili o usodi najstarejše še delujoče žičnice pri nas, sedežnice Španov vrh v Planini pod Golico. Kot se zdi, dileme o tem, kako bodo glasovali, ni, četudi bo marsikdo med njimi s težkim srcem pritisnil gumb na glasovalni napravi ... Kljub nostalgiji po priljubljenem smučišču, na katerem so se smučati naučile generacije Jeseničanov in okoličanov, bo najverjetneje prevladala ekonomska realnost. Smučišče, ki je v lasti Občine Jesenice, je v zadnjih trinajstih letih pridelalo za več kot 700 tisoč evrov izgube. Zaradi zelenih zim in odvisnosti od naravnega snega v zadnjih dveh sezonah enosedežnica ni obratovala niti en dan. Še največ, 85 obratovalnih dni, so našteli v zimski sezoni 2005/2006, ko so prodali rekordnih več kot 10 tisoč smučarskih vozovnic. Dolgoročne vremenske napovedi kažejo, da bo zim z veliko snega v prihodnje vse manj, vlaganja v smučišča, ki so na nadmorski višini med 1000 in 1500 metri, naj ne bi bila ekonomsko smotrna. Občina denarja za ureditev sistema dodatnega zasneževanja in posodobitev smučišča enostavno nima. Ko so smučišče hoteli prodati za samo en evro, kupca ni bilo ...

Pa vendar ... Še pred nekaj leti so na Občini Jesenice imeli zelo smele načrte. V času gospodarskega razcveta so namreč razmišljali o tem, da bi s sedežnico povezali plato Karavanke z vrhom Rožce in tako uredili sodoben smučarski center, ki bi po zgledu avstrijskih smučišč privabljal smučarje od blizu in daleč. A prišla je kriza, zelene zime, smučišča so začela propadati, zaprli so Zatrnik, Krpin, Koblo ... A da s trdno voljo in trudom lokalnih zanesenjakov tudi manjša smučišča lahko preživijo, dokazujejo v Mojstrani pa v Senožetih v Bohinju, v Kamni Gorici ... Morda je eden od razlogov za zapiranje Španovega vrha tudi v tem, da domačini, Rovtarji, v razvoju smučišča in smučarskega turizma ne uvidijo podjetniške priložnosti? In ne le to, žičnice lahko živijo tudi poleti, saj marsikje v poletnih mesecih ustvarijo celo več prihodkov kot pozimi. Mar ne bi bilo posebno doživetje pomladi se peljati z enosedežnico nad cvetočimi narcisnimi poljanami? Ali pa se s Španovega vrha v dolino spustiti – po jeklenici? A kot opozarjajo realisti, bi za izvajanje poletnih aktivnosti potrebovali soglasja lastnikov zemljišč, ki pa poleti tam kosijo in trum turistov, ki bi hodili po njihovih travnikih, ne bi prav dolgo gledali ...

Žal se zdi, da je usoda Španovega vrha zapečatena ...

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog/ Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Subvencija za komunalo

Ker je občinski svet v Bohinju sprejel stoodstotno subvencijo omrežnine za uporabo javnega omrežja in izvajalce nepridobitnih dejavnosti, bo podražitev komunalnih storitev bistveno nižja.

Andraž Sodja

Bohinjska Bistrica – Po sprejemu elaborata o oblikovanju cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb na oktobrski seji, kjer ni bila sprejeta višina subvencije omrežnine oziroma uporabe javne infrastrukture, je občinski svet zahteval dodatna pojasnila o višini skupne realizacije glede na višino subvencije. Občinska uprava pa je občinskemu svetu ponovno predlagala sprejem subvencije omrežnine oziroma cene uporabe javne infrastrukture, s katero želijo omiliti prenos stroškov na občane. Stoodstotna subvencija je bila tudi izglasovana, saj so se opozicijski svetniki glasovanja vzdržali. Župan Franc Kramar je po seji povedal: »Zavedati se je treba, da je država sprejela uredbo, določila pogoje za metodologijo izračuna cen, kljub stoodstotni subvenciji pa bodo šle cene navzgor. Povišanje cen pa bo drastično nižje, kot bi bilo v primeru, da te subvencije ne bi sprejeli. Tega si po mojih ocenah v Bohinju ne moremo privoščiti in zdi se mi prav, da bo občina poskrbela za omejitev skoka cen. Regulacija cen je tudi vlaganje v ljudi. Ljudje si s sedanjimi plačami težko privoščijo že podražitev nekaj evrov, če te regulacije ne bi bilo, pa bi bile podražitve lahko tudi več kot 15 evrov.«

Zakaj so se glasovanja vzdržali, je pojasnil svetnik Bojan Traven v imenu svetniške skupine Ekipe za prihodnost, češ da se bo dvig cen poznal bohinjskemu gospodarstvu. »Ne glede na subvencijo bodo položnice dražje, to pa je posledica preteklega slabega dela, zato apeliramo, da se poveča učinkovitost režijskega obrata. Manj ko bodo učinkoviti, višje bodo položnice. Glasovanja se bomo vzdržali, ker to ni stvar našega mandata.« Podobnega mnenja je bil tudi svetnik Robert Franjič iz Liste za pravičnost, enakost, prihodnost, ki je predlagal 50-odstotno subvencijo, saj se komunala v Bohinju ni podražila že več kot deset let: »Vmes pa, kot vemo, se je marsikaj podražilo.«

Odprli prenovljeni cesti

V petek so odprli obnovljeno cesto Kovor–Brdo, v soboto pa še gorsko cesto Potarje–Tič. Skupna vrednost obeh projektov znaša dobrih 415 tisoč evrov.

Suzana P. Kovačič

Kovor, Potarje – V tržiški občini so konec tedna odprli obnovljena odseka cest, ki sta na lepšo in varnejšo podobo čakala štirideset let. V petek je bilo najprej odprtje ceste Kovor–Brdo. Najtežji odsek trase med Kovorjem, Brdom in vasjo Ljubno v radovljiški občini v dolžini enega kilometra in širini treh metrov je zdaj trajnostno urejen z odvodnjavanjem, asfaltno prevleko, prometno signalizacijo in opremo. »Ceste so se razveselili domačini, krajani, pohodniki, rekreativci, kmetje, gozdarski delavci. Cesta je tudi pomembna turistično-rekreativna povezava tržiške in radovljiške občine,« je povedal župan občine Tržič Borut Sajovic. Vrednost celotnega projekta, ki sta ga financirali občina Tržič in participativno Krajevna skupnost Kovor, je nekaj manj kot 130 tisoč evrov. Najstarejši uporabnik te ceste, domačin Joža Gros je bil seveda vesel obnove in dejal, da kadilo se pa po cesti res več ne bo. V soboto so ob praznovanju farnega dne slovesno odprli tudi gorsko cesto od Potarja do Tiča, ki je na tisoč metrih nadmorske višine najvišja asfaltirana cesta v občini. Pomembna je z vidika olajšanja življenja domačinov, je tudi šolska pot ter gospodarsko pomembna cesta zaradi planin, gospodarjenja z gozdovi in gorsko kolesarska turistična povezava. Na tem delu trase so uredili cesto v dolžini 1070 metrov in širini treh metrov. Zajema asfaltiranje vozišča, namestitev prometne signalizacije in opreme ter ureditev odvodnjavanja. Zaradi plazovitega terena so bila dela zelo zahtevna, saj je bilo treba nekaj tisoč kvadratnih metrov brežin dodatno utrditi z varovalnimi mrežami. Vrednost celotnega projekta znaša dobrih 286 tisoč evrov. Država bo občini Tržič iz naslova sofinanciranja po zakonu o financiranju občin iz državnega proračuna namenila 162.277 evrov nepovratnih sredstev.

Najprej so se razveselili odprtja obnovljene ceste Kovor–Brdo ... / Foto: Tina Dokl

... dan zatem pa še odprtja ceste Potarje–Tič. / Foto: Luka Rener

Še tri spominske plošče v zahvalo in spomin

Urša Peternel

Planina pod Golico – Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Zgornja Gorenjska in Občinski odbor veteranov Jesenice sta v torek odkrila še tri spominska obeležja na stavbah, kjer so bila v letih 1990 in 1991 tajna skladišča orožja, streliva in druge vojaške opreme enot jeseniške teritorialne obrambe. Plošče so odkrili na hiši Vojka Svetine v Javorniškem Rovtu, Danija Klinarja v Planini pod Golico in Klemena Jakopiča v Planini pod Golico. Slavnostni govornik je bil načelnik generalštaba Slovenske vojske generalmajor dr. Andrej Osterman, ki se je zahvalil posameznikom, ki so sprejeli pogumne odločitve o hrambi orožja in s tem za višje cilje izpostavili varnost svojih družin. S svojim domoljubjem so tlakovali pot Slovenije v samostojnost.

Odkritje spominske plošče na hiši Danija Klinarja v Planini pod Golico

Grad Kamen pred nujno sanacijo

Gradu Kamen nad Begunjami je zaradi slabega stanja ruševin, ki predstavljajo nevarnost za obiskovalce, grozilo zaprtje. Zdaj kaže, da ga bo lastnica, Občina Radovljica, vendarle vsaj za silo nemudoma obnovila in nato obnovo nadaljevala v naslednjih letih.

Marjana Ahačič

Begunje – Strokovnjak Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKD) si je grad, potem ko je krajevna skupnost opozorila na alarmantno stanje ruševin, ogledal in ugotovil, da je splošno gradbeno stanje objekta in obzidja sicer stabilno, da pa zaradi razpadanja veziva v vezni malti prihaja do lokalnega odpadanja kamnov, kar predstavlja neposredno nevarnost za obiskovalce gradu, ki hodijo po sedanjih ogledniih poteh. Zato je treba do sanacije del poti zapreti in urediti nov dostop v notranjost obzidja, poškodovana mesta zidov objekta in obzidja pa čim prej sanirati.

Občina Radovljica, ki je lastnica gradu, bo tako v soglasju z ZVKD namestila začasne panelne ograje in opozorilne table v notranjosti zaprtih delov gradu ter na sredini južnega obzidja uredila nov dostop. Sedanji dostop in območje pod ohranjeno vzhodno steno bosta tako zaprta, prav tako ne bo mogoče po lesenem mostu priti v zgornji vzhodni del gradu. Kot pravijo na občini, bodo najnujnejša dela v skladu s pridobljenim soglasjem poskusili izvesti še letos, v prihodnjem letu pa bodo sanacijo nadaljevali. V ta namen je v osnutku proračuna za leto 2017 predlaganih štirideset tisoč evrov, nato pa naj bi v obdobju od 2018 do 2021 vsako leto za obnovo gradnu namenili še po 35 tisoč evrov.

Z namenom, da se grad Kamen vsaj delno ohrani, so leta 1960 izvedli prva obsežna konservatorska dela. Namestili so lesene zaščitne ograje, stopnišča in mostove. Po grajskem prostoru je bila urejena sprehajalna pot, grad Kamen pa vključen v evropsko mrežo gradov Venerine poti. V letu 2000 je Občina Radovljica od skupnosti solastnikov gozdov Planinca tudi odkupila 3543 kvadratnih metrov zemljišča, na katerem so ruševine gradu.

»Po 55 letih sanacije pa grad Kamen ponovno kliče po nujnem reševanju pred propadom ali pa celotnim zaprtjem za obiskovalce,« opozarja Marija Kavčič Zupan, predsednica sveta KS Begunje, ki občino poziva občino k ukrepanju. »Ne sme se zgoditi, da bi tako pomemben zgodovinski del Begunj pustili propadanju, in ne sme se zgoditi, da bi zaprli dostop za ogled gradu.« Krajani Begunj želijo sodelovati pri obnovi, zato predlagajo ustanovitev posebnega odbora za sanacijo, katerega naloga bo priprava strateškega načrta za prihodnost gradu.

Občina Radovljica bo še letos izvedla najnujnejšo sanacijo propadajočega gradu Kamen nad Begunjami. / Foto: Gorazd Kavčič

Mladi na Jesenicah razvijajo svoje podjetniške priložnosti

Na Jesenicah je zaživel Plavž coworking, to je skupnost mladih kreativcev, ki razvijajo svoje podjetniške priložnosti. Kot pravijo, hočejo pokazati, da so Jesenice idealno mesto tudi za razvoj drugačnih poslovnih idej.

Urša Peternel

Jesenice – »Skupna pisarna Plavž coworkinga je primer čistega podjetniškega minimalizma: miza, stol, Wi-Fi, souporaba magnetne stene za risanje in pisanje, skodelica, brezplačna čaj, instant kava. Prenosnik, telefon, tablice (računalniške ali čokoladne) vsak prinese s seboj in po končanem delu zopet odnese s seboj.« To za 25 evrov mesečne članarine dobijo mladi (bodoči) podjetniki, ki se včlanijo v Coworking Plavž, ki je pred kratkim zaživel na Jesenicah. Ob pomoči Občine Jesenice so na Spodnjem Plavžu uredili tri pisarne, v katerih se združujejo samozaposleni, kreativci, t. i. startupi, se pravi podjetniki in bodoči podjetniki, ki si ne delijo samo pisarne, temveč tudi ideje, zamisli, kreativnost.

Kot je dejala koordinatorka Ana Hering, gre pri sodelanju za način dela, kjer se več mladih združuje v isti pisarni in gradi na poslovnih idejah. Za zdaj imajo sedem članov, med njimi so denimo podjetje Atvert, ki se ukvarja z oglaševanjem v največjem dnevnem časopisu v Avstriji Kronen Zeitung, podjetje Rainbow, ki se ukvarja z multimedijskim oblikovanjem, zavod Podrast, ki se predstavlja kot ekosistem družbenih inovacij, spletna stran Woodz, ki se ukvarja s promocijo lesa in izdelkov iz lesa, Ervin Crnović deluje na področju turizma ...

Članica sodelanja pa je tudi Ana Hering s podjetjem KITana, ki deluje na področju poslovnega sodelovanja s Kitajsko in prevajanja v kitajski jezik. Ana je namreč univerzitetna diplomirana sinologinja, ki je veliko potovala po svetu, živela tudi v Singapurju in na Novi Zelandiji, svoje globalne izkušnje pa zdaj želi

Del ekipe mladih članov Plavž Coworkinga

deliti na rodnih Jesenicah. Kot pravi, hočejo pokazati, da so Jesenice idealno mesto tudi za razvoj drugačnih poslovnih idej.

Kot je dejal Stevo Ščavničar, direktor Razvojne agencije Zgornje Gorenjske, pod okriljem katere poteka projekt Plavž coworking, je glavni cilj projekta prepričati mlade, da si službo poiščejo v domačem kraju oziroma na Jesenicah začnejo svojo podjetniško pot. Poleg odprtja Plavž Coworkinga so pod okriljem Občine Jesenice začeli niz aktivnosti, katerih cilj je izboljšanje poslovnega okolja na Jesenicah.

Upravljanje stene bo prevzel Zavod za šport

Jesenice – Upravljanje plezalne stene na jeseniški tržnici bo decembra prevzel Zavod za šport Jesenice, vsebinski del pa Alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice. Kot je povedal vršilec dolžnosti direktorja Zavoda za šport Jesenice Gaber Šorn, bo plezalna stena po novem odprta ob ponedeljkih, sredah in sobotah od petih popoldne do devetih zvečer, za organizirane skupine pa po dogovoru tudi izven tega časa. Na Občini Jesenice, ki je lastnica plezalne stene, upajo, da bodo na njej potekali tudi večji plezalni dogodki. Plezalno steno je doslej imelo v najemu Plezalno društvo Jesenice, ki je prenehalo delovati.

Črnogorski večer na Kokrici

Kranj – Črnogorsko kulturno-prosvetno in športno društvo Morača Kranj bo jutri, v soboto, 3. decembra, pripravilo Črnogorski večer. Prireditev v kulturnem domu na Kokrici se bo začela ob 18. uri, v kulturnem programu pa bodo nastopili gostje iz Nacionalne skupnosti Črnogorcev Hrvaške, društvo Morača Kranj in društvo Izvor Kranj. Kot tudi sporočajo organizatorji, bo vstop na prireditev prost.

Slike postavili na ogled

Preddvor – Tradicionalna novoletna razstava likovnega društva Preddvorski samorastniki je letos malo prej, odprli so jo zadnji novembrski dan, na ogled pa bo ves december. Srečanja z odprtjem razstave v gostilni Majč se je udeležilo kakih dvajset članov društva, ki so stene lokala okrasili s štiridesetimi slikami, eden od likovnikov pa razstavlja tudi keramične vaze. Predsednik društva Franc Guček je članice in člane povabil, da delovanje društva poživijo z novimi idejami. Za prihodnje leto pa je napovedal, da bo v sodelovanju z njihovim članom Marjanom Platovškom in občinama Preddvor in Jezersko v Ljubljani likovna razstava, za katero naj prispevajo svoja dela. Društvo Preddvorski samorastniki je bilo ustanovljeno pred 15 leti.

Predsednik Preddvorskih samorastnikov Franc Guček (desno) in član Milan Ažman / Foto: Tina Dokl

O vpisu Škofjeloškega pasijona na seznam Unesca

Škofja Loka – V Adis Abebi ta teden poteka medvladno zasedanje odbora UNESCA za zaščito nesnovne kulturne dediščine, na katerem odločajo tudi o vpisu Škofjeloškega pasijona v Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Zasedanja se udeležuje slovenska delegacija pod vodstvom Magdalene Tovornik. V delegaciji so tudi trije predstavniki Občine Škofja Loka: Jože Štukl, Jernej Tavčar in Aleksander Igličar. »Upam in močno želim, da vam bomo lahko prinesli radostne novice,« je slednji zapisal pred odhodom v Etiopijo.

OGLASNO SPOROČILO

Čarobni prazniki s Pošto Slovenije

www.posta.si

Ogrejte srca vaših najdražjih z lepo mislijo in željo

V zraku je že čutiti vznemirljivo pričakovanje praznikov. Najti pravo darilo ni lahka naloga, vendar ko ga najdemo, vemo, da bo trenutek poln veselja. Ogrejte srca najdražjih z lepo mislijo in željo. Zapišite jo na voščilnico, na Pošti Slovenije pa bodo poskrbeli, da bo pravočasno prispela v prave roke.

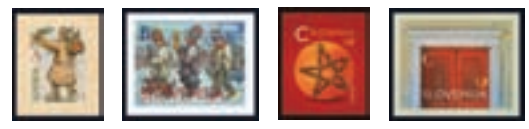

Tudi letos so izšle poštne znamke z božičnimi in novoletnimi motivi. Na vseh poštah so na voljo tudi zvežčki z 12 samolepilnimi znamkami, za naslovnike v Sloveniji z oznako A (za voščilnice) ali B (za razglednice) in za naslovnike v tujini z oznako C (za voščilnice in razglednice).

Pošta Slovenije zaradi povečanega prometa v predpraznični čas uporabnikom poštnih storitev priporoča, da voščila in darila po pošti pošljejo pravočasno, da bodo še pred prazniki prispela do naslovnikov.

Roki oddaje pošiljk	Pisma, razglednice	Paketi
Za naslovnike v Sloveniji	do 20. decembra	do 20. decembra
Za naslovnike v tujini	do 9. decembra	do 2. decembra

Na poštah vas čaka bogata ponudba voščilnic, razglednic in darilc za vaše najdražje, preverite pa tudi aktualno ponudbo v spletni trgovini **www.mojpaket.si**, kjer boste našli vse od kakovostnih igrač za otroke do izdelkov bele tehnike, računalnikov ter izdelkov za vaš dom. Nudijo vam nakup na daljavo, vključno z dostavo naročenega blaga na želeni naslov.

Aktualno ponudbo izdelkov, ki jih lahko naročite tudi na poštnem okencu, si oglejte tudi v Prodajnem katalogu, ki ga v začetku meseca prejmete na dom.

Ujemite praznično idilo na samo vaši poštni znamki

Izkoristite 20-odstotni božični popust na izdelavo osebnih poštnih znamk za pošiljanje po Sloveniji (A in B) ali 10-odstotni božični popust na izdelavo osebnih poštnih znamk za pošiljanje v tujino (C in D). Popust velja za spletna naročila in naročila, oddana po elektronski pošti do 31. decembra 2016.
Več na www.posta.si

Božičkova pošta je ponovno odprta!

Dragi otroci!
Ponovno je tukaj čas, ko lahko svoje želje in lepe misli zapišete v pismo ali narišete risbico, ki prikazuje božično-novoletno vzdušje, ter pismo pošljete na naslov:

BOŽIČEK
Za pravljičnimi vrati Poštarja Pavlija 7
2002 MARIBOR

Poštar Pavli se že veseli gore vaših pisem, ki jih bo prenesel Božičku, zato mu ne pozabite pisati do 19. decembra 2016. Božiček bo z veseljem prebral vaša pisma in s Pavlijevo pomočjo odgovoril nanje. Sodelujete lahko posamezniki in skupine iz vrtcev in šol. Božiček bo tudi letos za vse sodelujoče pripravil manjše presenečenje, zato ne pozabite pripisati svojega naslova ter naziva vaše skupine ali razreda in števila otrok.

Ročevnica: nič krivi nosijo posledice

V postopku denacionalizacije, ki ga je vodila Upravna enota Tržič za nekaj zemljišč v Ročevnici, so bile nepravilnosti, zato je vrhovno sodišče zadevo vrnilo v ponovno obravnavo, ki jo zdaj vodi Upravna enota Laško. Krajanom, ki so ta zemljišča kupili leta 1989, občina pa jih je tedaj pozabila vpisati v zemljiško knjigo, iz vzporednega civilnega sodnega postopka grozijo izvršbe, ki jim blokirajo pokojnine, plače.

Suzana P. Kovačič

Tržič – V ponedeljek je bila prva obravnava, ki jo je po izreku ničnosti denacionalizacijskih odločb, izdanih v letih 1999 in 2000, v prostorih tržiške upravne enote (UE) vodila vodja oddelka za upravne notranje in splošne zadeve pri UE Laško Cvetka Podlesnik. UE Laško zato, ker so s tržiško UE podpisali pogodbo o sodelovanju na področju denacionalizacije in ker so s tem primerom neobremenjeni. O postopku denacionalizacije in problemih, ki so se na sedmih naslovih v Ročevnici ustvarili na podlagi tega, smo že pisali. Vsebinsko problem ostaja enak, sodno ne, saj je ena od štirih denacionalizacijskih upravičencev, Ana Butala, uspela v civilnem sodnem postopku, ki je tekel vzporedno z upravnim, in ta nalaga krajanom plačilo odškodnine za uporabo četrtine zemljišč in poziv k izpraznitvi nepremičnin. Blokirane imajo račune, tudi do tri tisoč evrov na enega, kar še zlasti upokojencem predstavlja veliko stisko. Krajani so se na to pritožili, saj ne morejo razumeti, da sta upravno in civilno sodišče ob predložitvi enakih dokazov odločila različno in da morajo za nekaj, kar so že plačali, plačati zdaj odškodnino in še brez nepremičnin naj bi ostali. Ker je civilna sodba pravnomočna, pritožba ne zadrži izvršitve.

Obravnava je bila javna, poleg prizadetih krajanov Ročevnice in njihove odvetnice Mateje Likozar Rogelj sta bila prisotna denacionalizacijski upravičenec Alojz Paulin in Aleš Butala, pooblaščenec upravičenke Ane Butala, ki pa sta obravnavo kmalu zapustila.

Odgovornost upravne enote in občine

Zemljišča k stanovanjskim hišam v Ročevnici v Bistrici pri Tržiču so krajani kupili leta 1989. Naslovnik plačil je bil občinski sklad stavbnih zemljišč, lastniki hiš so položnice plačali in podpisali pogodbe; ena stranka je povedala, da je za 107 kvadratnih metrov plačala približno 3400 sedanjih evrov. Kasneje se je izkazalo, da na občini dolžnega zemljiškoknjižnega vpisa niso opravili, kar kupce zemljišč, na katerih so postavili garaže, drvarnice ..., zdaj stane živcev in denarja s pravdanjem. Krajani so tudi povedali, da so bili s spremenjenim lastništvom parcel obveščeni šele dva dni za tem, ko je potekel rok za pritožbo, leta 2004. In sprašujejo, zakaj se UE Tržič, ki je vodila postopek denacionalizacije, ni o dejanskem stanju prepričala z ogledom na terenu, kar je bil eden od razlogov, da je vrhovno sodišče upravni postopek vrnilo v ponovno obravnavo. Za Podlesnikovo je bistveno, da ugotovi, ali so bile te parcele v času vračanja zazidana stavbna zemljišča, kar krajani poskušajo dokazati in kar bi predstavljalo oviro za vračilo v naravi denacionalizacijskim upravičencem.

Obravnave sta se udeležila denacionalizacijski upravičenec Alojz Paulin ter Aleš Butala, pooblaščenec upravičenke Ane Butala, ki se je skliceval na to, da je v zemljiški knjigi vpisana družbena in ne fizična lastnina posameznika. Opozoril je, da občina nikoli ni bila lastnica teh zemljišč. Ta naj bi bila takrat v pravici uporabe Kmetijsko-gozdarske zadruge Tržič, kasneje republiškega Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Butala je prepričan, da je bila izrecno zapisana prepoved vsakršne gradnje ali postavljanja objektov. »Odločba o denacionalizaciji je bila v celoti dejansko in pravno izvršena, le predlagatelji, ki niso zavezanci za denacionalizacijo, samovoljno in protipravno nadaljujejo z zaposedanjem nepremičnin, vrnjenih upravičencem do denacionalizacije,« je odločno nastopil Butala, ki je sicer v imenu Ane Butala zahteval preklic obravnave, svoje navedbe utemeljeval tudi z domnevno procesnimi napakami, kar Cvetke Podlesnik ni prepričalo.

Rešitev je sporazum

Občinski uradniki in zaposleni pri UE Tržič so se v teh mnogih letih zamenjali in sedanji župan Borut Sajovic razloga, zakaj pogodbe niso bile realizirane v zemljiški knjigi, ne pozna. Ampak občina kot institucija je naredila napako, ki jo zdaj plačujejo krajani, in zato od njega pričakujejo pomoč. Župan je v ponedeljek predlagal, naj se zadeva reši s sporazumom, mediacijo. »Odstopite od vračila v naravi, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov bo to razumel, vam bo dal odškodnino, od katere boste imeli več kot od teh zemljišč,« je župan nagovoril Aleša Butalo, ki se je z mediacijo načeloma strinjal. Dosedanji poskusi 'dogovarjanj' pa niso bili uspešni.

Več turistov v tržiški občini

Tržič – Tržiški turizem je od januarja do vključno septembra zabeležil 48 odstotkov več prihodov turistov in 25 odstotkov več prenočitev kot v enakem obdobju lani. Podatki zajemajo samo nočitve, ustvarjene na območju občine Tržič, kar pomeni, da nočitve v planinskih domovih na Zelenici in na Dobrči niso vštete. Tuji gostje so ustvarili dobrih 77 odstotkov vseh nočitev, hkrati so dosegli tudi boljšo povprečno dobo bivanja od domačih gostov. Od januarja do vključno septembra je bilo skupaj 6632 nočitev. Rahel upad je bil pri organiziranih vodenih ogledih, v spremstvu turističnega vodnika si je v omenjenem obdobju znamenitosti na območju občine Tržič ogledalo 2187 obiskovalcev, od tega jih je tretjina obiskala Dovžanovo sotesko. Iz občine so še sporočili, da je oktobra v sklopu delavnic za turistične ponudnike potekala tretja, zadnja letošnja brezplačna izobraževalna delavnica, pred nedavnim pa so tržiški turistični delavci imeli enodnevno študijsko turo v sosednjo Koroško. K večji prepoznavnosti Tržiča s sodelovanjem v turističnem produktu Razkošje poti prispeva tudi deskar Žan Košir.

V nedeljo že 14. Pirčevi dnevi

Podbrezje – V Podbrezjah bo v nedeljo, 4. decembra, na dan, ko je pred devetdesetimi leti umrla slikarka Ivana Kobilca, potekal prvi Dan spomina na Ivano Kobilca, ki ga bo Kulturno društvo Tabor Podbrezje povezalo v 14. Pirčeve dneve in oboje združilo v pohod z baklami. Ob 17. uri bo zbor pred župniščem ob Pirčevem spomeniku ob pesmi, nadaljevanje poti k panoju ob Blekovi domačiji, kjer se je rodila Ivanina mati, in postankom ob tabli, kjer je nastala slika Poletje. Zaključek pohoda bo na Taboru ponovno ob besedi in pesmi, kjer se bodo v Pirčevi dvorani njihovim pevcem zahvalili za predano petje na vseh dogodkih s podelitvijo zahval, preostalim pohodnikom pa postregli s toplo pijačo in piškoti. Francu Pircu bodo pred spomenik postavili pano z opisom njegovega dela. Ivane Kobilca so se v Podbrezjah nekoč že spominjali, na podoben način bodo običaj obudili s prvim Dnevom spomina na Ivano Kobilca.

Trojni šolski jubilej

Osnovna šola Davorina Jenka v Cerkljah obeležuje 60-letnico stavbe podružnične šole v Zalogu, 50-letnico cerkljanske šolske zgradbe ter 15-letnico Vrtca Murenčki. Ob tej priložnosti so pripravili osrednjo prireditev z bogatim kulturnim programom.

Samo Lesjak

Cerklje – V sobotnem dopoldnevu so šolsko športno dvorano napolnili obiskovalci vseh generacij, tudi tisti, ki so domačo osnovno šolo obiskovali že pred desetletji. Ob razgibanem programu so lahko obujali spomine na šolske dni: med drugimi so nastopili Šolska folklorna skupina pod vodstvom Petre Fajdiga, plesalke društva Sinister, Otroški in Mladinski pevski zbor pod vodstvom Irme Močnik, Ivan Kropivnik kot Abraham, Cerkljanska godba in mnogi učenci šole, najmlajši iz Vrtca Murenčki pa so navdušili kot Vitezi Strmolski.

Vse prisotne je pozdravil župan Franc Čebulj in se sprehodil skozi bogato zgodovino osnovne šole v Cerkljah, z njenimi mnogimi podružnicami in vrtcem. Poučevanje je bilo v regiji prisotno že konec 18. stoletja z Ivanom Borštnikom, kot prelomnica modernega šolstva v regiji pa velja zgraditev novega šolskega poslopja leta 1966. Ravnateljica Damijana Božič Močnik je poudarila pomen izobraževalnega in vzgojnega elementa šole kot tiste institucije, v kateri otroke v duhu medsebojnega spoštovanja in s pozitivnim delovnim vzdušjem izobražujejo in vzgajajo za ustvarjalno življenje.

Že pred prireditvijo so v šolskih učilnicah potekale delavnice, na katerih so učenci predstavili ljudsko in kulturno dediščino ter znamenitosti svoje občine, od pletilstva, kovaštva, Petrovčeve in Hribarjeve hiše, pomena Davorina Jenka in Jožeta Plečnika za Cerklje pa do zgodovine cerkljanskega šolstva. S tem so na najlepši način pokazali, koliko različnega znanja in veščin pridobijo v vrtcu in šoli, ki jim predstavljata temelj za prihodnost.

Proslava ob trojnem šolskem jubileju v športni dvorani OŠ Davorina Jenka v Cerkljah / Foto: Jože Žagar

Pripravljajo nov zakon za spodbujanje turizma

Na seji Sveta gorenjske regije je bilo največ govora o turizmu, ki je ena ključnih panog na Gorenjskem.

Vilma Stanovnik

Kranj – Devete seje Sveta gorenjske regije, ki je v prostorih kranjske občine potekala minuli torek, so se udeležili tudi predstavniki ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT).

Poleg državne sekretarke Eve Štravs Podlogar so v Kranj prišli še Mateja Tomin Vučkovič iz Sektorja za turizem ter dva predstavnika Sektorja za načrtovanje regionalnega razvoja, Robert Drobnič, vodja Sektorja in Andreja Erdlen, skrbnica gorenjske regije.

Sejo je vodil predsednik sveta regije Boštjan Trilar, državna sekretarka na MGRT Eva Štravs Podlogar pa je županom gorenjskih občin spregovorila o razvoju slovenskega turizma in predstavila pogled nacionalne ravni na regionalno. Predstavila je ključne korake za preboj turizma – z zavedanjem, da v tej finančni perspektivi evropskih sredstev za investicijske projekte ni, ter dodala, da imajo lokalne skupnosti ključno vlogo pri razvoju turizma. Gorenjske župane je pozvala, da vstopijo v Zeleno shemo slovenskega turizma.

Eva Štravs Podlogar je tudi povedala, da MGRT pripravlja nov zakon o spodbujanju razvoja turizma, ki je v javni obravnavi in povabila župane, da aktivno pristopijo in podajo svoje komentarje na predlog zakona, prav tako pa naj se aktivno vključijo v pripravo strategije trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021. Predstavila je tudi razpise, predvidene za razvoj turizma, ki jih MGRT izvaja oziroma načrtuje za izvedbo.

Predsednik Regionalne destinacijske organizacije Slovenske Alpe Tomaž Štefe je povedal, da je RDO Slovenske Alpe ena od dveh še delujočih destinacij v Sloveniji. Njen potencial je velik, zato je povabil župane k enotni podpori in k temu, da se ta znamka še bolje pozicionira v regiji in seveda širše.

Direktor Regionalne razvojne agencije (RRA) Gorenjske, BSC Kranj Rok Šimenc je opozoril, da je turizem ena ključnih panog na Gorenjskem, kar so zapisali v regionalnem razvojnem programu Gorenjske 2014–2020 in to opredelili tudi v okviru regijskih projektov. Navzoči so se zato dogovorili, da se projekti, na katerih se na RRA Gorenjske, BSC Kranj v zadnjem obdobju intenzivno dela na področju turizma, predstavijo MGRT.

Robert Drobnič, vodja Sektorja za načrtovanje regionalnega razvoja na MGRT, je gorenjskim županom predstavil tudi aktivnosti ministrstva glede dogovorov za razvoj regij. Povedal je, da je gradivo v medresorskem usklajevanju, zaključek pa pričakujejo do konca leta 2016. Projekti, ki se bodo izvajali na Gorenjskem, so: Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda – Gorki II. – 2. faza, Protipoplavna ureditev porečja Selške Sore, Kolesarska povezava Jesenice–Lesce–Bled, Regijski skupnostni center – pilotni projekt bivalne enote ter Regijska shema kadrovskih štipendij 2016–2022.

Ne bodo čakali na skupno prodajo

Škofja Loka – V stečajni masi Tehnika je tudi 971 delnic Gorenjske banke. Sveženj teh delnic so maja letos poskušali prodati po izklicni ceni 289.358 evrov, vendar neuspešno. Stečajni upravitelj je zaradi tega predlagal za 15 odstotkov nižjo izhodiščno ceno - 245.954 evrov, sodišče pa je ob tem ločitvene upnike pozvalo, da se o njegovem predlogu izjavijo. Izjavo je podala le upnica Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB), ki meni, da bi bilo bolje počakati na zaključek prodajnega postopka, ki ga vodijo imetniki 57-odstotnega deleža banke po ceni 298 evrov za delnico, saj bi kupec potlej moral dati ponudbo za odkup še preostalih delnic po enaki ceni. Ker ni znano, koliko časa bo trajal postopek prodaje večinskega deleža banke, je sodišče podprlo predlog stečajnega upravitelja in odločilo, da bodo delnice poskušali prodati z zbiranjem ponudb.

Prvi festival čebelarske pesmi

Brdo pri Lukovici – Čebelarska zveza Slovenije pripravlja danes, v petek, v Čebelarskem centru na Brdu dan čebelarskega turizma. Najprej bodo predstavili dobre prakse čebelarskega turizma in projekt Čebelarski turistični vodnik, podelili izkaznice čebelarskim turističnim vodnikom in razglasili rezultate natečajev Do čebel najprijaznejša občina in Zlati medenjak, nato pa bo še razprava o priložnostih ob razglasitvi svetovnega dneva čebel. Po zaključku posveta bo ob 17. uri v Kulturnem domu Janka Kersnika prvi festival čebelarske pesmi. Na prireditvi bodo razglasili tudi rezultate državnega ocenjevanja medu.

Dobrodelni Miklavžev koncert v Bohinju

Bohinjska Bistrica – Kulturno društvo Bohinj bo jutri, v soboto, ob 19.30 pripravilo v Kulturnem domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici Miklavžev dobrodelni koncert. Kot je povedal predsednik društva Jure Sodja, se obeta bogat kulturno-zabavni program z različnimi glasbenimi in pevskimi nastopi, med njimi bodo trije pevski zbori, plesalci in posebno presenečenje iz oddaje Slovenija ima talent. Zbrana sredstva bodo namenili za izboljšanje življenjskih pogojev uporabnikov Doma Matevža Langusa, kjer skrbijo tudi za 13 uporabnikov iz Bohinja.

Akademija in prižig lučk

Na predvečer praznika Mestne občine Kranj bo danes zvečer na Brdu slavnostna akademija, jutri ob 17. uri bodo v mestu zagorele decembrske lučke, pred Prešernovim gledališčem pa bo zažarela praznična smreka.

Vilma Stanovnik

Kranj – Z današnjo podoknico pred Prešernovo hišo v Kranju, za katero bo ob 18. uri poskrbel Mešani pevski zbor Petra Liparja in večerno slavnostno akademijo v dvorani Grandis Kongresnega centra Brdo, se bo začelo praznovanje občinskega praznika Mestne občine Kranj. Na slavnostni akademiji bo največ pozornosti posvečeno letošnjim občinskim nagrajencem. Naziv častnega občana bo prejel mag. Drago Štefe. Nagradi Mestne občine Kranj bosta dobila Peter Colnar in Nejč Slapar, listine o priznanju pa Ivana Jenko, Marjan Gartnar, Klemen Markelj, Peter Robnik in Franc Hafner. Velike plakete Mestne občine Kranj bodo prejeli mag. Franc Rozman, Odbojkarski klub Triglav Kranj in Branko Mesec, veliko Prešernovo plaketo Mestne občine Kranj pa Jože Eržen. Prešernovo plaketo Mestne občine Kranj bo prejel Jasmin B. Frelih.

Jutri, na dan občinskega praznika, ki ga kranjska občina praznuje 3. decembra v spomin na rojstvo dr. Franceta Prešerna, se bo v mestu začel Prešerni december. Slovesnost ob počastitvi 216. obletnice rojstva dr. Franceta Prešerna in ob občinskem prazniku bo nato jutri ob 12. uri v Prešernovi hiši, organizira pa jo Turistično društvo Kranj v sodelovanju z Gorenjskim muzejem, Zavodom za turizem in kulturo Kranj ter Mestno občino Kranj. Ob 17. uri se bodo prižgale praznične lučke, pred Prešernovim gledališčem pa bo zažarela praznična smreka. Letos jo je podaril Marko Mohorič s kmetije Pr' Krt iz Zgornje Besnice.

Smreka bo, skupaj z zanimivo okrasitvijo mesta, lepa popestritev Prešernega decembra, ki bo potekal ves mesec. Prav vsak dan bo poskrbljeno za prijetne praznične dogodke, katerih vrhunec bo Županov koncert 22. decembra z Vladom Kreslinom in Malimi bogovi. Prireditve se bodo tudi letos končale s silvestrovanjem, ki bo potekalo na Glavnem trgu, Kranjčane in obiskovalce pa bodo zabavali skupina Joške v'n in Tomo Jurak.

Za direktorja ena prijava

Urša Peternel

Jesenice – Konec leta poteče mandat dosedanjemu direktorju Zdravstvenega doma Jesenice Saši Letonji. Na razpis je prispela samo ena prijava, in sicer dosedanjega direktorja, ki izpolnjuje vse razpisne pogoje, ima univerzitetno izobrazbo medicinske smeri, opravljeno specializacijo s področja interne medicine ter več kot 33 let delovnih izkušenj v zdravstvu. Direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske je sklep o imenovanju že izdal, soglasje pa mora dati tudi Občina Jesenice kot ustanoviteljica, kjer je sedež organizacijske enote. O tem bodo odločali jeseniški občinski svetniki na decembrski seji.

Dogovor v Cerkljah

Cerkljanski občinski svetniki so na zadnji seji vendarle naredili korak k reševanju neskladij med opozicijo in koalicijo, ki je septembra pripeljal do obstrukcije.

Aleš Senožetnik

Cerklje – Na 12. redni seji občinskega sveta v Cerkljah so obravnavali devet zahtev opozicijskih občinskih svetnikov, ki so jih predlagali v razgretem ozračju pred septembrsko sejo, ki jo je opozicija obstruirala.

Opozicija, ki jo tvori osem opozicijskih svetnikov liste SDS, Lista za vas, Lista obrti, podjetništva in turizma ter Lista tudi mi smo del vas, je v devetih točkah predlagala zahteve, ki bodo, kot pravijo, prispevale k večji transparentnosti delovanja Občine.

Med zahtevami je bil sprejem novega poslovnika in etičnega kodeksa in zahteva po spremembi Akta o ustanovitvi Socialno-varstvenega zavoda Taber, s katero bi bili vršilec dolžnosti direktorja lahko imenovan le enkrat in za eno leto delovanja brez možnosti podaljšanja. Opozicija je zahtevala tudi spremembo načrta ravnanja z nepremičnim premoženjem občine. Zahtevo po snemanju sej, ki je na septembra povzročila precej razpravljanja med svetniki, pa občinska uprava poskusno že izvaja.

Kljub občasno burni razpravi so se svetniki uspeli uskladiti glede predlaganih sklepov in z rezultatom je bila na koncu zadovoljna tudi opozicija. »V imenu svetniške skupine Liste za vas ocenjujem, da smo tokrat vendarle uspeli narediti prve korake v smeri konstruktivnega sodelovanja,« je po seji povedal svetnik Marko Bolka, ki je prepričan, da se bo občinska uprava držala dogovorjenih rokov za pripravo gradiva. Zadovoljen je bil tudi Matevž Bohinc iz svetniške skupine SDS, ki dodaja, da so nekateri sprejeti sklepi zgolj povod za vsebinsko pripravo potrebne dokumentacije, zato bo o uspehu novembrske seje moč govoriti šele po uspešni realizaciji. Podobnega mnenja je tudi Rok Mihelčič iz Liste tudi mi smo del vas. »Pustimo se presenetiti. Začetek je, a premalo za konkretno in korektno komentiranje,« pravi Mihelčič.

Dokončali igrišče v Dolenji vasi

Ana Šubic

Dolenja vas – Občina Železniki je pred kratkim končala gradnjo športnega igrišča v Dolenji vasi. Lani so v enem najhitreje rastočih naselij v Selški dolini zgradili asfaltno igrišče za rokomet in košarko, nov uvoz na regionalno cesto in cestno razsvetljavo, letos pa je v novem kompleksu zraslo še otroško igrišče, asfaltirano parkirišče in večnamenski objekt, v katerem bodo garderobe, sanitarije, prostor za hrambo orodja in rekvizitov ter prostor za intervencijsko gasilsko vozilo. Letošnja naložba je vredna 120 tisoč evrov, pokrili pa so jo Občina Železniki s 70 tisoč evri, Krajevna skupnost Dolenja vas s 15 tisoč evri ter podjetja in krajani, ki so zagotovili 35 tisoč evrov. V celoten kompleks so tako v dveh letih vložili 240 tisoč evrov. »Gradbena dela so končana. Ta čas pripravljamo dokumentacijo za tehnični pregled, ki bo predvidoma januarja 2017, nato pa pričakujemo uporabno dovoljenje,« je pojasnil Peter Košir, svetovalec za investicije na Občini Železniki.

Foto: Andrej Tarfila

Pol stoletja učilne zidane

S kulturno prireditvijo Pol stoletja v Valjavčevi učilni zidani so v Preddvoru počastili 50-letnico tamkajšnje osnovne šole.

Danica Zavrl Žlebir

Preddvor – Petdeset let, petdeset generacij učencev, pet ravnateljev, 20 tisoč izdanih spričeval, štiri milijone razdeljenih šolskih kosil ... je le številčna bilanca Osnovne šole Matije Valjavca Preddvor, zgrajene oktobra 1966. Začetki šolstva v Preddvoru pa sežejo še dlje v zgodovino, v čas cesarice Marije Terezije. Prvo šolsko poslopje je dal leta 1858 sezidati Lovro Pintar, ki je znan tudi kot učitelj prve slovenske pisateljice, pesnice in skladateljice Josipine Urbančič Turnograjske. V stavbi, ki so jo pozneje še dogradili in je iz prvotne enorazrednice postala popolna osemletka, je danes občinska uprava. Ko je sredi šestdesetih let postaja pretesna, so prejeli odločitev o gradnji nove šole na Matičevem vrtu. Na slovesnosti je ravnateljica šole Tea Dolinar obnovila njeno zgodovino, uspehe in dosežke, ki jih je šola nizala zadnjega pol stoletja, pa tudi spremembe, ki jih je v tem času doživljalo šolstvo, od uvedbe devetletke, sodobnejših tehnologij in metod pouka do povečanih pričakovanj staršev do šole.

O šoli in njenem poslanstvu, ki ni le podajanje znanja, pač pa tudi vzgoja osebnosti, sta govorila tudi župana občin Preddvor Miran Zadnikar in Jezersko Jurij Rebolj. Osnovna šola v Preddvoru si je namreč v šolskem letu 1971/72 pripojila podružnico na Jezerskem (v letu 1996 pa je njena podružnica na Olševku postala del šenčurske osnovne šole). Oba župana sta bila tudi učenca te šole, Miran Zadnikar pa sedaj kot župan uraduje v nekdanjem prvem razredu v prejšnji šolski stavbi. Učenci, ki so skupaj s svojimi učitelji pripravili kulturni program, so k besedi povabili tudi dva nekdanja ravnatelja, Vinka Jenka in Marjana Peneša, ki sta obudila spomine na svoja leta vodenja šole. Spomnili so, da so šolo skupaj z drugimi obiskovali gojenci Vzgojnega zavoda Preddvor. Njihove usode je v svoji knjigi Sovražim vas opisala pisateljica Berta Golob, ki je poučevala na preddvorski šoli in je bila tokrat tudi med gosti jubilejne slovesnosti.

Pomenek z nekdanjima ravnateljema Vinkom Jenkom in Marjanom Penešem / Foto: Tina Dokl

Na šolo, ki nosi ime po pesniku, prevajalcu, jezikoslovcu in zbiralcu ljudskega slovstva Matiji Valjavcu, Kračmanovem z Bele, so vsi zelo ponosni. Ni slovela le po uspehih v znanju, pač pa tudi po otroški folklori, športu, kjer je več let prednjačil rokomet (njeni učenci so bili tudi rokometašica Alenka Cuderman, kolesar Bojan Ropret in alpinisti bratje Karničar), likovni in glasbeni dejavnosti, sredi osemdesetih let so učence povabili v televizijsko oddajo Periskop, pred nekaj leti so bili zmagovalci oddaje Male sive celice. Iz nje izvirajo tudi člani narodno-zabavne zasedbe Gašperji. Harmonikar Brane Tičar in klarinetist Primož Krišelj sta zaigrala tudi na prireditvi ob jubileju, zaplesali pa so člani folklorne skupine, ki je začela nastopati leta 1969. Med njimi je bil tudi župan Miran Zadnikar, ki se je po nastopu nekoliko upehan zahvalil nekdanji vodji folklorne skupine Lenki Krišelj.

Za odkup posebna metodologija

Na Jezerskem so ugriznili v kislo jabolko in se lotili reševanja vprašanja kategoriziranih cest, ki v mnogih primerih potekajo čez zasebna zemljišča.

Danica Zavrl Žlebir

Jezersko – Kar 48 je lastnikov, s katerimi se morajo dogovoriti o odkupu zemljišč za ceste, pri tem pa doslej niso imeli srečne roke. Sedaj so pripravili metodologijo za cenitev zasebnih zemljišč v občini, čez katera potekajo kategorizirane občinske ceste, in odlok o določitvi višine za prenos lastninske pravice na ta zemljišča. Župan Jurij Rebolj je k pripravi metodologije povabil strokovnjake iz treh podjetij, ki po njegovih besedah niso »kontaminirani z Jezerskim oziroma tamkajšnjimi osebnimi interesi«, saj želi, da se pri odkupih ravna čim bolj pošteno in objektivno.

Na novembrski seji občinskega sveta sta metodologijo razlagala Jožef Murko in Anton Kožar. Dejala sta, da se bo na podlagi občinskega odloka vsakemu lastniku izračunala odškodnina v višini posebne vrednosti, konkretizirana na parcelo natančno s podanim predlogom za odkupno ceno. Izdelali so poročilo, v katerem so podali predlog oziroma metodo izračuna vrednosti odškodnine za primer, da je obravnava vrednost posameznega zemljišča nižja od 10.000 evrov. Za višje vrednosti bodo delali posebne cenitve, ki bodo prav tako temeljile na odloku. Metodologija je nastala na podlagi analize trenutnega stanja na področju ocenjevanja vrednosti zemljišč za potrebe odkupov zemljišč v primerih uveljavljanja javnega interesa v državi. Na podlagi analiz so prišli do zaključka, da je osnova za izračun odškodnine t. i. tržna vrednost zemljišča na stanje pred uveljavitvijo odloka, ki uveljavlja javni interes, ki se v nadaljevanju nadgradi s premijo javnega interesa oz. premijo za voljnost prodajalca. Tako pridemo do posebne vrednosti, ki je osnova za izračun odškodnine. Lastnikom zemljišč bo občina na podlagi odloka (drugo branje bodo opravili predvidoma na decembrski seji) dala ponudbo, lastniki pa se bodo do nje opredelili.

Svetnike je ob tem zanimalo, kakšno bo ravnanje občine v primeru sodnih sporov, ki jih lahko pričakujejo ob tako občutljivem vprašanju. Predlagatelji so prepričani, da bodo avtorji lahko tudi v teh primerih z argumenti obranili predlagane cene. Večina svetnikov verjame, da je predlagana metodologija ustrezna za reševanje težav z odkupi zemljišč, saj tega ne gre več prepuščati posamičnim interesom. To je potrebno zaradi stanja duha na Jezerskem in uspeh te naloge bo test za to skupnost, pravi župan Jurij Rebolj. V prvem branju je bil predlog sprejet, eden od svetnikov je glasoval proti.

S stališči seznanili ministrico

Na seji predsedstva Skupnosti občin Slovenije je bila med osrednjimi temami nova prostorska in gradbena zakonodaja. Prisotna je bila tudi ministrica za okolje in prostor Irena Majcen.

Maja Bertoncelj

Seje predsedstva Skupnosti občin Slovenije se je udeležila tudi ministrica za okolje in prostor Irena Majcen. /Foto: arhiv občine Medvode, Matej Osolnik

Medvode – V sredo je v Medvodah potekala 13. seja predsedstva Skupnosti občin Slovenije (SOS), ki je bila posvečena novi prostorski in gradbeni zakonodaji, obravnavi tematike pametnih skupnosti in stališčem občin do lekarniške dejavnosti.

Obravnava predvsem gradbene in prostorske zakonodaje je zanje še posebno pomembna, saj so bili 22. novembra v vladno proceduro vloženi predlogi zakona o urejanju prostora, gradbenega zakona in zakona o pooblaščenih arhitektih in inženirjih. Kot so poudarili, predlogi zakonov predhodno niso bili usklajeni s stališči občin, čeprav gre za materijo in vsebine, ki se nanašajo na nova področja oziroma postopke, ki bodo ob uveljavitvi predpisov za občine prinesli nove organizacijske in finančne posledice. Poleg županj in županov Predsedstva SOS je bila na seji prisotna tudi ministrica za okolje in prostor Irena Majcen.

Seje se je udeležilo nekaj gorenjskih županov, tudi medvoški Nejc Smole, ki je bil tokrat v vlogi gostitelja: »Glavni del tematike je bil povezan z gradbeno zakonodajo in župani so ministrici zelo jasno posredovali, katere so ključne stvari, na katere ne pristajamo. Za nas je srečanje pomembno, da smo vpleteni v teme, ki se obravnavajo na državni ravni. Z vso to problematiko dnevno delamo. Poleg tega smo navezali še boljši stik z ministrstvom za okolje in prostor, saj vemo, da si zelo prizadevamo zaključiti občinski prostorski načrt.«

Bojan Kontič: »Morda celo zgodovinska vrednost današnje seje je odločitev vseh prisotnih, da soglašajo s tem, da poskušamo vsa tri združenja poiskati skupni imenovalec in se združiti v eno močno združenje oziroma ustanoviti novega, ki bi ga sestavljala velika večina izmed 212 občin v Sloveniji.«

Po več kot treh urah razprave je predsednik predsedstva SOS Bojan Kontič strnil glavne ugotovitve: »Ko se dotaknemo področja zakonodaje, ki ureja gradbene aktivnosti in prostorsko urejanje, je vedno tudi razprava o tem, kako občine vidimo, da bi bilo to treba v prihodnje urejati. Zakonodaja, ki je v pripravi, se bo še nekaj časa usklajevala. Do marca vsekakor še sprejemajo pripombe in tudi kar nekaj razgovorov bomo še opravili. Imamo nekaj pripomb, predvsem v zvezi s plačilom komunalnega prispevka. Vlada predlaga, naj se plača po izdaji gradbenega dovoljenja. Glede na finančno disciplino v Sloveniji, ki jo poznamo, pa občine vztrajamo, da se gradbeno dovoljenje izda pod pogojem, da je komunalni prispevek poravnan. Druga zadeva je inšpekcijski nadzor enostavnih objektov, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno. Ocenjujemo, da bomo občine na tem področju imele dodatne stroške in na to opozarjamo in želimo, da je urejeno tako, da ne bomo dodatno obremenjeni. Morda celo zgodovinska vrednost današnje seje pa je odločitev vseh prisotnih, da soglašajo s tem, da poskušamo vsa tri združenja: Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Skupnost občin Slovenije poiskati skupni imenovalec in se združiti v eno močno združenje oziroma ustanoviti novega, ki bi ga sestavljala velika večina izmed 212 občin v Sloveniji.«

Pogovori med Skupnostjo slovenskih občin in državo bodo potekali še naprej, kar je potrdila tudi ministrica Irena Majcen: »Pri snovanju te zakonodaje je bilo opravljenega že veliko dela. Največji poudarek so danes prisotni dali na tisti del samega postopka, ki govori o plačilu komunalnega prispevka. Na to temo se bomo prav gotovo še usedli in pogovorili.«

Uspešno prvo leto po prodaji

Leto po prodaji Adrie Airways Tehnika poljski družbi Linetech Holding pri brniškem podjetju ocenjujejo kot uspešno.

Aleš Senožetnik

Zgornji Brnik – Realizacija prihodkov Adrie Tehnika letos znaša 23,5 milijona evrov, dobiček iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA) pa tri milijone evrov. V prihodnjem letu se zaradi posla, sklenjenega z EasyJetom in drugimi tenderji, nadejajo rasti prihodkov še za dodatne tri milijone evrov.

»Dosedanji poslovni rezultati kažejo, da smo se kljub lanskoletni spremembi – prodaji – obdržali na pravi, uspešni poti in začeli dobro partnerstvo z Linetechom,« leto po prodaji podjetja poljski družbi Lintetech Holding, S.A., razmišlja izvršni direktor Adrie Airways Tehnika, Maksimiljan Pele.

Podjetju je uspelo razširiti mrežo vzdrževanj, popravil in obnov letal na severozahodni del Evrope. Glavnino teh del opravijo za letalske družbe skupine Lufthansa in največje evropske nizkocenovnike, kot so EasyJet, Wow, Wizz in Volotea. Adria Tehnika je usmerjena v vzdrževanje letal znamke Bombardier ter Airbus, Linetech pa servisira letala znamke Boeing in Embrarer, s čimer skupaj pokrivata najpomembnejše proizvajalce letal.

S spremembo lastništva se vodstvena struktura podjetja ni spreminjala, povečali pa so število zaposlenih v primerjavi z letom prej. Glede na predvideno rast poslovanja pa tudi v prihodnjem letu načrtujejo dodatno zaposlovanje, predvsem na področju vzdrževanja letal. Računajo na mlade tehnične kadre, ki jim ponujajo tudi šolanje za letalske tehnike. Razmišljajo pa tudi o prostorskih širitvah in gradnji dodatnega hangarja.

Predsednik uprave Linetech Piotr Kaczor pravi, da je s sodelovanjem obeh podjetij zadovoljen in ponosen, da je poljsko podjetje izpolnilo dane zaveze ob nakupu.

Foto: Adria Airways Tehnika

Leto po prodaji podjetja Adria Airways Tehnika poljskemu Linetechu podjetje posluje dobro in načrtuje širitve.

Starejši še posebej ranljivi

V tednih akcije boja zoper nasilje nad ženskami je škofjeloški Center za socialno delo pripravil posvet o nasilju nad starejšimi. Nasilju je po ocenah izpostavljenih do šest odstotkov starejših ljudi, večina ostaja prikritega.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka – Revščina, brezposelnost, napetosti, slabšanje medosebnih odnosov, manj solidarnosti in občutka za skupnost, razrahljani medgeneracijski odnosi, vse to vpliva tudi na povečevanje nasilja v družini. Starejši ljudje so še bolj ranljivi, zlasti še, če so telesno nemočni, gibalno ovirani, dementni in zaradi vsega tega odvisni od drugih ljudi. Včasih je nasilje povezano s preobremenjenostjo svojcev, ki skrbijo za ostarele svojce, kar nasilja sicer ne opravičuje, je pa pomemben podatek za službe, ki se s tem ukvarjajo in iščejo rešitve, kako jih razbremeniti, je dejala koordinatorica za obravnavo nasilja v družini Aleksandra Kofol. Pogosto so svojci tudi materialno ali stanovanjsko odvisni od starejših, če so zraven še alkohol in dolgotrajno slabi odnosi v družini, je tveganje za nasilje še večje. Poleg tega ga je težko odkriti, saj nasilje prijavi le ena od 24 oseb, ki ga doživlja. Ob dolgotrajnem nasilju ljudje tudi težje spregovorijo, poleg tega pogosto niso dovolj ozaveščeni in ne vedo, kam naj se obrnejo, starejše generacije pa so vajene tudi bolj potrpeti. Ovira za prijavljanje nasilja je tudi dejstvo, da smo do njega še vedno preveč tolerantni. Odkar je bila leta 2008 sprejeta zakonodaja o preprečevanju nasilja v družini, tega bolj opažamo, nalaga pa tudi obveznost prijave s strani posameznika ali institucije, če ga zaznamo. Prijavo je treba nasloviti na policijo ali center za socialno delo, slednji potem izvede tudi ukrepe za pomoč žrtvi, ukvarja pa se tudi s povzročiteljem, da se nasilje ne bi ponovilo. Izven uradnih ur centra pa za te namene deluje regijska interventna služba. O konkretnim primerih nasilja nad starejšimi (lani so bili štirje, letos pet) je spregovorila strokovna delavka Tadeja Skoko. Da ti ne pridejo na dan, je kriv strah starejših, bojijo se maščevanja, tudi sramote, v mnogih primerih pa ščitijo nasilneža, svojega družinskega člana.

Posvet je bil pripravljen za predstavnike občin, patronažne službe, službe pomoči na domu, humanitarnih in invalidskih organizacij ter društev upokojencev. Vsi ti hodijo v družine in lahko opazijo znake morebitnega nasilja ter ga prijavljajo. Ob tem se pojavlja veliko dilem, ena od njih je tudi zaupnost: ko starejši ljudje omenjenim zaupajo, da doživljajo nasilje, jih velikokrat tudi prosijo, naj tega nikomur ne povedo. Poleg tega so patronažne sestre ali oskrbovalke na domu tudi same včasih izpostavljene nasilju. V družine center za socialno delo pošilja tudi javne delavce in prostovoljce, vendar jim slednjih manjka, zato se želijo povezati z društvi upokojencev in njihovim programom Starejši za starejše. Tudi udeleženke posveta so prispevale svoja opažanja glede nasilja nad starejšimi, opozarjajo tudi na primere ekonomskega nasilja iz okolja, ki se kaže zlasti v agresivni prodaji starejšim na domu. Izrazile so tudi željo po srečanjih s strokovnjaki z evalvacijo primerov nasilja.

Če pobožam, je ja, če uščipnem, je ne

Na odru Stolpa Škrlovec smo v koprodukciji Prešernovega gledališča in ŠKUC gledališča Ljubljana v ponedeljek oziroma torek krstno v Sloveniji spremljali dramo Ingmarja Villqista Helverjeva noč v režiji Alena Jelena.

Igor Kavčič

Kranj – Tretja premiera v letošnji sezoni, drama Helverjeva noč, je še ena v dolgoletni usmeritvi Prešernovega gledališča nastavljanja ogledala aktualni družbi – bodisi z uprizarjanjem sodobnih besedil in avtorskih predstav bodisi z dramskimi klasikami, ki so reminiscenca na pretekli čas in hkrati opozorilo, da se zgodovina utegne ponoviti. Umetniška vodja Marinka Poštrak, tokrat tudi v vlogi dramaturginje, še enkrat znova pokaže, kako vešča je pri izbiri besedil. Sodobno gledališče, v kakršnikoli obliki že, potrebuje pogled v zgodovino in hkrati pogled v današnji svet.

Zunanji okvir drame Ingmarja Villqista, gre za umetniško ime Poljaka Jaroslawa Swierszcza, je tako imenovana kristalna noč novembra 1938, ko so pripadniki nacističnih enot SA izvedli pogrom nad judi, požgali tristo sinagog in okrog 7500 judovskih trgovin in delavnic po večjih mestih v Nemčiji in Avstriji. Manj znano pa je, da je nacistični sistem uresničeval tudi tako imenovani projekt Akcija T4 – program neprostovoljne evtanazije invalidnih oseb in oseb z duševnimi motnjami. Avtor sicer v drami izhaja iz ljudskega spomina na nacistične pogrome, psihologijo terorja in strahu v času okupacije druge svetovne vojne. Slednje je tudi nekakšen most, ki širši družbeni kontekst v kranjski uprizoritvi prepleta z intimnim, osebnim, kar je tudi notranja zgodba mojstrsko izpisane drame. Širše družbeno in ozko zasebno režiser Alen Jelen z izjemno občutljivostjo, hkrati pa zelo direktno z vsemi grobostmi nekega časa postavi v skupni kontekst enotnega sporočila – smo še ljudje?

V času razcveta nacizma v revni mestni četrti živi nenavaden par, umsko zaostali mladenič Helver (igra ga Blaž Setnikar) in njegova z vso žalostjo življenja sprijaznjena rejnica Karla (Darja Reichman). Živita v majhnem stanovanju eden z drugim, dokler ideologija zla z vso silo ne vdre v njun intimni svet in njun sicer topel odnos postavi v nov kontekst. Helver se navduši nad novim redom, prvič se počuti pravega moškega, pomembnega in pripadnega nekemu višjemu cilju, čeprav niti sam ne ve, kakšnemu. Karla se z vsem pregovornim ženskim realizmom mnogo bolj zaveda, da to, kar se dogaja zunaj njunega doma, ne napoveduje nič dobrega. Na odru se dogajata tako ljubezen kot tragedija, tisto, kar nas gledalce najbolj presune, pa je resnica. Resnica, ki je lahko tudi boleča.

Odlično izpisano besedilo, lektorica Maja Cerar se je odločila za pogovorni jezik z rahlimi modifikacijami, ki kljub času, ki ga opisuje, ni arhaičen, ampak še kako sodoben, daje veliko možnosti igralskima kreacijama, kar Reichmanova in Setnikar tako rekoč do popolnosti izkoristita. Oba skozi uro in četrt dolgo predstavo vodi občudovanja vredna igralska sla in izjemen igralski naboj. Igralca sta preprosto živela vsak trenutek odrske zgodbe – Blaž je izjemen v spreminjanju svojih stanj – od brutalnega opranoglavega uniformiranca do čustvenega otroško razumevajočega mentalno zaostalega fantiča, Darja je v eni zagotovo življenjskih vlog vdana v življenjsko usodo, hkrati pa trdna v svojih odločitvah vse do bridkega konca. Večkratni aplavz igralcema na koncu je bil najlepši dokaz enotnih misli celotnega avditorija.

Igralca Darja Reichman in Blaž Setnikar skoraj dobesedno živita vsak trenutek odrske zgodbe. / Foto: Nada Žgank

Celotno sliko predstave na vsak način slikata tudi scenografija Urše Loboda in zvočna oprema Darje Hlavka Godina. Prostor je tako rekoč hiperrealističen, v njem je vse, kar bivalni prostor, v resnici pa neke vrste pribežališče pred zunanjim svetom, potrebuje. Le vrata in okno notranji svet ločujeta od zunanjega, in seveda radijski aparat, ki je pred skoraj osemdesetimi leti opravljal agitacijsko vlogo, kot jo danes internet. Ko radio igra, ne slišimo le glasbe, ampak tudi govore in propagando tistega časa, prav tako ob odprtem oknu slišimo marširanje nasilnih množic, razbijanje stekel in pokanje orožja. Slednje je vseskozi prisotno v podtonu. Tako scena kot glasba nam tako sporočata, da se to lahko dogaja kjerkoli in kadarkoli.

Helverjeva noč nam pove, da so družbeno dogajanje in osebne zgodbe posameznikov še kako povezani in prepleteni. Eden drugemu dajejo ognja. Osebne stiske ljudi združujejo v velike množice, ki postanejo nevarne, ko jih posameznik ne zanima več. Ko začnemo izgubljati tla pod nogami, postanemo ranljivi in kot taki lahek plen raznih ideologij. Ali smo še ljudje, ko brez lastnega premisleka marširamo v imenu nekoga ... Naslov tega besedila in Helverjeva noč, katere ogled toplo priporočam, govorita, da smo in bomo vedno ljudje.

Ta veseli dan kulture

Ljubljana – Ob obletnici Prešernovega rojstva, jutri, v soboto, 3. decembra, bodo tudi letos svoja vrata brezplačno odprle številne kulturne ustanove po državi: muzeji, galerije, gledališča, knjižnice in drugi zavodi, zvrstile se bodo brezplačne razstave, vodenja, delavnice, predstave in koncerti. Pobuda Ta veseli dan kulture, ki letos poteka že sedemnajstič, je z leti prerasla v množičen kulturni dogodek, ki združuje željo ljudi po kulturi in njeni dostopnosti. Pobudi so se odzvale številne kulturne ustanove in društva, ki bodo za obiskovalce vseh starostnih skupin pripravile pester in kvaliteten izbor prireditev. V 55 krajih po vsej državi 140 kulturnih ustanov in organizacij pripravlja skupno 335 dogodkov. Ministrstvo za kulturo želi s sodelujočimi institucijami in organizacijami kulturne vsebine približati tudi tistim, ki v hrame kulture iz različnih razlogov redkeje zaidejo. V njih želijo vzbuditi zanimanje za programe, ki jih muzeji, galerije, gledališča, knjižnice in druge kulturne institucije pripravljajo čez leto, in jih motivirati za nadaljnje rednejše obiske. Seznam vseh prireditev po Sloveniji s termini in podrobnejšimi informacijami je objavljen na spletni strani ministrstva za kulturo.

Rekviem za žive

Kranj – Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj bo v nedeljo, 4. decembra, ob 19. uri v župnijski cerkvi sv. Martina v Stražišču izvedel čudoviti Requiem for teh living, skladbo za sopran in tenor solo, mešani zbor in orkester, ameriškega skladatelja Dana Forresta, ki bo krstno izveden na slovenskih tleh ... Skladba, ki sicer kombinira liturgične in posvetne dele, ima poleg prelepega glasbenega izražanja tudi pozitivno in spodbudno sporočilo poslušalcem.

V spomin družini Ignacija Borštnika

Cerklje – V nedeljo, 4. decembra, bo ob dnevu odprtih vrat v Borštnikovi hiši ob 17. uri pogovor o družini Ignacija Borštnika. Z glasbenim delom, v katerem bo nastopila violinistka Tjaša Rauter, bodo počastili spomin na Ignacijevo hčer Stanko, ki je bila pianistka, in njenega moža Nikolo Ignatijeva, ki je bil violinist – oba sta pokopana v Cerkljah.

Rock swings za polnoletnost

Radovljiški Bid Bang se z novoletnim koncertom vrača v Linhartovo dvorano. V programu Rock swings bodo torej 'swingali rock'. Po razprodanem večernem koncertu ni bilo druge, kot objaviti še enega.

Igor Kavčič

Radovljica – Bid bang je radovljiška stalnica, vsako leto tak čas podkrepljena in potrjena z nepogrešljivim novoletnim koncertom. Letos se ta z blejske 'festivalke', kjer je Bid bang igral nekaj zadnjih let, spet vrača v domačo Linhartovo dvorano, veselodecembrski koncertni termin pa je nedelja, 11. december, ob 20.18 in dodatni koncert tri ure prej, ob 17.18, obakrat s polnim programom Rock swings. Bid bang je sicer star 17 let, a je letos zajadral v 18. sezono. Da najboljšemu gorenjskemu big bandu polnoletnost, zato sta začetka obeh koncertov 18 minut čez polno uro, dela težave, pove podatek, da je bil večerni koncert razprodan, še preden so člani orkestra začeli vabiti nanj. Kaj zdaj? Odprli so še en popoldanski termin za svojo stalno publiko.

»Letos so nam v Linhartovi dvorani spet z veseljem odprli vrata. Radosti me, da bomo svoj novi program spet lahko predstavili v domačem mestu,« je vesel pobudnik Bid banga in vsa leta tudi njegov umetniški vodja in dirigent, odličen saksofonist Blaž Trček. »Če smo prejšnja leta igrali rokovsko in pop glasbo, aranžirano za big band, in smo se zadnji dve leti posvetili swingu, smo se letos odločili združiti rock in swing. Program bomo posvetili pevcu Paulu Anki, ki je pred leti stopil v korak s časom in posnel album rokovskih skladb v swingovski priredbi.« Bid bang se bo tudi letos oplemenitil z nekaj profesionalnimi glasbeniki, za vokalne variacije bo poskrbel Mitja Šinkovec, program pa bo povezoval mojster besede, duhoviti radijec Miha Šalehar. »Miha sicer tega ne počne, a glede na to, da sva prijatelja in kdaj skupaj 'swingava čez balanco od bicikla', je vendarle popustil,« je duhovit Trček.

Na lanskoletnem koncertu smo z Bid bangom uživali v swingu. / Foto: Boris Pretnar

Bid bang je, čeprav prehaja v odraslost, vedno mlajši. Sogovornik pojasnjuje: »Sam sem si vedno želel igrati v takem orkestru in ker nas je bilo kar nekaj enako mislečih, smo ga tudi ustanovili. V njem mladi lahko igrajo dobro glasbo, se izobražujejo od izkušenejših in se imajo fino. Gre za ljubiteljske glasbenike, s katerimi se poskušamo približati čim višjemu nivoju izvedbe. Za koncert nam vselej na pomoč priskoči nekaj profesionalcev.« Vsako leto nanizajo tri ali štiri koncerte, žanrsko so doslej 'potipali' vse zvrsti glasbe, ki sodijo k orkestru tipa big band, spremljali so slovenske pop in džezovske pevce, igrajo v dobrodelne namene ... Tokrat bodo v svoje osemnajsto leto 'swingali rock'. Za prvi koncert je vstopnic še dovolj.

Hitri Andrej ne bo odnehal

Naš najbolj izkušen smukač Kranjskogorčan Andrej Šporn je po poškodbah razmišljal o zaključku kariere, osmo mesto na tekmi v Garmischu pa mu je po koncu zadnje zime dalo zagona za nove treninge in spremembo tehnike, s katero bo, upa, znova konkurenčen najboljšim smukačem.

Vilma Stanovnik

Kranj – Ta konec tedna se vendarle obeta, da se bo nova tekmovalna sezona začela tudi za alpske smučarje, ki tekmujejo v hitrih disciplinah. Uvodne tekme svetovnega pokala bi morale biti sicer novembra v Severni Ameriki, zaradi pomanjkanja snega pa so odpadle tako v Lake Luisu kot Beaver Creeku.

Prve moške tekme v hitrih disciplinah bo od danes do nedelje gostil francoski Val d'Isere. Najprej bo na sporedu superveleslalom, na katerem bodo za Slovenijo smučali Boštjan Kline, Rok Perko, Klemen Kosi in Martin Čater. Rok Perko, 31-letni Tržičan, je že zacelil poškodbe zadnje zime. »Posledic nimam, morda je le gleženj malce manj gibljiv, kar čutim na kondicijskih treningih, v pancerjih pa ni težav. Seveda pa mi za zaupanje samemu sebi in brezkompromisno smučanje manjka še kakšen prevožen kilometer. Po poškodbi je pač vedno težko,« je pred odhodom v Francijo povedal Rok, ki se je v superveleslalomsko ekipo uvrstil na internih kvalifikacijah.

Na jutrišnjem smuku bodo nastopili Boštjan Kline, Klemen Kosi in Andrej Šporn, četrtega našega predstavnika pa bo trener Peter Pen izbral med trojico Perko, Čater in Miha Hrobat. »Že lani poleti nisem vedel, kaj bo s poškodbami oziroma ali bom kariero sploh lahko nadaljeval. Nato sem skoraj brez treninga v Garmischu osvojil osmo mesto in ugotovil, da sem še vedno konkurenčen tudi najboljšim. Zato sem se letos spomladi odločil, da začnem trenirati po najboljših močeh, in sem normalno speljal vse priprave. Nekaj težav zaradi hrbta sem imel le zadnje dni, saj sem v Nakiski, ko sem na treningu priletel v luknjo, znova začutil bolečino v hrbtu. Po pomoči fizioterapevtov sedaj upam, da bo vse, kot mora biti,« je povedal Andrej Šporn, ki je ravno včeraj praznoval 35-rojstni dan in je najstarejši v naši ekipi. »Večji del letošnjega pripravljalnega obdobja sem posvetil spreminjanju tehnike vožnje, kar pomeni, da smučam z več nagiba in manj pritiska ter bolj pravilno rotacijo telesa. Tako je bilo dela kar veliko in šele na zadnjih treningih sem začel res s pripravami na tekme,« je povedal Andrej Šporn, ki si želi, da bi v sezoni zbral toliko točk, da bi se na koncu uvrstil med 15 najboljših smukačev na svetu.

V smučarski reprezentanci za hitre discipline so letos tudi trije Gorenjci: Kranjčan Miha Hrobat, Kranjskogorčan Andrej Šporn in Tržičan Rok Perko. / Foto: Tina Dokl

Uveljavljati pa se je v hitrih disciplinah začel tudi Kranjčan Miha Hrobat, ki je letošnjo sezono začel že konec oktobra, ko je nastopil na veleslalomski tekmi v Söldnu in z zaostankom 3,14 sekunde zasedel 50. mesto. »S petdesetim mestom ne morem biti preveč zadovoljen, sem pa z zaostankom, ki za to progo ni bil velik. Sledil je odhod v Kanado, kjer so tekme odpadle, smo pa imeli dober trening na sicer malce krajši progi,« je pred odhodom v Francijo povedal 21-letni Miha, ki se zadnje čase bolj posveča hitrim disciplinam. »Prestopil sem v ekipo za hitre discipline in letos načrtujem nastope v smuku, superveleslalomu in tudi veleslalomu. Na slalomih veliko ne bom nastopal, treniral ga bom zaradi kombinacije,« je povedal Miha, ki ga v Franciji čakajo interne kvalifikacije tudi za uvrstitev na nedeljsko veleslalomsko tekmo, kjer bo od naših nastopil Žan Kranjec, za preostalo mesto na tekmi pa se bosta pomerila Martin Čater in Miha Hrobat.

Smučarska zveza Slovenije in Ford sta predstavila akcijo Junaki gredo dalje. S to akcijo bodo tako naši alpski kot nordijski smučarji z vsako doseženo točko v svetovnem pokalu prispevali en evro v sklad, ki bo namenjen štipendiranju mladih športnikov, enemu iz alpskega in enemu iz nordijskega dela reprezentance.

Jernej z novim monoskijem

Urša Peternel

Jesenice – Za obetavnega mladega smučarja invalida Jerneja Slivnika s Hrušice se je že začela nova zimska sezona. Pred dobrim tednom je uspešno nastopal na tekmi evropskega pokala na Nizozemskem, svoje nadaljnje cilje in pričakovanja pa je predstavil v sredo v telovadnici Gimnazije Jesenice, kjer kot dijak drugega letnika športnega oddelka redno trenira.

Za njegove kondicijske priprave skrbi profesor športne vzgoje Boštjan Modrijan, delata predvsem na moči in vzdržljivosti, Jernejev smučarski trener pa je Roman Podlipnik, ki je prav tako športni pedagog na Gimnaziji Jesenice. Jernej ima v tej sezoni za sabo že dvanajst smučarskih dni na snegu, predvsem v Avstriji, nekaj treningov je opravil celo z Japonci.

Mladi smučar invalid Jernej Slivnik

Letos je dobil tudi nov monoski, ki je ožji, bolj kompakten in težji, tako da bo Jernej lahko smučal še hitreje. Kot je povedal, v novi sezoni želi čim bolje smučati, ob tem pa tudi uživati. Ta mesec bo nastopal na odprtem državnem prvenstvu Nemčije in dveh tekmah evropskega pokala, januarja bo v Kranjski Gori štartal na tekmah za svetovni pokal, zatem pa sledi še svetovno prvenstvo smučarjev invalidov v Trbižu.

Nov uspeh curlinga

Vilma Stanovnik

Jesenice – Ekipa jeseniškega curling kluba, Luka Prezelj, Aljaž Stopar, Gašper Stopar, Noel Gregori in kapetan Štefan Sever, je barve Slovenije zastopala na članskem evropskem prvenstvu skupine B v curlingu, ki je potekalo v Breaheadu pri Glasgowu. Pod vodstvom trenerke Eve Sever so z zmagami nad Belgijo, Španijo in na koncu na določilni tekmi s Francijo uspeli obstati v skupini B evropskega curlinga, kamor se je Sloveniji z zmago v skupini C uspelo prebiti lani.

Uspeh je toliko večji, saj je moč curling v Sloveniji trenirati šele šest let, prav tako pa nimamo niti dvorane za curling niti profesionalnih trenerjev. Članice in člani Curling kluba Jesenice, ki so jim pri Gregorijevih na Lipcah priredili prisrčen sprejem, bodo skupaj z žensko mladinsko ekipo jeseniškega curling kluba Slovenijo zastopala tudi na evropskem mladinskem prvenstvu na Ostersundu na Švedskem, ki bo na začetku januarja 2017.

Kot je povedal predsednik Curling kluba Jesenice Robert Sušanj, bodo 6. decembra organizirali krvodajalsko akcijo, 9. decembra tradicionalno Noč dobrodelnega curlinga za socialno ogrožene otroke OŠ Tone Čufar, hkrati pa sredstva za socialno ogroženo družino zbirajo tudi v sodelovanju s Hoteli Bled na odprtem drsališču pod hotelom Park.

Slepi in slabovidni so kegljali v Kranju

Kranj – Pod pokroviteljstvom MO Kranj, Občine Škofja Loka, Elektra Gorenjska in Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Kranj je minuli konec tedna na kranjskem kegljišču potekal 12. Mednarodni kegljaški turnir in 6. Memorial Borisa Žukeviča za slepe in slabovidne posameznike in ekipe v steznem kegljanju. Nastopilo je kar 21 ekip iz Slovenije in tujine, najbolje pa se je odrezala ekipa iz SKS Zagreb I. s 1936 podrtimi keglji. Od domačih tekmovalcev sta odlična rezultata dosegla Škofjeločanka Alojzija Pirc z zmago v kategoriji B2 ženske in drugim mestom v memorialni disciplini, prav tako pa je v svoji kategoriji B3 zmagal Bitenjčan Marijan Žalar. Turnir je bil po udeležbi drugi največji v Evropi, takoj za evropskim prvenstvom, in je bil že priprava in preizkus za kandidaturo za 18. evropsko prvenstvo v Sloveniji leta 2018.

Domžalski obračun ekipi Radomelj

Domžale – V sredo so nogometaši v prvi slovenski nogometni ligi Telekom odigrali tekme 19. kroga. Obračun dveh moštev iz občine Domžale se je končal s presenetljivo –zmago ekipe Kalcer Radomlje, ki je ekipo Domžal premagala z 2 : 0. Strelca sta bila Filip Jankovič v 54. minuti in Marko Nunič v 89 minuti. To je bila po petih remijih sploh prva zmaga nogometašev Kalcerja Radomlje v letošnjem državnem prvenstvu. S porazom Domžalčanov pa se je povečala razlika v točkah med nogometaši Olimpije in Domžalami, saj je Olimpije z 2:1 premagala Celje, prav tako pa so Mariborčani s 4:0 premagali Luko Koper. V vodstvu ostaja Maribor s 43 točkami, Olimpija je z 42 točkami druga, na tretjem mestu so Domžale s 35 točkami. Naslednji 20., oziroma predzadnji jesenski krog bodo nogometaši odigrali v soboto in nedeljo, pari pa so: Celje – Gorica, Luka Koper – Aluminij, Maribor – Rudar (sobota), Krško – Domžale in Kalcer Radomlje – Olimpije (nedelja).

Poraz jeseniških hokejistov

Jesenice – Zdesetkano moštvo SIJ Acroni Jesenice, v katerem je bilo kar nekaj mladincev HD mladi Jesenice, se v Salzburgu na tekmi AHL ni moglo resneje upirati razigranemu moštvu domačega EC Red Bull Salzburg II. Neizkoriščene priložnosti Jeseničanov so domačini hitro kaznovali in na koncu slavili s 4 : 0 (1 : 0, 2 : 0, 1 : 0). Naslednjo tekmo bodo Jeseničani odigrali že jutri, ko bodo gostovali v Gardeni. Zanimiva tekma pa se jutri obeta v Športni dvorani Zlato polje v Kranju, ko bo ekipa Triglava v državnem prvenstvu ob 19. uri gostila Celje.

Dobrodelna akcija hokejistov

Jesenice – HDD Jesenice vsako leto organizira dobrodelno akcijo in tudi v tem decembru bo tako. Zbrana sredstva bodo namenjena socialno ogroženim družinam in posameznikom z Jesenic in okolice. HDD Jesenice bo na licitaciji prodal drese iz predsezone, ki so bili namenjeni v počastitev 25. obletnice osvojitve prvega naslova državnega prvaka v Republiki Sloveniji. Prav tako bo klub 16. decembra ves izkupiček od prodanih vstopnic za tekmo med Jesenicami in Neumarktom namenil v dobrodelni sklad. V času akcije, ki se je začela včeraj in bo trajala do 16. decembra, je moč nakazati denar tudi na posebni račun Rdečega križa Jesenice.

Denar za naložbe na kmetijah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je ob koncu novembra objavilo tri javne razpise, na podlagi katerih bo namenilo 24 milijonov evrov za naložbe na gorskih in ekoloških kmetijah in za izvedbo agromelioracij.

Cveto Zaplotnik

Kranj – V okviru razpisa za sofinanciranje naložb na gorskih kmetijah bo namenilo osem milijonov evrov za tehnološko posodobitev hlevov in objektov za skladiščenje krme, za ureditev skladišč za živinska gnojila, greznic in čistilnih naprav, za nakup kmetijske mehanizacije in strojne opreme, za nakup in postavitev rastlinjakov in mrež proti toči, za ureditev trajnih nasadov ter pašnikov in obor, za izvedbo agromelioracij, zaščito čebeljih panjev pred medvedi, ureditev cestnih, vodnih oz. vodovodnih in energetskih priključkov do javne infrastrukture ter za ureditev zasebnih namakalnih sistemov, ki imajo enega uporabnika. Med ekološka kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala razpisne pogoje, bodo predvidoma razdelili štiri milijone evrov finančnih podpor, uveljavljala pa jih bodo lahko za posodobitev gospodarskih poslopij ter objektov za rejo domačih živali, za ureditev skladišč za živinska gnojila, greznic in čistilnih naprav, za nakup in postavitev rastlinjakov in mrež proti toči, ureditev trajnih nasadov, pašnikov, obor in zasebnih namakalnih sistemov. Pri obeh razpisih bodo vlagatelji pri nekaterih naložbah lahko uveljavljali prispevek v naravi v obliki lasnega dela in materiala (les iz lastnega gozda). Pri obeh razpisih država največ denarja namenja za enostavne in zahtevne naložbe, ki jih izvajajo fizične osebe (razen samostojnih podjetnikov posameznikov), ter za kolektivne naložbe v izvedbi skupin kmetov, preostali denar pa za majhne naložbe ter za enostavne in zahtevne naložbe, ki jih izvajajo samostojni podjetniki posamezniki ter podjetja in druge pravne osebe. Za naložbe v ekološko pridelavo bodo upravičenci lahko vložili vloge v elektronski sistem v času od 19. decembra do vključno 1. marca, za naložbe na gorskih kmetijskih gospodarstvih pa od 19. decembra do vključno 8. marca.

Za izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih bo na razpolago 12 milijonov evrov, rok za vložitev vlog v elektronski sistem je od 19. decembra do vključno 10. marca, do finančne podpore pa so upravičene fizične in pravne osebe, ki so jih lastniki kmetijskih zemljišč pooblastili za izvedbo agromelioracij.

Kmetijska svetovalna služba bo razpisa predstavila kmetom v sredo, 7. decembra, v gasilskem domu na Trati pri Škofji Loki – ob 9. uri razpis za gorska območja in ob 10.30 razpis za ekološko kmetovanje, v četrtek, 8. decembra, v kulturnem domu v Zgornjih Gorjah – ob 9.30 za gorska območja in ob 11. uri za ekološko kmetovanje in v petek, 9. decembra, v prostorih Kmetijske zadruge v Cerkljah – ob 10. uri za gorske kmetije in ob 11.30 še za ekološko kmetovanje.

O plačilu prispevka za promocijo izdelkov

Kranj, Škofja Loka – Kmetijska svetovalna služba pripravlja prihodnji teden predavanji o promociji kmetijskih in živilskih izdelkov, o plačilu prispevkov za promocijo mlečnih in mesnih izdelkov, o javnem razpisu za pridobitev finančne podpore pri vključitvi v sheme kakovosti in o pridobitvi certifikata Izbrana kakovost Slovenija. Predavanji bosta v torek ob 10. uri v sejni sobi Kmetijsko gozdarske zadruge Sloga v Kranju in v četrtek ob 9. uri v gasilskem domu na Trati pri Škofji Loki. Predavali bosta Milena Črv iz Kmetijsko-gozdarskega zavoda Kranj in Irena Kropf iz Inštituta Kon-cert iz Maribora.

Delničarjem oseminšestdeset centov dividende

Kranj – Na nedavni skupščini Ljubljanskih mlekarn so sklepali o uporabi nerazporejenega bilančnega dobička za leta 2010, 2012 in 2014. Od skupnega zneska 7,78 milijona evrov so ga nekaj manj kot tri milijone evrov namenili za dividende.

Veliko razmišlja o izboljšavah

Na letošnjem izboru za inovativnega mladega kmeta je bil edini gorenjski kandidat Anže Legat, gospodar na sadjarski kmetiji Pr' Jernejc v Hrašah pri Lescah, ki pri svojem delu veliko razmišlja o tem, kako bi s tehničnimi izboljšavami znižal stroške in si olajšal delo.

Cveto Zaplotnik

Anže ob gajbicah jabolk v priročni trgovinici, ki jo je preuredil iz hleva.

Hraše – Zveza slovenske podeželske mladine in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije vsako leto organizirata izbor za inovativnega mladega kmeta. Letošnjo prireditev, na kateri so razglasili zmagovalca, je v predsedniški palači gostil predsednik države Borut Pahor. Inovativni kmet leta 2016 je postal Toni Kukenberger z Gorenjih Ponikev pri Trebnjem, edini gorenjski kandidat za laskavi naziv pa je bil 34-letni Anže Legat, gospodar na sadjarski kmetiji v Hrašah pri Lescah.

Iz integrirane v ekološko

Anže izhaja iz učiteljske družine na Bledu. Že v mladosti je rad hodil pomagat stricu Branku na kmetijo v Hraše, vendar pa ni nikoli razmišljal o tem, da bi se preživljal s kmetovanjem. Po končani srednji šoli je želel študirati geografijo, a ker mu je za vpis zmanjkalo pol točke, se je odločil za študij agronomije. V takšnih okoliščinah je dozorela ideja, da bi po stricu in njegovi mami prevzel kmetijo. Pred trinajstimi leti se je preselil v Hraše, pred štirimi leti je postal lastnik in gospodar kmetije. Že stric je nekdaj tipično govedorejsko kmetijo, ki obsega deset hektarjev kmetijskih zemljišč in petnajst hektarjev gozda, začel spreminjati v sadjarsko, zdaj se ukvarjajo le s sadjarstvom. Prvi nasad, ki ga je stric posadil pred enaindvajsetimi leti, so že obnovili, postopoma so nasad povečevali, tako da zdaj obsega že pet hektarjev, pretežno jablan, nekaj pa tudi hrušk in češenj. Naslednje leto ga bodo povečali še nekaj manj kot za en hektar, posadili bodo jablane sorte topaz. »Zdaj pridelujemo sadje po pravilih integrirane pridelave, v prihodnje se bomo usmerili v ekološko pridelavo,« pravi Anže in dodaja, da so štiri hektarje nasada že zaščitili z mrežami proti toči, cilj je zaščita celotnega nasada. »Brez tovrstnih mrež sadja že zdaj ni več možno pridelovati, a v prihodnje bo še težje, saj bodo zaradi klimatskih sprememb toče še pogostejše,« pravi in pojasni: »Mreže so po eni strani dobra zaščita pred točo, insekti, sončevim ožigom in izhlapevanjem, a po drugi strani je zaradi njih več dela, še zlasti s poganjki, pa tudi sadje se pod mrežo slabše obarva.«

Sneg prepolovil pridelek

»Letos je bila slaba letina. Sneg, ki je zapadel 28. aprila, in temperature pod ničlo so povzročile, da je bilo pridelka polovico manj kot običajno. Maloprodajna cena je zaradi tega boljša, pri prodaji na veliko pa se je dvignila manj, kot sem pričakoval,« pravi Anže in poudarja, da doma, na kmetiji, prodajo od 30 do 40 odstotkov sadja. »Prodaja je odvisna od letine pri ljubiteljskih sadjarjih pa tudi od trgovskih akcij. Če so v trgovini jabolka po petdeset centov, ni nikogar blizu.« Približno petino sadja že predelajo v izdelke – jabolčni sok, jabolčni kis, suhe krhlje, jabolčni čips, a radi bi še izboljšali ponudbo, ponudili kupcem nekaj, kar pogrešajo ali si želijo. Morda jabolčno čežano, jabolčni zavitek?!

Pasterizator soka na drva

Anže veliko razmišlja o tem, kako bi tehnološko posodobil pridelavo in predelavo, si znižal stroške in si olajšal delo. Ko je kupoval pometalnik vej in listja, s katerim vzdržuje higieno v sadovnjaku in zmanjšuje tveganje za bolezni, je pridobil več ponudb, najcenejša je bila štiri tisoč evrov, a potlej je stroj skupaj s prijateljem izdelal za nekaj več kot tisoč evrov. S pasterizatorjem na elektriko ni bil zadovoljen, preveč je bil energetsko potraten in premalo zmogljiv. Spet sta s prijateljem »staknila skupaj glave« in našla rešitev. Sestavila sta ga iz stare peči na drva, soda, navitja iz nerjavnega jekla in črpalke z regulatorjem pretoka. »Med izgorevanjem petnajstih polen pasteriziram tisoč litrov soka, prej pa sem za dosti manjšo količino soka plačal astronomske stroške elektrike,« pravi Anže in dodaja: »Prihodnje leto bi stroj rad tako predelal, da se bo njegova zmogljivost povečala s sedanjih 300 do 400 na 500 litrov soka na uro in da bo stalno vzdrževal enako temperaturo. Nadgradil ga bom z elektroniko in s tem odpravil občasne težave, ki nastajajo, ko je ogenj premočan.« Anže je skupaj s prijateljem izdelal tudi stresalnik jabolk iz boks palet, že več let na kmetiji ne obirajo več sadja z lestev, ampak s traktorske prikolice. Razmišljal je tudi o tem, da bi sam naredil obiralno ploščad, ki je uporabna za obrezovanje in obiranje sadja ter za nameščanje protitočnih mrež, a je ugotovil, da bi bilo ceneje, če bi kupil rabljeno. »Vse to, kar sem naredil, niso inovacije, so le rešitve, s katerimi sem privarčeval kak evro in si olajšal delo. Inovativno bi bilo, če bi trgu ponudil zanimiv izdelek, s katerim bi si izboljšal tudi prihodek,« je kritičen Anže, ki želi na kmetiji povečati nasad, urediti namakanje, izboljšati kakovost pridelave in predelave, posodobiti tehnološke postopke, avtomatizirati redčenje cvetov in plodov ... Pri delu mu je poleg strica Branka v oporo tudi partnerka Loreto, po rodu Španka, v veliko veselje pa sinova Jernej in Martinho.

Štiri hektarje sadovnjaka so že zaščitili z mrežami proti toči.

Anže je s prijateljevo pomočjo izdelal pasterizator na drva.

Dobiček vlagali v podjetje

Med letošnjimi nominiranci za obrtnika leta, ki so ga razglasili na sinočnji slavnostni prireditvi v Ljubljani, je bil tudi Anton Erznožnik, direktor podjetja Lesko iz Žirov.

Mateja Rant

Žiri – Podjetje Lesko je Anton Erznožnik pred 25 leti začel graditi od temeljev naprej. Najprej se je namreč v šestdeset kvadratnih metrov veliki delavnici sam lotil izdelave zahtevnejših vhodnih vrat. Sčasoma se je izkazalo, da kupci veliko bolj povprašujejo po kakovostnih oknih zaobljenih in nepravilnih oblik. Začel je vlagati v strojno opremo in se počasi širil. Proizvodnja, opremljena z najsodobnejšimi stroji za obdelavo lesa, se danes razprostira na dva tisoč kvadratnih metrih površin. Ta čas v podjetju zaposlujejo dvajset ljudi, na leto pa ustvarijo okrog dva milijona evrov prihodkov, od tega je okrog deset odstotkov dobička.

Z okroglimi okni orali ledino

Kot so ob nominaciji Antona Erznožnika za obrtnika leta poudarili pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije, v podjetju Lesko že od začetkov hodijo po neuhojenih poteh. »Delajo korake, za katere so prepričani, da so pravilni, čeprav orjejo ledino. Vedno so odprti za nove, smele ideje in nenavadne rešitve.« Enako se lotevajo tudi naročil svojih naročnikov – z inovativnostjo in s ciljem, da poiščejo rešitve, ki so nekaj posebnega, boljšega. Prvi velik tehnološki korak so naredili leta 1998, ko so proizvodnjo opremili z eno takrat najsodobnejših tehnologij za izdelavo okroglih oken oziroma oken nepravilnih oblik. »Kot prvi in precej časa edini v Sloveniji smo se ponašali s strojno opremo za izdelavo okroglih okvirjev,« je poudaril Erznožnik in dodal, da so ves dobiček vlagali v opremo. Veliko naložbo v novo povsem avtomatizirano proizvodno linijo so izpeljali tudi letos. »Naložba je bila vredna okrog 1,5 milijona evrov, kar je za kolektiv z dvajsetimi zaposlenimi ogromno,« priznava Erznožnik. Vse namreč financirajo z lastnimi sredstvi, nikoli s posojili. »Vemo, koliko lesnih podjetij je propadlo zaradi prezadolženosti. Zato raje napredujemo z majhnimi koraki,« ostaja previden Erznožnik, čeprav jim promet ves čas raste.

Največ izvažajo na ruski trg

Z okroglimi okni so našli tržno nišo, ki jim je omogočila prodor tudi na ruski trg. »Ne ustrašimo se niti najbolj zahtevnega naročila, kar dokazuje tudi ena naših najbolj eminentnih referenc – Leskova okna krasijo Konstantinov dvorec v Sankt Peterburgu, najpomembnejši protokolarni objekt ruskega predsednika.« V preteklosti so kar polovico proizvodnje izvozili v Rusijo, v zadnjem obdobju je izvoz v Rusijo in Avstrijo padel na štirideset odstotkov, a po Erznožnikovih besedah znova počasi raste. V Sloveniji imajo ta čas ogromno dela predvsem za zasebne naročnike, saj je zasebna gradnja po Erznožnikovih besedah v zadnjem času precej živahna. »Najbolj pa smo poznani po tem, da izdelujemo okna za objekte, ki so pod spomeniškim varstvom.« Med drugim so menjali okna na Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, ta čas izdelujejo okna za objekt zavoda za zdravstveno zavarovanje v Ljubljani. »Na tem področju imamo veliko referenc, zato nas priporočajo tudi na zavodu za varstvo kulturne dediščine,« je pojasnil Erznožnik in dodal, da številni njihovi konkurenti tega niso sposobni izpeljati, ker nimajo na voljo ustrezne tehnologije. Nova tehnologija jim je omogočila tudi razvoj inovativnega lesenega okna woody, ki je znotraj brez zasteklitvene letvice, zunaj pa ima leseno masko. »Sistem omogoča uporabo različnih vrst lesa na zunanji strani, različno barvo oken zunaj in znotraj, enostavno vzdrževanje in dolgo življenjsko dobo.«

Pri svojem delu stremijo k temu, da na najboljši možen način združujejo tradicionalna mojstrska znanja obdelave najzahtevnejših lesenih oken z najsodobnejšimi strojnimi in programskimi rešitvami. »Verjamemo v kombinacijo tradicije in sodobnosti, v dopolnjevanje stare in mlade generacije, v složno sodelovanje med bogastvom izkušenj, ki jih prinesejo leta, in zagnano prodornostjo, ki jo premore mladost.« Priložnost, da nadaljujeta njegovo delo, se je Erznožnik odločil prepustiti sinovoma, ki mu že zdaj pomagata v podjetju, sam pa bo začel sadove svojega preteklega dela uživati v pokoju.

Anton Erznožnik pred novo proizvodno linijo

Podatki o zavarovalni dobi študentov

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije tudi za dijake in študente, ki opravljajo začasno in občasno delo, vodi evidenco s podatki o obdobjih zavarovanja ter o osnovah, od katerih so bili plačani prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Cveto Zaplotnik

Kranj – Spremenjeni zakon za uravnoteženje javnih financ je z lanskim 1. februarjem uvedel plačevanje polnih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od dohodkov, ki jih dijaki in študentje dosegajo z začasnim in občasnim delom preko študentske napotnice, pri tem pa prispevek zavarovanca po stopnji 15,5 odstotka oz. prispevek delodajalca po stopnji 8,85 odstotka obračuna in plača študentski servis. Obdobje opravljanja tovrstnega dela se odtlej dalje všteva tudi v pokojninsko oz. zavarovalno dobo. Na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ob tem pojasnjujejo, da dijakov in študentov ne prijavljajo v obvezno zavarovanje na začetku vsakega občasnega ali začasnega dela, ampak po preteku koledarskega leta za nazaj, po tem, ko na podlagi podatkov finančne uprave ugotovijo skupni letni znesek vseh prejemkov. Na podlagi teh prejemkov izračunajo trajanje zavarovalne dobe, pri tem pa jim priznajo en mesec zavarovalne dobe za vsakih doseženih 60 odstotkov povprečne mesečne plače. Če skupni letni znesek vseh prejemkov ne presega 60 odstotkov plače, ugotovijo trajanje zavarovalne dobe v sorazmernem deležu. Glede na zakonske določbe je bilo lani treba plačati prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od zneska, ki ustreza 54 odstotkom povprečne plače, letos od 56 odstotkov in prihodnje leto od 58 odstotkov povprečne plače.

Lani je bilo na podlagi začasnega in občasnega dela za 97.119 dijakov in študentov vplačanih 52 milijonov evrov prispevkov, kar povprečno pomeni dva meseca in devetnajst dni zavarovalne dobe za posameznega dijaka oz. študenta. Letos je bilo po doslej zbranih podatkih za začasno in občasno delo dijakov in študentov vplačanih 45,4 milijona evrov prispevkov.

Zavod za izračun zavarovalne dobe za dijake in študente potrebuje podatke o povprečni mesečni plači in podatke finančne uprave o skupnem znesku vseh prejemkov za posameznega dijaka oz. študenta. Na podlagi teh podatkov jim že zagotavlja izpis vplačanih prispevkov ter izračun skupne zavarovalne oz. pokojninske dobe za leto 2015, za letos pa bo natančen izpis in izračun možen šele potlej, ko bo (predvidoma februarja) znan podatek o povprečni mesečni plači za letos. Le v izjemnih primerih, na primer za dokazovanje delovnih izkušenj ob prvi sklenitvi pogodbe o zaposlitvi, izda dijaku ali študentu začasno potrdilo, pri tem pa upošteva zadnje znane povprečne mesečne plače, torej za leto 2015. Dijaki in študentje lahko pridobijo izpis delovne dobe v katerikoli enoti oz. izpostavi zavoda, pisno na podlagi vloge za izpis obdobij zavarovanja in preko spleta na podlagi storitve Moj eZPIZ oz. z vstopom v Informativno osebno evidenco, za kar pa potrebujejo digitalno potrdilo.

Zemljišče v Srakovljah prodaja »slaba banka«

Cveto Zaplotnik

Kranj – Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) še vedno prodaja nekaj več kot 20 tisoč kvadratnih metrov veliko nezazidano stavbno zemljišče v Srakovljah. Zemljišče prodaja kot celoto, možen pa je tudi nakup manjših enot. Informativna cena je 1,6 milijona evrov, k temu znesku pa je treba prišteti še davek.

Kot je znano, je družba Gorica Leasing iz Nove Gorice kot del tedanje Skupine Nove KBM načrtovala na tem zemljišču gradnjo 22 stanovanjskih dvojčkov s podzemno garažo, za kar je na kranjski upravni enoti pred sedmimi leti tudi pridobila dovoljenje za gradnjo. V okviru priprav na gradnjo so na tem območju načrtovali tudi arheološke raziskave. Iz gradnje potlej ni bilo nič, kriza je načrte prekrižala, na tiste čase pa spominja tabla s podatki o objektu in arheoloških raziskavah, ki leži v travi na robu zemljišča.

Zemljišče sameva, tabla s podatki o investitorju, izvajalcih gradnje in arheoloških raziskav, načrtovalcih in nadzornikih pa leži v travi.

Že petdeset nesreč s pešci

Simon Šubic

Kranj – Gorenjski policisti voznikom in pešcem znova svetujejo večjo medsebojno pozornost v prometu, saj so letos obravnavali že približno petdeset prometnih nesreč z udeležbo pešcev. Zadnji dve sta se v sredo zgodili v Radovljici in Kranju. V Radovljici je voznik avtomobila na prehodu za pešce trčil v peško in jo poškodoval, v Kranju pa se je nesreča s poškodbami peške zgodila pri vzvratni vožnji avtomobila na parkirišču.

Večina pešcev, ki so bili letos udeleženi v nesreči, se je pri tem tudi poškodovala, razkriva policijska statistika. Največkrat, v približno 70 odstotkih primerov, utrpijo lažje poškodbe, v vsaki peti nesreči pa se huje poškodujejo. Letos se je sicer največ nesreč zgodilo ob ponedeljkih (sedem), torkih (osem) in sobotah (devet) med 9. in 18. uro. Približno tri četrtine nesreč se je razumljivo zgodilo v naseljih, kjer je gostota pešcev največja.

Vsaka peta nesreča je nastala zaradi nepravilnega ravnanja pešcev. Policisti pri svojem delu na terenu ugotavljajo predvsem, da so pešci velikokrat slabo vidni, nepozorni na promet, včasih pa tudi preveč prepričani, da so jih vozniki opazili, in so cesto prečkali prezgodaj. V semaforiziranih križiščih in prehodih za pešce so pešci tudi vse preveč pozorni edino na zelo luč, premalo pa na cesto in promet. Pozornost pešcev vse bolj zmanjšuje tudi uporaba telefonov in drugih naprav, dodaja Bojan Kos iz PU Kranj.

Foto: Gorazd Kavčič

Z avtomobilom zapeljal pred vlak

Zgornje Jarše – V sredo dvajset minut pred 13. uro je v Zgornjih Jaršah pri Domžalah prišlo do trčenja med vlakom in osebnim vozilom. Po ugotovitvah policistov je 82-letni voznik osebnega vozila Kia zapeljal čez železniški prehod, označen z znakom stop in Andrejevim križem, v trenutku, ko je mimo pripeljal vlak, ki je vozil iz smeri Kamnika proti Domžalam. Med vlakom in vozilom je prišlo do trčenja, vendar se nihče od udeleženih ni poškodoval. Povzročitelju so izdali plačilni nalog.

Kradljivca na kolesih

Tržič – Na »Kovtrnci« v Tržiču so policisti v sredo obravnavali prijavo o poskusu odtujitve torbice, kar naj bi storila dva moška s kolesi. V dejanju prijaviteljica ni bila poškodovana, po neuspeli tatvini pa sta se moška s kraja hitro odpeljala.

Vlomili v gostilno

Domžale – V sredo nekaj pred 5. uro zjutraj so policiste obvestili o vlomu v gostilno v okolici Domžal. Neznani storilec je vlomil skozi okno in iz notranjosti odtujil okrog 30 škatel cigaret in nekaj steklenic alkoholnih pijač. Z dejanjem je povzročil za več sto evrov materialne škode.

Nesreča v valjarni

Koroška Bela – V hladni valjarni Acronija v obratu lužilnica na Koroški Beli je v torek zvečer delavec dobil udarec v levo roko. Jeseniška poklicna gasilca sta ga z reševalnim vozilom odpeljala v Splošno bolnišnico Jesenice. O dogodku so bile obveščene pristojne službe.

Pogrešano osebo kmalu našli

Žirovnica – V ponedeljek dopoldne je na območju Brega v občini Žirovnica stekla iskalna akcija za pogrešano osebo. V iskanju so poleg policistov sodelovali še gorski reševalci iz Radovljice, prostovoljni gasilci iz Zabreznice ter enoti reševalnih psov kinološke zveze in zveze reševalnih psov. Pogrešano osebo so našli nepoškodovano v bližini njenega doma.

Gorenjska policija brez šefa

Dosedanji direktor Policijske uprave Kranj Simon Velički je včeraj postal namestnik generalnega direktorja policije. Gorenjske policiste začasno vodi Boštjan Glavič, vodja službe direktorja PU Kranj.

Simon Šubic

Po šestih letih in pol vodenja gorenjske policije je bil Bohinjec Simon Velički imenovan za namestnika generalnega direktorja policije. / Foto: Tine Dokl

Kranj – Generalni direktor policije Marjan Fank je včeraj za svojega namestnika imenoval še Simona Veličkega, dosedanjega direktorja Policijske uprave Kranj. Vodenje Policijske uprave Kranj do imenovanja novega direktorja po pooblastilu generalnega direktorja policije začasno prevzema Boštjan Glavič, dosedanji vodja službe direktorja kranjske policijske uprave. Poleg Veličkija je sicer namestnica generalnega direktorja policije že od leta 2009 Tatjana Bobnar.

Danes 52-letni Velički bi januarja 2011 kmalu postal prvi kriminalist v državi, saj je bil najresnejši kandidat, da nasledi dotedanjega direktorja uprave kriminalistične policije Aleksandra Jevška. Po številnih kritikah in medijskem linču, da bo šef kriminalistov postal nekdo, ki je bil kot mladi policist obsojen na krajšo zaporno kazen zaradi povzročitve prometne nesreče iz leta 1988, se je po razmisleku tedanjemu generalnemu direktorju policije Janku Goršku zahvalil za zaupanje in se odpovedal napredovanju. »Nočem, da moji najbližji postanejo žrtve tega, kar se je dogajalo v zadnjem času. Zato je moja odločitev odgovorna do mojih najbližjih, sam pa sem po naravi borec in se zato ne bojim nobenih očitkov,« je tedaj za Gorenjski glas obrazložil svojo odločitev.

Policijsko kariero je sicer začel leta 1983 na takratni Postaji milice Velenje, kasneje pa se je preselil na Postajo milice Dravograd. Leta 1988 se je zaposlil v kriminalistični službi v Kranju, kjer je opravljal naloge kriminalističnega preiskovanja na klasičnem in gospodarskem področju. V okviru projekta javne varnosti je bil nekaj časa tudi pomočnik komandirja na Policijski postaji Radovljica. Leta 1995 je diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani in pridobil naziv univerzitetni diplomirani pravnik. Na Policijski upravi Kranj je nato prevzel vodenje oddelka za operativo, ob reorganizaciji je vodil tudi oddelek za organizirano kriminaliteto. Leta 2000 je za dve leti zapustil policijo in se zaposlil kot tajnik občine oz. direktor občinske uprave Bohinj, novembra 2002 pa se je vrnil na Policijsko upravo Kranj in prevzel vodenje gorenjske kriminalistične policije. V tem času se je udeležil tudi vrste seminarjev v organizaciji FBI, CEPOL-a in drugih institucij, poleg tega je kot kriminalistični inštruktor vrsto let sodeloval pri izobraževanju in usposabljanju novih kriminalistov v okviru kriminalističnega tečaja. Po upokojitvi Jožeta Mencina je 1. aprila 2009 prevzel vodenje Policijske uprave Kranj.

»Velički deluje v različnih delovnih skupinah, ki se ukvarjajo z razvojem slovenske policije, sodeluje tudi kot policijski ekspert preko t. i. twining projekta za Bosno in Hercegovino. Med drugim je predavatelj kazenskega prava in kriminalistike, sodeluje pa tudi pri izvajanju usposabljanj za nove vodje v policiji,« so še sporočili z generalne policijske uprave.

Pravobranilstvo je tožbo založilo

Državno pravobranilstvo pojasnjuje, da so tožbo kranjskega Infohipa, ki je letos prejel 3,5 milijona evrov odškodnine zaradi počasnega sojenja, na poti iz njihove sprejemne pisarne nepojasnjeno izgubili.

Simon Šubic

Kranj – Državni pravobranilec ni vložil odgovora na tožbo podjetja Infohip zaradi sojenja v nerazumnem roku, ker je sploh ni prejel, so ta teden pojasnili na državnem pravobranilstvu, kjer pa ne znajo razložiti, kje na poti od sprejemne pisarne in vpisnika državnega pravobranilstva se je tožba izgubila. »Takšno pomanjkljivost sistema vročanja je mogoče odpraviti samo z elektronskim vročanjem sodnih odločb, kjer je človeški faktor v tem kritičnem trenutku vročanja povsem izključen,« pojasnjujejo. Kot smo v zadnjem tednu poročali, je država Infohipu v lasti kranjskega podjetnika Janeza Janše letos na podlagi sodb vrhovnega in ustavnega sodišča izplačala skupno 3,5 milijona evrov odškodnine za izgubljen dobiček iz naslova najemnin za nekdanji Tekstilindusov samski dom v Stražišču pri Kranju, ki ga je podjetje kot lastnik utrpelo zaradi dolgega mletja sodnih mlinov v zvezi z njegovimi 115 tožbami za izselitev stanovalcev iz samskega doma. Na kranjskem okrajnem sodišču so trditve, da je zadeva kar pet let ležala v predalu, zanikali in pojasnili, da je bil ključni razlog za izplačilo odškodnine Infohipu dejstvo, da državno pravobranilstvo sploh ni vložilo odgovora na njegovo tožbo.

Državno pravobranilstvo pa zdaj pojasnjuje, da so spis v zadevi Infohip odprli šele v letu 2006, ko je bila že izdana zamudna sodba, ki je bila za državo sicer ugodna, saj je bil z njo tožbeni zahtevek kranjskega podjetja zavrnjen. Kljub temu je pravobranilstvo v nadaljevanju postopka, ki je sledil izdani zamudni sodbi, ko dejanskega stanja ni bilo več mogoče izpodbijati, deset let uspešno zastopalo interese države, so dodali. »Takšno pravno stanje je trajalo do januarja 2016, ko je vrhovno sodišče, skladno z odločbo ustavnega sodišča, izdano v tej zadevi, odločilo, da je država dolžna plačati družbi Infohip Kranj škodo za izgubljen dobiček kot posledico kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja,« so pojasnili. Ustavno sodišče bo sicer v tej zadevi prednostno odločalo še o ustavnih kršitvah glede škode zaradi nezmožnosti odplačila kredita. Infohip je namreč za plačilo kupnine za samski dom v Stražišču, ki ga je za pol milijona tedanjih mark kupil na javni dražbi 19. decembra 1995, najel posojilo.

Ustavno sodišče je sicer v odločbi iz januarja 2013, s katero je odločalo o kršitvi ustavnih pravic družbi Infohip, prvič spremenilo koncept odgovornosti države, ki izhaja iz protipravnega ravnanja zaradi sojenja brez nepotrebnega odlašanja. Do tedaj je koncept odgovornosti države izhajal iz protipravnega ravnanja konkretne osebe (v tem primeru sodnika), z omenjeno odločbo ustavnega sodišča pa država odgovarja tudi takrat, kadar protipravnega ravnanja ni mogoče pripisati konkretni osebi ali organu (v tem primeru sodniku ali Okrajnemu sodišču v Kranju), temveč državnemu aparatu v celoti. Takšno razširitev koncepta odgovornosti so ustavni sodniki poimenovali »razosebljanje« odškodninske odgovornosti države, pri čemer gre odgovornost za določeno stanje. Ustavno sodišče se je pri tem oprlo na sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, iz katere izhaja, da je država odškodninsko odgovorna tudi, ko ni ustrezno organizirala pravosodnega sistema, da bi sodišča lahko uresničevala zahteve Evropske konvencije o človekovih pravicah o poštenem sojenju v razumnem roku. Ugotovilo je še, da gre pri zagotovitvi sojenja brez nepotrebnega odlašanja za odgovornost ne le sodišča, temveč vseh treh vej oblasti, torej tudi izvršilne in zakonodajne.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLED

Pipa zahteva potrpežljivost

Rokodelsko znanje izdelovanja pip za kajenje tobaka, ki je bilo v preteklosti razvito predvsem na območju Bohinja oziroma natančneje na Gorjušah in v okolici, danes ohranjajo le še redki. Pred drugo svetovno vojno je v Gorjušah delovalo okrog petnajst piparjev, danes sta ostala le še dva.

Mateja Rant

Med redkimi, ki se trudijo ohranjati tradicionalno rokodelsko znanje izdelovanja pip, je tudi Ivan Kovačič, ki se je na Gorjuše priselil s Štajerskega. S tem znanjem ga je seznanil ženin stric, pomagal si je še z opisi in slikami pip v knjigah in drugi literaturi. Povsem sam si je moral izdelati tudi orodje, s katerim potem v celoti ročno izdeluje tradicionalne gorjuške pipe, med katerimi je najbolj znana čedra, za katero je značilna kratka in ravna cevka ter stisnjena oblika same pipe. Na leto izdela od deset do petnajst pip, v izdelavo ene pa vloži od 20 do 25 ur dela.

Tradicija izdelovanja pip za kajenje tobaka naj bi segala v 18. stoletje. »Pravijo, da so to k nam prinesli Čehi, ki so na tem območju kopali rudo. Čez zimo niso imeli kaj početi, pa so si izdelovali pipe in kadili, tega pa so se potem naučili tudi vaščani,« je razložil Kovačič. Sprva so na Gorjušah pipe izdelovali predvsem za lastne potrebe, kasneje pa tudi za prodajo. »Pred drugo svetovno vojno se je s tem ukvarjalo okrog petnajst domačinov in v najboljših časih so jih izdelali tudi od tri- do štiri tisoč na leto.« Zaradi pokrovčka naj bi bile priljubljene zlasti med mornarji, saj je to omogočalo kajenje tudi v vetrovnih razmerah. Nekateri gorjuški piparji so po Kovačičevih besedah naredili zgolj osnovno leseno ogrodje za pipo, drugi pa so se ukvarjali z njenim okraševanjem. Pipe namreč krasijo umetelni okraski iz šoljčne lupine ali bisernice. Po drugi svetovni vojni je ta obrt čisto zamrla, saj so pipe začeli izdelovati industrijsko, čemur piparji z Gorjuš, ki so vse delo opravili ročno, niso mogli konkurirati.

Ivan Kovačič je svojo prvo pipo izdelal pred četrt stoletja. Dolga leta je pipe izdeloval ob svoji službi, zdaj pa čaka na upokojitev in se je lahko temu delu povsem posvetil. Najpogosteje se ga loti zgodaj zjutraj, saj je takrat najbolj umirjen. »To je zelo natančno delo in gre hitro lahko kaj narobe. Samo malenkost se zalomi, pa je vse zanič,« je poudaril in dodal, da je za izdelovanje pip potrebno veliko potrpljenja in vztrajnosti. »Če mi kakšen dan ne gre, se raje lotim česa drugega,« je priznal in pokazal še druge izdelke iz lesa, ki nastajajo pod njegovimi spretnimi prsti. Ob pipah namreč izdeluje tudi modele za maslo in otroške igre, kot je Ta lesen. »Princip igranja je podoben kot pri igri Človek ne jezi se. Med igralce se razdelil lesene paličice, ki jih vtikamo v utore na igralni površini, na sredini pa padejo v škatlo. Tisti, ki prvi ostane brez paličic, je zmagovalec,« je na kratko predstavil igro, za katero je tako kot za druge svoje izdelke pridobil certifikat Bohinjsko.

Med redkimi, ki še ohranjajo tradicionalno rokodelsko znanje izdelovanja pip, je tudi Ivan Kovačič z Gorjuš. / Foto: Gorazd Kavčič

Čeprav je Kovačič po osnovni izobrazbi zidar, danes sodi med redke mojstre, ki dobro poznajo les, njegove značilnosti in tradicionalno obdelavo. Za izdelavo pip uporablja les hruške, saj se po njegovih besedah najlepše oblikuje. Pokrovčki so izdelani iz alpake – zlitine bakra, niklja in cinka, ki je srebrno-bele barve, za okrasitev pa uporablja biserovino. »S tem materialom imam največ težav, saj ga pri nas ni mogoče dobiti. Alpako zato naročam iz Nemčije, biserovino pa iz Anglije,« je pojasnil. Čeprav je svoje znanje pripravljen deliti z drugimi, pa mu ne uspe najti naslednika. »Trije so se hodili učit k meni, pa so že po nekaj dneh obupali. To ni za mlade,« se posmeje in doda, da njegovega dela noče prevzeti niti njegov sin. »A če sem iskren, pri njegovih letih tudi sam ne bi delal tega, ko si enkrat starejši in se umiriš, pa je drugače.«

Za izdelavo pip je imel vsak pipar svoj način, zato je nastalo več vrst gorjuških pip. Najbolj znana je prav čedra, Kovačič pa izdeluje še štebalce, fajfurje in štajerke. Za njegove pipe je treba odšteti od 90 pa vse do 130 evrov. »Najdražja je čedra, saj je z njo največ dela,« je razložil. Danes jih kupujejo predvsem zbiratelji, včasih pa so celo doma pridelovali tobak za pipe, je pojasnil. »A kot pravijo, je tisti tobak obupno smrdel.« Preden so ga natlačili v pipo, ga niso zdrobili, ampak le zelo na drobno narezali. Sam ima navado, da si zlasti ob večerih prižge pipo in potegne kakšen dim, čeprav sicer kadi cigarete, prizna. »Tobak lepše diši, drugače pa ni razlike.« Pipe danes niso več veliko v uporabi, še vedno pa jih kadijo čebelarji, saj z dimom umirijo čebele.

Povsem sam si je moral izdelati tudi orodje, s katerim v celoti ročno izdeluje tradicionalne gorjuške pipe. / Foto: Gorazd Kavčič

Ob večerih si še vedno rad prižge svojo več kot sto let staro pipo. / Foto: Gorazd Kavčič

Knjige

Kranjčanka dr. Sabina Jurič Šenk je avtorica knjige Kako najti moč za samopomoč? **Stran 18**

Zanimivosti

Prejšnji četrtek so v Begunjah slovesno odprli prenovljeni muzej Avsenik. **Stran 19**

Obletnice

Včeraj je minilo 35 let od letalske nesreče na Korziki, v kateri je ugasnilo 180 življenj. **Stran 20**

Od petka do petka

Predsednik vlade Miro Cerar poziva koalicijska partnerja DeSUS in SD, naj skupaj s SMC stopita po poti modernizacije zdravstva. / Foto: Tina Dokl

Zunanja ministra Karl Erjavec in Ivo Stier sta se ta teden srečala prvič po imenovanju nove hrvaške vlade. / Foto: MZZ

Ministrstvo za kulturo bo preoblikovalo osnutek medijske strategije v delu, ki govori o obveznem prispevku operaterjev za spletne priključke. / Foto: Simon Šubic

Sporazum maje koalicijo

Pred včerajšnjo sejo vlade, na kateri so obravnavali tudi sporazum s Fidesom, se je ozračje v koaliciji močno segrelo. Hrvaški zunanji minister znova zatrdil, da je arbitražni proces preteklost.

Simon Šubic

Vlada o sporazumu s Fidesom

Parafiran sporazum z zdravniškim sindikatom Fidesom je v zadnjem tednu pošteno zamajal vladno koalicijo. Medtem ko predsednik vlade Miro Cerar zatrjuje, da ministrica za zdravstvo Milojka Kolar Celarc z njegovo sklenitvijo ni prekoračila pooblastil in da sporazum ne posega v sistem plač v javnem sektorju, pa v DeSUS in SD sporazum zavračajo. Premier je bil še v sredo neomajen, da v SMC od reforme zdravstva ne bodo odstopili, zato se naj DeSUS in SD odločita, ali bosta šla s SMC po poti modernizacije zdravstva ali pa želita v smer nazadovanja. Prvak DeSUS Karl Erjavec mu ni ostal dolžan in je celo zarožljal z možnostjo predčasnih volitev, če bi prišlo do preglasovanja na vladi, ki je sporazum včeraj obravnavala. Pričakuje se, da bi potrditev sporazuma najverjetneje zaostrila pogajanja z drugimi sindikati javnega sektorja, v primeru neuspelega dogovora s sindikati pa bi vlada lahko zaradi ohranitev stabilnosti javnih financ predlagala državnemu zboru, naj sprejme interventni zakon. Erjavec pričakuje, da bo Cerar v tem primeru na sprejem morebitnega interventnega zakona vezal svojo zaupnico, tedaj pa bo postalo tudi jasno, da gredo na predčasne volitve.

Slovenske rakete v Libiji?

Po poročanju časnika Delo bi se na bližnjevzhodnih bojiščih lahko uporabljalo tudi orožje, ki ga je Slovenska vojska leta 2005 in kasneje poslala v uničenje na Slovaško. V Libiji so namreč julija lani našli protitankovsko raketo osa s podobnimi registracijskimi oznakami, kot jih je imela Slovenija. Organizacija Conflict Armament Research sicer poudarja, da ni nujno, da gre za raketo slovenskega izvora. Na obrambnem ministrstvu so pojasnili, da je Slovenija leta 2005 po pogodbi o uničenju orožja slovaški družbi VOP predala 6802 dotrajani raketi M79 oz. osa, od tega jih je 132 nosilo podobno oznako kot raketa, najdena v Libiji. Slovaški minister za gospodarstvo Peter Žiga je že zavrnil možnost, da so slovenske rakete končale na Bližnjem vzhodu. Trdi, da so vse orožje, ki ga je leta 2005 na Slovaško poslala Slovenija, uničili v podjetju VOP, kar je mogoče dokazati s potrdilom in zapisnikom. Tudi zunanji minister Karl Erjavec, ki je v tistem obdobju vodil obrambno ministrstvo, je poudaril, da »ni mogoče trditi, da bi najdena raketa izvirala iz Slovenije, ker so iste številke imele tudi rakete iz drugih republik nekdanje Jugoslavije«.

Stier: arbitražni proces je preteklost

Na prvem srečanju zunanjih ministrov Slovenije in Hrvaške Karla Erjavca in Davorja Iva Stierja v Ljubljani je hrvaški minister odločno dejal, da je za našo sosedo arbitražni proces o meddržavni meji preteklost. Stier je na skupni novinarski konferenci protestiral tudi zaradi postavitev žične ograje na meji pri Čabranki, češ da je Slovenija žico nesporno postavila na hrvaškem ozemlju, kar da dokazujejo tudi zemljevidi slovenske geodetske uprave. Erjavec mu je odgovoril, da meja med državama še ni določena in da jo bo določila arbitraža, za katero sta se z mednarodnim sporazumom dogovorili Slovenija in Hrvaška, nikakor pa je ne morejo določati »neki zemljevidi«. Po mnenju hrvaškega zunanjega ministra bi se morali državi o meji dogovoriti v dvostranskih pogovorih in doseči dvostranski sporazum. »Ne predstavljam si, da Hrvaška kot članica EU in Nata ne bo spoštovala odločitev sodišč, ki so izdane na podlagi sklenjenih mednarodnih pogodb. Zelo pogumna je izjava, da je arbitraža 'passe',« je izjavil Erjavec. Ministra sta se sicer dogovorila, da bosta državi za reševanje določenih problemov na meji obudili stalno mešano komisijo po sporazumu o obmejnem sodelovanju.

Dan boja proti aidsu

Včeraj je bil svetovni dan boja proti aidsu. V Sloveniji za aidsom vsako leto zboli v povprečju nekaj nad deset ljudi, narašča pa število novih okužb z virusom HIV, ki sicer že dolgo ni več smrtna, ampak obvladljiva kronična bolezen, če jo odkrijejo dovolj zgodaj. Letos so tako odkrili že 56 novih primerov okužbe z virusom HIV. Prva primera aidsa so sicer v Sloveniji zabeležili leta 1986, za njim pa vsako leto v povprečju umre okoli pet bolnikov. Testiranje za okužbo s hivom je sicer brezplačna in anonimna na ljubljanski infekcijski kliniki, opraviti pa ga je možno tudi pri osebnem zdravniku.

Umik davka na internet?

Ministrstvo za kulturo je ta teden napovedalo preoblikovanje osnutka medijske strategije glede obveznega prispevka operaterjev za spletne priključke, potem ko je možnost uvedbe t. i. davka na internet sprožila številne polemike v javnosti.

Železnice, kam hlapi denar?

Dr. Bojan Dobovšek,
vodja skupine nepovezanih poslancev

moj pogled

Gradnja Transalpine je pred več kot sto leti razburkala zaspano življenje s prihodom parne lokomotive v Bohinj in prinesla blaginjo celotni Kranjski pokrajini. Zgodile so se številne spremembe, ki so ugodno vplivale na gospodarski razvoj, razvoj turizma ali kakor so temu rekli, tujskega prometa. Vse to lahko preberemo v Primorskem gospodarju 17. julija 1906 ob odprtju Bohinjske železnice. Že stara Avstro-Ogrska je prepoznala strateški in gospodarski pomen državnih železniških prog ter da jih ne gre prepuščati zasebnikom, ki so se tisti čas spopadali z velikimi izgubami.

Več kot 100 let kasneje nam tuje neodvisne študije kažejo, koliko škode lahko nastane za države, ki se prepočasi prilagajajo izzivom časa na področju gradnje hitrih železnic (na primer študija Fraunhofer inštituta). Države se spodbuja, da se lotijo gradenj železnic, saj se s tem odpirajo nova delovna mesta in spodbuja rast BDP z multiplikativnimi učinki. Samo v Sloveniji vlada ni sposobna kreirati takšnih strateških politik, kar je najbolj vidno pri projektu izgradnje drugega tira Divača–Koper. Vse bolj je jasno, da ekipe, ki so v času sedanje in preteklih vlad zavzele slovensko infrastrukturo, že leta vlečejo vse niti na tem področju. V času te vlade so lobistične skupine dokončno zavzele vse položaje in suvereno obvladujejo področje infrastrukture. Lahko izpostavimo fiasko z nepopolno vlogo februarja 2015 za sofinanciranje drugega tira s strani Evropske komisije. Vlade tudi niso motili protesti glede privatizacije Luke Koper v navezavi z zasebno-javnim partnerstvom, ki ga nameravajo skleniti. Kje so strateški interesi Slovenije, če vidimo, da je Violeta Bulc, evropska komisarka, v Trstu februarja 2016 izjavljala, da je Slovenija pripravljena na železniško povezavo med Trstom in Koprom?

Analiza gradnje železnic pokaže, da evropske države gradijo železnice večinoma z javnimi sredstvi. Financiranja obnove ali gradnje tirov z javno-zasebnim partnerstvom so redkost, izkušnje z njimi pa »niso ravno spodbudne«. Zloraba javnih sredstev je v tem primeru zelo velika. Pred leti je bilo za izgradnjo infrastrukture in s tem drugega tira ustanovljeno podjetje DRI. Letos je vlada ustanovila podjetje 2TDK, ki naj bi bilo namenjeno izgradnji drugega tira. To je popolnoma nepotrebno podjetje, ki je namenjeno zameglevanju pretoka denarnih sredstev ter zaposlovanju prijateljev in somišljenikov. Zato je glede na netransparentno politiko do drugega tira skrajni čas, da vlada nemudoma ustavi prelivanje javnih sredstev in kadrovanje v okviru podjetij, kot je 2TDK. Zdaj isti ljudje s promocijo DRI in z dodatno pomočjo svetovalcev znova načrtujejo ugrabitev javnih sredstev za povsem nedoločne in nejasne namene. Kdaj bo narejena revizija poslovanja DRI in pregled zaposlovanja= 200 milijonov je vlada na pol tajno in očitno brez težav nemudoma našla v proračunu za 2TDK, ne najde pa denarja, ko gre za skrajšanje bolniških vrst. Vidimo, da gre za ustvarjanje načrtnega kaosa, da denar lahko nenadzorovano hlapi kot pri parni lokomotivi.

Kot kaže, bomo morali vzeti stvari v svoje roke in z razvojnimi projekti na novo prebuditi deželo, katere osnova je v železniški infrastrukturi, ki jo moramo izgrajevati v skladu s sodobnimi evropskimi turističnimi in gospodarskimi trendi. Sprašujem se, kaj je na primer s starimi načrti za gorsko železnico.

Po svetu

Rekviem za Fidela

Umrl je še zadnji med prvaki komunističnega gibanja v 20. stoletju. Na svetovni sceni je po porazu komunizma povsem prevladal neoliberalni kapitalizem. Se bo tej prevladi sploh še kdo zoperstavil?

Miha Naglič

Po komunizmu komunitarizem?

Moja boljša polovica ima v Kaliforniji strica, ki je v petdesetih pobegnil iz komunističnega v kapitalistični raj. Tam je spoznal mladenko podobne usode, hčerko emigrantov s Kube. Srečala sta se na tečaju angleščine, kjer sta se oba učila svojega novega prvega jezika. Ko se je konec leta 1998 v Los Angelesu poročila njuna hči, smo bili povabljeni na svatbo. In takrat sem naši gostiteljici zaupal, da sem se svoj čas močno navduševal nad voditeljem države njenih staršev. »How could you!?« Kako si mogel, je bil njen presenečeno ogorčeni odgovor. Na ta pogovor sem se spomnil v soboto zjutraj, ko sem izvedel, da je slavni »El Comandante« umrl. Ameriška teta, ki je tudi že v letih in ne pri najboljšem zdravju, zagotovo ne žaluje za njim. Kaj pa jaz? Žalujem pravzaprav tudi sam ne, lahko pa ob njegovi smrti malo premišljujem. Dejstvo je, da je bil 90-letni Fidel Castro (1926–2016) zadnji od najvišjih voditeljev komunističnega gibanja v 20. stoletju. Vsi drugi so odšli že precej pred njim. To gibanje, ki je zajelo cel svet in je bilo s Sovjetsko zvezo na čelu antipod Zahoda in kapitalizma na čelu z ZDA, se je sklenilo jeseni 1989, s padcem berlinskega zidu. Prihodnje leto pa bo že sto let od njegovega slavnega začetka v oktobrski revoluciji 1917. Castro je bil eden najbolj izvirnih in samosvojih voditeljev tega gibanja, ni bil le sovjetski satelit. Kubansko revolucijo je začel in vodil samostojno in šele po zmagi, ko se je nenadoma znašel na čelu države, ta pa je bila čisto blizu razžaljenih ZDA, se je oprl na SZ in njeno podporo užival vse do 1991, ko mu jo je nova Rusija odrekla. Šele takrat se je njegova diktatura zamajala in začela iskati novih možnosti preživetja. Državo so odprli tujim turistom, z naftnimi dolarji je pomagal venezuelski diktator Chavez in preživeli so vse do zadnjih let, ko se začenja tudi Castrova Kuba počasi vračati v kapitalizem. Ta vrnitev je le še vprašanje časa in vprašanje je pravzaprav samo to, ali bo prišlo do nje na miren in neboleč način ali pa jo bodo spremljale kake večje postkomunistične muke. Višek Castrove svetovne slave je bil dosežen leta 1964, ko je Kuba postala sovjetsko oporišče za jedrski napad na ZDA, ki so se tej grožnji primerno odzvale in je le malo manjkalo, da bi prišlo do jedrske katastrofe. V službi SZ in komunizma je ostal tudi pozneje. Podpiral je avanturo svojega soborca Che Guevare, ki je poskušal v Andih zanetiti revolucijo po kubanskem zgledu, a je bil pri tem ubit. Podpiral je prosovjetski režim v Angoli, kamor je poslal svoje vojake, Brežnjev in Tito pa sta ga oskrbovala z orožjem. Po eni strani je bil sovjetski satelit, po drugi Tirov tekmec za voditelja neuvrščenih ... Po propadu komunističnega projekta se ob bližnji stoletnici oktobrske revolucije in ob Castrovi smrti postavlja vprašanje, kdo se bo poslej na tem svetu potegoval za interese nižjih družbenih slojev, današnjih »ponižanih in razžaljenih«. Za Donalda Trumpa je jasno, da bo nastopal v interesu enega odstotka najbogatejših na planetu. Z drugimi besedami: branil bo interese neoliberalnega kapitalizma. Kdo pa bo zagovarjal interese novega komunitarizma? Skupnostne interese preostalih 99 odstotkov prebivalcev planeta. Komunistov ni več, pomrli so ali postali kapitalisti. Kar potrebujemo, so novi komunitaristi, zagovorniki skupnostnih interesov proti sebičnim interesom velekapitala. Se že porajajo?

Zdravniki za izvoz

Kuba je imela pred Castrovim prevzemom oblasti leta 1959 BDP okrog 2000 dolarjev. Zdaj ni dosti višji. Ima pa dobro in poceni zdravstvo, zdravnike tudi izvaža. Leta 2010 naj bi okoli 37 tisoč kubanskih zdravnikov delalo v 77 državah po svetu. Kubanci pravijo temu »humanitarni izvoz«. Ta Kubi letno prinese okoli 4,6 milijarde ameriških dolarjev (4,1 milijarde evrov). To je drugi največji kubanski vir deviz za turizmom. Kaj pa, če bi eno četo kubanskih zdravnikov uvozili še k nam? Komunizem smo že preboleli in ni bojazni, da bi se ga spet nalezli.

Se upate odklopiti?

»Nimam prenosnega računalnika, nikoli ga nisem imel. Nimam osebnega e-naslova. Imam iPad pa iPhone in včasih grem na splet, ampak če bi imel še e-pošto, bi se verjetno s tem ukvarjal pol dneva. Že zdaj se moram potruditi, da lahko pišem in delam filme ter ustvarjam glasbo, berem in razmišljam – torej svojo službo, ki je, da vpijam stvari.« To je izjavil ameriški filmski režiser Jim Jarmusch (1953), ki predstavlja svoj novi celovečerec Paterson, ta pa je v celoti zastavljen kot slavospev tihemu, od sodobne tehnologije odrezanemu življenju ... Ja, ta si pa privošči!

Foto: Wikipedija

Zmagovalci, Havana 1961: Fidel Castro in Che Guevara, med njima Fidelov brat Raul, sedanji predsednik Kube

Kubanska zdravnica Yoselin Macias in brazilska pacientka. Brazilija naj bi v boljših časih uvozila 4000 kubanskih zdravnikov. / Foto: Wikipedija

Prizor iz »odštekanega« Jarmuschevega filma Stranger than Paradise (1984). Stal je 100.000 dolarjev, prinesel jih je 2,5 milijona. / Foto: Wikipedija

Slovenci v zamejstvu (536)

Praznovanje v selskem kotu

Jože Košnjek

med sosedi

Sredi novembra so v gostilni Pod lipo v Bajdišah/Waidisch ob cesti med Borovljami/Ferlach in Selami/Zell Pfarre praznovali 55–letnico delovanja Slovenskega prosvetnega društva Herman Velik Sele – Kot. Sele – Kot je eno od naselij občine Sele, v katerem je delovala še ljudska šola, potem pa jo je leta 2005 doletela usoda zaprtja tako kot mnoge manjše ljudske šole na Koroškem. Šola in slovensko prosvetno društvo v tem kraju, ki je bilo z imenom Košuta ustanovljeno junija leta 1961, sta usodno povezana s Hermanom Velikom. Ta narodnjak, rojen aprila leta 1930 v Železni Kapli, je po končanem učiteljišču v Celovcu prišel za učitelja v Sele, leta 1953 pa za ravnatelja ljudske šole v Kotu. Herman ni bil le zaveden slovenski učitelj, zagret kulturnik, športnik in zagovornik sodelovanja nemško in slovensko govorečih Koroščev, ampak se je dejavno vključil v politiko preko koroških socialdemokratov. V stranki je ostal Slovenec. Imel je nasprotnike. Za nekatere v stranki je bil preveč Slovenec, za nekatere med Slovenci pa človek, ki se je dal speljati v nemške vode. V tej politični širini je bil podoben Valentinu Polanšku, ki je bil učitelj na Obirskem. Leta 1965 je bil izvoljen za župana Sel. Boril se je in uspel, da leta 1973 selske občine niso združili z boroveljsko. Avgusta leta 1976, na nogometni tekmi v Globasnici, kamor je povabil tudi nogometaše Mercatorja in Olimpije iz Ljubljane, ga je zadela možganska kap. Nad 3000 ljudi ga je spremilo na njegovo zadnjo pot. Med njimi so bili tudi prijatelji iz Slovenije. Herman Velik je bil prvi koroški župan, ki si je leta 1972 upal skleniti pobratenje z eno od slovenskih občin, s Škofjo Loko. Še v letu njegove smrti so Slovensko prosvetno društvo Košuta preimenovali v Slovensko prosvetno društvo Herman Velik. Na jubilejni svečanosti so kulturniki iz selskega kota, ki jih od leta 1990 naprej vodi Eda Velik, hčerka pokojnega Hermana, predstavili svojo bogato dejavnost. V 55 letih so organizirali nad 540 prireditev, v njegovo delo pa se vedno bolj vključujejo tudi mladi. V imenu selske občine jih je nagovoril selski župan Heribert Kulmesch, ki je bil 15 let, do zaprtja leta 2005, ravnatelj ljudske šole v Kotu. Zaslužnim članom so podelili priznanja. Še posebej pa so počastili Marto Velik, soprogo pokojnega Hermana Velika, ki je bila dolgo duša in dobra vila društva.

Včeraj zvečer so v celovški knjigarni Haček predstavili najnovejšo revijo Rastje in knjižni dar Slovenske prosvetne zveze za leto 2017. V Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru v Rožu pa je Kmečka izobraževalna skupnost predstavila svoj koledar za leto 2017.

Marta Velik in župan Sel Heribert Kulmesch

Knjige

Kako najti moč za samopomoč

Kranjčanka dr. Sabina Jurič Šenk, psihologinja z doktoratom iz zakonske in družinske terapije, je avtorica knjige Kako najti moč za samopomoč? V njej lahko preberete odgovore na vprašanja ljudem v stiski, tako na področju partnerstva in starševstva kot medsebojnih sorodstvenih in poslovnih vezi, o načinih soočanja z izgubami in vprašanjih življenjskega sloga.

Suzana P. Kovačič

Dr. Sabina Jurič Šenk na razumljiv, a še vedno strokoven način predstavi določene zakonitosti medsebojnih odnosov. To ni priročnik z navodili, ampak knjiga, ki bralca usmeri k temu, da ne zgolj razume, ampak tudi začuti, zakaj se mu določene stvari dogajajo, da sprevidi, da ni nemočen in da lahko naredi korak naprej in premaga svojo stisko. Knjiga je sestavljena iz odgovorov na vprašanja, ki so ji jih na spletnem forumu zastavili ljudje, ki so se znašli v zanje brezupni situaciji, v dvomih in bolečini z željo, da bi dobili konkreten nasvet, kako naprej.

Avtorica se v šestih poglavjih dotakne tako rekoč vseh področij medosebnih odnosov, začne z odnosi med starši in otroki. Od tega, kako otrok opozarja nase z neprimernim vedenjem, umikom, jokom, boleznijo – in sploh ni nujno, da gre pri tem zgolj za njegove težave, saj lahko otrok reflektira sistem (družino), v kateri živi. Poleg tega starši, kot ugotavlja dr. Sabina Jurič Šenk, ki so sami polni svojih težkih čustvenih vsebin, otroka težko pomirijo. »Starši morajo najprej narediti korak pri sebi, potem šele lahko pomagajo otroku,« je prepričana. Partnerski odnosi, o katerih piše v drugem poglavju, so tisti, ki naj bi bili enakovredni, pa so malokrat. »Vse je odvisno od tega, koliko kdo prispeva v odnos. Ne more eden ljubiti za dva niti biti odgovoren za dva.« Posebej obravnava nasilje v partnerstvu, nasilni odnosi so zelo boleči, istočasno pa tudi zelo trdni. Kjer so ob nasilnem odnosu udeleženi tudi otroci, je treba zanje nujno poskrbeti, saj so žrtve teh odnosov, ki jih pomembno zaznamujejo tudi, ko odrastejo.

Nemočna tašča, staromodna babica ...

Nekaterih odnosov ne izbiramo sami, za našo kvaliteto življenja pa so pomembni, zato jih naslavlja v poglavju Bremena in odgovornosti med sorodstvenimi odnosi. Kako v takih odnosih postaviti meje, se uspešno dogovoriti, preseči medgeneracijske zamere? Nič manj pomembni niso odnosi na delovnem mestu. »Poslovni svet vpliva ne samo na posameznika, ampak tudi na njegovo družino, z nošenjem dela domov, če ne fizično pa čustveno. Dejansko pa se je treba vprašati, koliko ta stres izvira iz doživljanja sebe na delovnem mestu in naših lastnih pričakovanj od sebe? Ko nekdo izgoreva in globlje pogledamo, pogosto vidimo, da smo do sebe lahko veliko strožji, kot je do nas strog šef.« Avtorica govori tudi o spremenjenih odnosih zaradi neizžalovanih izgub. »Slovo je vedno boleče, tudi če ga pogledamo širše – lahko gre za prekinitev nosečnosti, morda za izgubo odnosa, ki je nekoga zaznamoval. Na kar sem se osredotočila, je razumevanje žalovanja, ki je zelo pomembno in predstavlja individualni proces.«

Svoje prvo knjižno delo zaokroži z razmišljanjem o stilu življenja: »Kaj iz svoje družine prinesem in koliko nehote sledim pričakovanjem drugih? Ali si upam imeti drugačen pogled na svet kot moji najbližji ali jim raje ostajam lojalen in morda zato nesrečen? Veliko laže je oditi od doma, če imam za to od staršev 'dovoljenje' v čisto čustvenem smislu in tako sam prevzamem odgovornost za svojo srečo.« Tudi zato je to knjiga z motivacijsko noto, pritrdi dr. Sabina Jurič Šenk: »To pomeni, da si sami izberemo način, kako bomo živeli, kako bomo zunanji svet doživljali in koliko dobrega oz. bolečega bomo v odnosih z drugimi delili.« Avtorica je psihologinja z doktoratom iz zakonske in družinske terapije, zdaj zaposlena na OŠ Ledina kot šolska psihologinja, dela tudi kot terapevtka za posameznike, družine in pare po sistemu relacijske družinske terapije, ki jo dopolnjuje z drugimi psihoterapevtskimi smermi. Poklicno pot je začela kot svetovalna delavka v Gimnaziji Kranj, zaposlena je bila kot predavateljica in terapevtka na družinskem inštitutu, kot karierna svetovalka brezposelnim in drugim ranljivim skupinam, sodelovala je pri zaposlitveni rehabilitaciji odraslim. Brez dvoma torej, da je pri pisanju knjige, izdala jo je Centrukontura, imela dovolj strokovnih podlag tudi iz prakse.

Dr. Sabina Jurič Šenk / Foto: Gorazd Kavčič

Pozabljeni pesnik

Življenje in delo jeseniško-radovljiškega pesnika Emanuela Kolmana

Jernej Kusterle, mag. prof. slov.

Pri Kulturno-umetniškem klubu Artista je letos izšla knjiga Zbrano delo Emanuela Kolmana, ki ga je uredil in zanj napisal spremno študijo Jernej Kusterle. Knjigi je na začetku dodana časovnica, ki prikaže kronološki potek dogodkov iz Kolmanovega življenja. Sledijo njegova poezija (pesmi so predstavljene po kronološkem vrstnem redu, kot so si sledile objave v revijah in pesniški zbirki; dodani so tudi avtorjevi rokopisi iz zadnjega obdobja in urednikovi prepisi le-teh), proza (gre za kratke zgodbe in slike) in dramatika (objavljena je bila ena drama). Na koncu je predstavljena obsežna spremna študija o Kolmanovem življenju in delu.

Emanuel Kolman se je kot nezakonski otrok rodil v Radovljici 25. januarja 1917 materi Angeli Kolman. Osnovno šolo je obiskoval v Radovljici, kjer je izdelal tudi šest razredov ljudske šole, leta 1929 pa je šolanje nadaljeval na Državni realni gimnaziji Kranj. To je z nekaj težavami končal leta 1935, ko je z oceno prav dobro opravil nižjetečajni izpit. Po zaključku gimnazije se je Kolman zaposlil pri Jugoslovanskih državnih železnicah na jeseniški železniški postaji. Avgusta 1937 je prvič duševno zbolel, zaradi česar je bil tudi hospitaliziran. Po vrnitvi domov je nadaljeval z delom. Kot uradnik je delal približno štiri mesece, nato pa so ga leta 1938 sprejeli za dnevničarja I. kategorije na železniško postajo Kranjska Gora. Jeseni leta 1941 se je Kolmanu duševno zdravstveno stanje spet poslabšalo, zaradi česar je bil ponovno hospitaliziran. Od takrat dalje se mu stanje ni več izboljšalo in Kolman je večino časa preživel po psihiatričnih ustanovah. 29. januarja 1948 mu je Okrajno sodišče na Jesenicah popolnoma odvzelo opravilno sposobnost, za njegovo skrbnico pa so določili mater. To so leta 1969 sprejeli v socialni zavod Dom dr. Franceta Bergelja Jesenice, kamor je bil po večletnih prošnjah matere junija 1974 iz Psihiatrične bolnišnice Begunje premeščen tudi Emanuel. Slabo leto za tem je Angela Kolman umrla, Emanuelov skrbnik pa je postal Stanislav Rotar, nekdanji sosed, ki sicer z družino ni bil v nobenem sorodstvenem razmerju. Leta 1978 je bil Kolman premeščen v Dom dr. Janka Benedika Radovljica, kjer je 16. avgusta 1987 umrl za posledicami odpovedi srca. Pokopali so ga dva dni kasneje na starem delu radovljiškega pokopališča, kjer so zaradi nekdanjega slabega socialnega stanja v družini še danes na nagrobniku zapisani zgolj podatki njegove babice Antonije Kolman, z dekliškim priimkom Plasnik, ob katerem se pojavlja naziv plem. Freithurm.

Emanuel Kolman je z objavljanjem poezije začel v šolskem letu 1934/1935, in sicer v dijaškem listu Mentor, kjer je objavil štiri pesmi, in Izvestju državne realne gimnazije Kranj, kjer je objavil pesem Jugoslaviji. V naslednjem letniku (1935/1936) revije Mentor je objavil še dve pesmi in cikel sedmih pripovednih besedil v prozi z naslovom Drobne slike. V obdobju med 1936 in 1939 je Kolman dosegel ustvarjalni vrh. Svoja dela je predstavljal v literarnih revijah: Mladika, Vrtec, Dom in svet, Vigred, Kres in Mentor. Predstavil se je z eno dramsko (Brezdomci), tremi proznimi (Jezus na križu, Pod večer, drugi cikel Drobnih slik) in sedemintridesetimi pesniškimi objavami. Leta 1939 je na Jesenicah izdal svojo edino pesniško zbirko z naslovom V svetlobah in sencah. Knjigo je založila Knjigoveznica Ivan Avguštin, natisnila pa jo je Tiskarna Anton Blažej. Obe sta bili v isti stavbi, kjer je leva polovica hiše pripadala tiskarni, desna pa knjigoveznici. Po tem je Kolmanova ustvarjalnost, verjetno predvsem zaradi zdravstvenega stanja, začela upadati. Po letu 1939 je objavil samo še osem del, sedem pesmi iz obdobja po letu 1978 pa se je ohranilo v rokopisih.

Nagrobnik na radovljiškem pokopališču, kjer je Emanuel Kolman pokopan. / Foto: Jernej Kusterle

Zanimivosti

Avsenikova dediščina na ogled

Prejšnji četrtek so v Begunjah slovesno odprli prenovljeni muzej Avsenik. V prostorih nekdanje galerije za gostilno Pri Jožovcu, ki jo je pred več kot dvema desetletjema uredila Brigita Avsenik, soproga Slavka Avsenika, se je iz nekdanjega kotička z razstavljenimi zlatimi ploščami razvil sodoben interaktiven muzej, v katerem je predstavljena pot Avsenikov iz skromnih Begunj na največje svetovne odre.

Marjana Ahačič

Novi muzej je zasnovan tako, da obiskovalcu ponuja kronološki pregled posameznih desetletij, poudarja pomembne dogodke, predstavlja posamezne člane Ansambla bratov Avsenik in njihove instrumente ter osebne predmete, pojasnjuje direktorica Tradicije Avsenik Nataša Farkaš.

V muzeju si je tako mogoče ogledati prve plošče, ki jih je izdal ansambel, nikoli javno objavljene fotografije iz zakulisja snemanj pa tudi fotografije družine Avsenik. V njem je zbranih vseh 31 zlatih, dve platinasti in ena diamantna plošča ter državna in tuja odlikovanja. Prenovljeni muzej obiskovalcu na interaktivnih zaslonih prikaže zgodovinski oris ansambla; na ogled je kratek film o delovanju ansambla ter krajši filmi iz različnih obdobij ansambla.

»Ata si je večino skladb, ki si jih je zamislil, najprej posnel na diktafon. Ta dragoceni predmet je v muzeju novost. Mislim, da bo zato in zaradi vseh predmetov, ki so še po svetu in iščejo pot do Begunj, muzej vedno ostal živ. Kot mlademu glasbeniku pa se mi zdi muzej lep sprehod od začetka do konca. Od vaškega muziciranja do narodne legende,« se skupaj s številnimi obiskovalci nove pridobitve veseli Slavkov vnuk, Sašo Avsenik, ki je tudi sam prinesel veliko predmetov v bogato Avsenikovo zbirko. »Precej sem jih dobil od oboževalcev v tujini. Tako rekoč vsakokrat, ko grem kam igrat, pridejo do mene ljudje in mi pripovedujejo spomine na starega očeta, prinesejo stare plakate, fotografije, posnetke ... marsikaj od tega je našlo prostor v muzeju,« pove Sašo in poudari, da je imela najmlajša generacija Avsenikov srečo, da so lahko dokaj dolgo živeli ob svojem dedu, legendi narodno-zabavne glasbe. Kot pravi, je sestra Nataša največ delala na urejanju arhivov in pav ona je bila tudi tista, ki je skupaj z arhitektko vsebinsko zasnovala novo podobo muzeja.

Foto: Gorazd Kavčič

Iz nekdanje galerije s skromnim kotičkom, posvečenim največjim uspehom ansambla Avsenik, se je razvil sodoben muzej, ki na zanimiv način prikazuje izjemno pot glasbenega fenomena, imenovanega Avsenik.

Foto: Gorazd Kavčič

Brigita Avsenik, soproga pokojnega Slavka Avsenika, s sinom Gregom in vnukom Sašem

Sašo Avsenik je zadovoljen, da je ded Slavko lahko spremljal začetke prenove. »Mama in ata kar nista mogla verjeti, da vse skupaj mogoče tako lepo urediti. Zanj so bile vse te dragocene zlate plošče samo en kup, za katerega se mu ni zdelo, da bi koga zanimal. Samoumevne so mu bile. Za nas, mlade glasbenike, pa predstavljajo inspiracijo, jasen dokaz, kaj vse je mogoče narediti.«

Muzej Avsenik je na pobudo družine Avsenik zasnovala arhitektka Andreja Japelj. Uradno odprtje so z Avsenikovimi uspešnicami popestrili Blaž in Monika Avsenik ter Gašper Konec.

S trdim delom do želenega cilja

Vedno več mladih se odloča za študij in življenje v tujini. Med njimi je tudi Domen Repnik iz Zapog, ki na Danskem študira in si ustvarja življenje. Čeprav še ne ve, kam ga bo odnesla pot po študiju, priznava, da se mu na Danskem za nadaljnji razvoj kariere odpira več možnosti kot pri nas.

Aleš Senožetnik

»V srednji šoli sem sodeloval v mednarodnem programu, preko katerega smo štirje dijaki obiskali finsko šolo za multimedijo. En mesec sem delal, se učil in se udeleževal pouka kot del finskega razreda filmske in TV-produkcije, kjer me je prevzel skandinavski šolski sistem. Kasneje sem odkril tri danske šole, ki so popolno ustrezale mojim interesom. Prijavil sem se na vse tri in si rekel, da vidim, kaj bo iz tega!« svojo pripoved o odločitvi za študij na danskem začne Domen Repnik. Dvajsetletnik iz Zapog, ki že dve leti študira grafični dizajn na Zealand Institute of Business and Technology (ZIBAT) in živi v mestu Store Heddinge, ki leži kakšnih 70 kilometrov južno od prestolnice Kopenhagen in ima manj kot štiri tisoč prebivalcev.

Domen Repnik že dve leti študira na Danskem. / Foto: osebni arhiv Domna Repnika

Po dveh letih bivanja v tej skandinavski državi svoje odločitve za študij v tujini ne obžaluje, tudi stroški študija so znosni. »Večina mednarodnih programov ponuja zastonj šolanje študentom iz držav članic Evropske unije. Preostali stroški, kot so najemnina, prevoz in hrana, so seveda veliko višji kot v Sloveniji. Vendar to ne predstavlja posebnega problema, če med študijem opravljaš kakšno študentsko delo,« pravi Repnik, ki je nad študijem na Danskem navdušen. »Veliko bi se dalo naučiti iz njihovih metod. Cilj velike večine šol tu je, da študent postane samostojen, odgovoren in da ima po šolanju službo, ki ga veseli. Profesorji niso tam zato, da ocenjujejo naše znanje, ampak zato, da poskrbijo, da se učimo na svojih napakah in nas motivirajo tako med poukom kot izven njega.«

O Dancih sicer pravi, da so prijazni in odprti ljudje, ki so navdušeni predvsem nad našim glavnim mestom. »Nekateri prvič slišijo za Slovenijo, ampak presenetljivo veliko jih je obiskalo našo prestolnico, za katero menijo, da je eno lepših evropskih mest.«

Čeprav imamo o skandinavskih narodih stereotipno predstavo, da so mirni in zadržani, pa ni vedno tako. Repnika je presenetila navada srednješolcev ob zaključku šole. »V Sloveniji imamo ob zaključku srednje šole navadno maturantski ples. Tu se razredi na odprtih tovornjakih z barom cel dan vozijo po domovih svojih staršev. V vsakem stanovanju se za 15 minut ustavijo na pivu in pecivu. Do večera obdelajo vsa stanovanja ter nadaljujejo pot do najbližjega kluba.«

Študent iz vasice v občini Vodice je sicer navdušen nad življenjem na Danskem, a priznava, da pogreša domačo pokrajino, kjer se ravninska polja na obzorju stekajo v visokogorje Kamniških Alp. »Ne bi se branil kakega hriba ali gore, saj je pokrajine tukaj večinoma ravna.« Domov se sicer vrne dvakrat letno, včasih pa ga v Store Heddingu obiščejo tudi prijatelji in družina.

S tem, kje bo ostal po koncu študija, se za zdaj še ne obremenjuje oziroma si pušča odprtih več možnosti. V prihodnje se vidi tako v Sloveniji kot na Danskem. Še nedolgo tega je skupaj s kolegom ustanovil Loonative Media. »Ker sva osredotočena na prakticiranje osnovnega koncepta, še ni popolnoma razvidno, v kakšno smer bo posel zašel, saj je najin pristop do strank zelo dinamičen,« pravi Repnik, ki bi si s tem tudi po zaključku študija rad zagotovil delo v kreativni sferi. Ker je podjetje zasnovano tako, da precej dela lahko opravi tudi na daljavo, z lokacijo ni obremenjen. A vendarle priznava, da se mu na Danskem ponuja več priložnosti za razvoj kariere kot pri nas. »S trdim delom in cilji imam tu žal veliko več odprtih vrat kot v Sloveniji,« zaključuje Domen Repnik.

Obletnice

Povezala ju je letalska tragedija

Včeraj je minilo 35 let od hude letalske nesreče na Korziki, v kateri je 1. decembra 1981 ugasnilo 180 življenj. Usodna je bila tudi za Jano in Jožeta Močnika iz Kranja, ki sta za seboj pustila šestletno hčerko Majo. Njun prijatelj Jože Lončar se je vsa ta leta spraševal, kaj je življenje prineslo ubogi deklici. Zato je v naše uredništvo poslal pesem, posvečeno Maji, ki jo je napisal dan po tragediji, v upanju, da jo bo prebrala in ga morebiti poiskala. Pomagali smo mu, da se je njegova dolgoletna želja uresničila že pred objavo pesmi in da je spoznal danes 41-letno Majo Kos, ki z možem in štirimi otroki živi v Poljanski dolini ...

Ana Šubic

Najhujša slovenska letalska nesreča se je zgodila 1. decembra 1981, ko je Inex Adriino letalo, ki je z brniškega letališča poletelo proti glavnemu mestu Korzike Ajacciu, le nekaj minut pred pristankom, ob 8.53 po lokalnem času, treščilo v goro San Pietro. Življenje je izgubilo vseh 173 potnikov in sedem članov posadke. V nesreči so umrle cele družine, kar enajst otrok je ostalo brez obeh staršev. Na korziški gori se je življenje končalo tudi za Jano in Jožeta Močnika iz Kranja, ki sta za seboj pustila šestletno hčer Majo. »Čeprav sem v letalski nesreči izgubil kar nekaj znancev, me je najbolj prizadelo, da je šestletna deklica ostala brez staršev,« pripoveduje danes 69-letni Jože Lončar iz Doba pri Domžalah, ki se je rad družil z Močnikovima.

Jože je vsa ta leta mislil na Majo in se spraševal, kakšno usodo ji je namenilo življenje. Deklico je pred nesrečo videl le enkrat, ko sta jo starša oddala v varstvo k babici v okolici vodovodnega stolpa v Kranju, da so se potem skupaj odpravili na sv. Jakoba nad Preddvorom. »Kje bi lahko bila Maja, sem večkrat vprašal tudi svaka iz Kranja, ki je Močnikove poznal še bolje od mene, a ni nihče vedel ničesar. Vedel sem le, da je odraščala pri babici. Vendar leta tečejo in zadal sem si, da jo skušam poiskati, preden bo prepozno,« je razložil Jože, potem ko je na naše uredništvo poslal pesem San Pietro, ki jo je napisal natanko pred 35 leti, dan po nesreči, 2. decembra 1981 zjutraj, po neprespani noči, v veliki pretresenosti in žalosti. Posvetil jo je žrtvam nesreče in svojcem, še zlasti pa Maji, za katero je upal, da bo morebiti prebrala pesem v našem časopisu in ga poiskala. A usoda mu je namenila, da hčerko svojih prijateljev srečа že pred objavo pesmi. Izkazalo se je namreč, da je gospa, ki jo išče, sestrična partnerke enega od sodelavcev v Gorenjskem glasu in da gre za 41-letno Majo Kos, ki živi v Dobju pri Poljanah. Brez oklevanja je sprejela obisk gospoda, ki si jo je tako srčno želel spoznati, pa čeprav so se med srečanjem obema večkrat orosile oči, saj je spomin na tragedijo tudi po 35 letih še kako živ.

Maja Kos in Jože Lončar sta ob albumih s starimi fotografijami obujala tudi prijetne spomine na njena starša, ki sta umrla pred 35 leti v letalski nesreči na Korziki. / Foto: Primož Pičulin

Zamrznila je prva leta

»Moja žena, svak in tudi drugi družinski člani so delali v Savi, tako kot vaš oče. Večkrat je prišel Na klanec na Huje, od koder je družina moje žene in kjer sem osem let z družino živel tudi sam, preden smo se preselili v hišo v Dobu,« je Jože pojasnil Maji, kako so se med njunima družinama spletle prijateljske vezi. Njen oče je bil po njegovih besedah sila zgovoren, rad se je ukvarjal s športom, vedno jih je zalagal z nalepkami različnih podjetij. »Ja, imel je veliko nalepk. Bil je nekakšen trgovski potnik, ne vem pa natančno,« je pristavila Maja in dodala, da se očeta spomni kot dobričine in zelo družabnega človeka, medtem ko je mami, ki je bila kadrovnica v Iskri na Laborah, veljala za malce bolj resno in odločno osebo.

Čeprav je starša izgubila pri šestih letih, se ju Maja spominja preko drobcev iz prvih let svojega življenja. »Po nesreči sem 'zamrznila' tisti čas. Verjetno se danes raznih posebnosti ne bi spomnila, če bi bila starša živa, saj potem novejši dogodki izpodrinejo prejšnje spomine. Tako se na primer spomnim, kako sva z očetom nekoč zvečer na morju z lučko svetila v vodo in nadrobila kruh, da sva privabila ribice. Podobno počnem s svojimi otroki,« nam je zaupala.

Babica ji je rešila življenje

Prvi december 1981 bi pravzaprav moral biti usoden tudi za malo Majo. Starša sta jo namreč nameravala vzeti s seboj na Korziko, a sta si na prigovarjanje babice, naj jo vendarle pustita pri njej, ker da šestletni otrok ne bo imel nič od enodnevnega izleta, premislila. »Spomnim se, da so na dan nesreče vsi nervozno hodili gor in dol po dnevni sobi in poslušali radio. Nisem vedela, kdo mi je povedal za nesrečo, mi je pa pred nekaj leti teta povedala, da je bila ona. Ne spomnim se, kako sem to prenesla, se mi pa zdi tudi, da imajo otroci nekakšno varovalko in da bi danes kot odrasla oseba težje prenesla takšno izgubo. Kot otrok to drugače dojemaš ali pa niti ne dojameš ... Mogoče sem se prav zaradi tega lažje sprijaznila, da ju ne bo več nazaj. Dan za dnem greš naprej in nekako čas gre.«

Za nekaj Lončarjevih znancev pa se ni dobro izteklo. »Tudi za družino, ki je imela gostilno na vrhu klanca v Medvodah. S podjetjem Keramika in pečarstvo Ljubljana, kjer sem delal kot delovodja, smo tik pred tem končali obsežno obnovo gostilne, imeli smo celo likof, lastnik pa se je odločil, da bo, ker so trdo delali, ženo in otroke odpeljal na Korziko. Na družinski izlet, s katerega se niso nikoli vrnili,« je pripovedoval. Tudi župnik Miha Žnidar iz Komende, ki je deloval v Stražišču pri Kranju, nato pa v Dobu pri Domžalah, je nameraval na Korziko, a mu je bolezen preprečila odhod. »Slabo pa se je končalo za brata ženine sodelavke, ko je že delala v banki v Domžalah. V Mengšu je zamudil avtobus, nato pa je štopal do letališča, da je ujel letalo. In je poletel v smrt ...« je našteval Jože. Na seznamu potnikov sta bila sicer tudi starša slovenskega premiera, Zdenka in Miro Cerar, a ju je rešila bolezen hčere.

Naučiš se živeti z bolečino

O letalski nesreči in izgubi staršev se Maja s starimi starši ni nikoli pogovarjala, to je bila nekakšna tabu tema. Da ji ne bi povzročali dodatnih bolečin, sta se obe babici tem pogovorom izogibali. In bolj kot se s pogovorom odlaša, težje je začeti, ve povedati Maja, ki z babico Mileno Smole, pri kateri je odraščala in ki je v 91. letu letos umrla, ni nikdar spregovorila o travmatični izkušnji. »Vedela sem, da je vsem težko, in je nisem ničesar vprašala, pa bi jo morala. Tako zelo težko mi je bilo. Ta del mi danes manjka,« je s solzami v očeh povedala Maja. Če bi lahko zavrtela čas nazaj, bi se o starših zagotovo pogovarjala. »Bolelo je, da ju ni nihče nikoli omenil. Oba sta delala, pustila nekaj za sabo, po smrti pa je bilo, kot da ju nikoli ni bilo. Težko je, ko ne veš kaj dosti o njima,« priznava Maja, ki šele sedaj, po smrti babice, ugotavlja, kako zelo je njo prizadela izguba hčerke. »Vedno je delovala zelo močna oseba, kot da se ni nič zgodilo, a sedaj, ko pospravljamo njeno hišo v Kranju, vidimo, koliko stvari o moji mami je hranila. Nedavno sem na primer našla pramen njenih dolgih las. Očitno se je na skrivaj soočala z izgubo hčerke, ni pa želela tega kazati pred mano. Tudi ona je zelo trpela,« je prepričana.

Maja je občasno pobrskala tudi po babičini škatli s časopisnimi izrezki in gradivom o nesreči, a, kot pravi, ji to ni pomagalo razjasniti okoliščin, ker je bilo toliko različnih mnenj in špekulacij. »Hkrati pa veš, da ju ne bo nazaj. Po eni strani je najlažje zapreti tisto škatlo in jo potisniti stran, po drugi strani pa veš, da bo ves čas tam, da čas ne zaceli ran. Naučiš se živeti z bolečino.« Po 35 letih še ni zbrala moči, da bi se odpravila na Korziko, kjer je ugasnilo življenje njenih staršev. »Včasih imam obdobja, ko si rečem, da grem. Po drugi strani mi je za že samo ob misli na to hudo,« pove s tresočim glasom.

Vendarle pa naše srečanje ni minilo zgolj ob žalostnih izkušnjah s tragedijo, ki je zaznamovala življenja tisočih Slovencev, pač pa sta Maja in Jože ob pregledovanju družinskih albumov s starimi fotografijami obujala tudi prijetne spomine, povezane z njenima staršema. Vlekla sta vzporednice med njegovimi vnuki in njenimi otroki. Maja in njen mož Boštjan imata namreč tri hčere in sina, stare od 8 do 21 let. Huda preizkušnja je zaznamovala tudi njeno poklicno pot, saj je zaposlena kot učiteljica na OŠ Jela Janežiča v Škofji Loki, kjer imajo prilagojen program. »Zagotovo me je vse to oblikovalo, postaneš malo bolj senzibilen posebej za otroke, ki imajo razne težave,« je razmišljala. Jože, sicer tast lukovškega župana Mateja Kotnika, si čas v pokoju krajša tudi s pisanjem pesmi in resnic. Obljubil je, da se bo v Dobje pri Poljanah še vrnil, skupaj z ženo Marijo, ki si prav tako želi spoznati Majo, a je bila tokrat žal zadržana.

San Pietro

San Pietro, gora
od nas prekleta.
V črnino zdaj si ti odeta.

Srca nimaš, mi to vemo,
a žrtev tvojih
spomnit se ne smemo.

Mnogo nas je,
ki tvoje žrtve objokuje,
a mnoge tuja roka zdaj
pestuje.

Preveč jih je,
ki si jim grob postala.
Preveč ...
da še naprej bi Sveta ti
ostala.

Jože Lončar - LoJD

Na robu

Kot kukavica, 2. del

Samorastnica

Milena Miklavčič

usode

»Nikoli nisem izvedela, kdo je bil moj oče. Kadar me daje nespečnost, strmim v temo in se sprašujem, kako je lahko takšna ženska brez čustev, brez srca. Zavrgla me je kot odpadek, ni ji bilo mar, kako živim, ni ji bilo mar za moje otroke, njene vnuke. Pa je umrla šele potem, ko se je rodil prvi vnuk ...«

Ko Fanika primerja 'nekoč' in 'danes', ne more razumeti, kako sta z bratom sploh preživela. Minili so dnevi, ko nihče ni vprašal, kje sta niti ali sta lačna ali kaj podobnega.

»Spominjam se veselic v naši vasi. Pred večjim državnim praznikom se je zbrala vsa vas. Prišli so godci na harmoniko, pili so vino in plesali. Kdor je imel denar, je kupil pol klobase. Z bratom sva hodila od mize do mize in budno opazovala, če je na kakšnem krožniku kaj ostalo. Vse sva pojedla! Spominjam se nekega mesarja, ki mu ni bilo všeč, da sva se motala okoli kotla, v katerem so se kuhale klobase. Zmeraj je naju napodil. Potem pa nekoč nekoga vpraša, čigava sva. Ta mu odgovori, da od tiste 'lajdre'. Tedaj pa se možak žalostno zazre v naju in nama brez besed stisne v dlani vsakemu po eno celo klobaso z velikim kosom kruha. Ko sem dobila menstruacijo, mi nihče ni povedal, kaj to je. Pri maši sem s krvjo pomočila klop, ljudje okoli mene so se zgražali in me obsojali. Šele kaplan, ki je naju z bratom poklical k sebi, je bil prvi, ki me je vprašal, zakaj sem tako hudobna, da svinjam po cerkveni klopi. Takrat se je brat postavil zame in mu rekel, da ne nalašč. Kaplanu je postalo nerodno, njegova mama pa me je še isti večer podučila o vsem, kar je takrat moralo vedeti mlado dekle. Pozneje sem ji bila velikokrat hvaležna za prijazne, a stroge besede,« se spominja Fanika.

Poročila se je pri komaj 18 letih. Fant, ki jo je prišel vprašat, ali bi hodila z njim, je imel službo, manjšo kmetijo, bil pa je pošten in priden. Ker pa je bil bolj majhne rasti, ga dekleta niso dosti marala.

»V zakon nisem stopila s kakšnimi velikimi pričakovanji. Želela sem le, da zbežim stran od hiše, v kateri zame niso imeli nobene prijazne besede. Poročnega slavja tako in tako ni bilo, moja priča je bil brat. Ne vem, zakaj, toda mislila sem, da bo ostal z menoj tudi potem, ko se bom preselila k možu. Pa ni. Zaradi tega sem veliko jokala, preden sem se sprijaznila. Bil je moja edina družina in v zakonu sem ga zelo pogrešala, četudi se je do mene kdaj obnašal nasilno. Mož Jože je bil zelo dober človek. Ker ga nisem imela rada, tega dolgo časa nisem znala ceniti. Šele po rojstvu drugega otroka, ko je še ves mesec namesto mene pral in tudi obešal plenice, se je v mojem srcu nekaj zganilo. K temu so veliko pripomogle besede ene od sosed. Hodila je od hiše do hiše in govorila, kakšna šlapa je Jože, ker ženi podpira lenobo. Po tistem sem ga imela bolj rada. Prosila sem ga tudi odpuščanja, če sem ga kdaj s svojim obnašanjem prizadela. Ni mi bilo lahko. Včasih bi ga od srca rada objela, pa si ga nisem upala. Mislila sem, kaj bo rekel, kaj če me bo zavrnil, ponižal, se mi posmehoval. Potrebovala sem več kot dvajset let, da sem se vsaj malo znebila zavor in strahov iz otroštva. Mogoče prej, ko sem govorila o obisku maminega groba v Beogradu, nisem govorila o tem, kaj sem takrat razmišljala, kaj sem čutila. V meni je bilo vse prazno, še tega se nisem mogla spomniti, kako je mama dišala, kakšen obraz je imela. Ko sem stala pred mogočno hišo, v kateri je živela, pa so jo po njeni smrti podedovali tuji, meni neznani ljudje, sem se spomnila na svojo revščino, ko nisem imela niti lastne postelje, kaj šele kotička, kamor bi skrila svoje osebne stvari. Doris je pripovedovala moji vnukinji, da je bila najina mama vesela ženska, ki je rada plesala, da se je celo naučila igrati klavir. Kakšen prepad je zijal med njo in mano. Ko sem zapuščala Beograd, sem sklenila, da se tja dol nikoli več ne vrnem. Nekateri so mi sicer svetovali, da bi se po pravni poti borila za mamino dediščino, a sem to idejo zavrnila. Še tujec, ki potrka na vrata, ker mi želi prodati sesalec za prah, mi je bližji, kot mi je bila lastna mama. S pomočjo prijateljičine hčerke, ki je bila novinarka in je pisala tudi o nesrečnih zgodbah, kot je moja, sem spoznala gospoda s podobno življenjsko usodo. Tudi njega je mama po drugi svetovni vojni pustila tujim ljudem. Četudi je sprva pogosto hodila na obiske, se k dečku ni nikoli sklonila, da bi mu dala vsaj bombon, če ga že objeti ni marala.«

Fanika ima danes sedem vnukov, a samo eno vnukinjo. Morda se je tudi zato, ker je edina, na Mirjano zelo navezala. Zdi se ji, da jo dekle razume brez odvečnih besed.

»Ko so odraščali moji lastni otroci, sem se dajanja ljubezni šele učila. Pogosto sem bila do njih groba, zlasti tedaj, ko bi jih morala vzeti v naročje in objeti. Včasih sem jih tudi brez potrebe kaznovala, pa še sama nisem vedela, zakaj. Na srečo je mož gladil moje ostre robove, zato mi otroci grdega ravnanja niso preveč zamerili. Naredila sem pa vse, da so nadaljevali šolanje, da so dosegli najvišjo izobrazbo, kar je možno. Z možem sva jim pomagala tudi pozneje, ko so se poročili. Zelo drugače je bilo, ko so se začeli rojevati vnuki. Takrat se je zid, ki je oklepal moje srce, začel rušiti. Vnuki so bili deležni moje iskrene ljubezni – ne le tedaj, ko sem pazila nanje.«

Do zadnjega dne življenja pa bo hvaležna vnukinji, ker jo je pripravila do tega, da je o sebi, svojih travmah in bolečini začela govoriti. Ni bilo lahko. Stvari, ki jih je tiščala v svoji duši, je bilo veliko preveč, zdelo se ji je, da bi bilo vse narobe, če bi se preveč razgalila. Tega pa se je sramovala.

»Šele potem, ko sem spregovorila, me je bolje spoznal tudi Jože. Za marsikaj, kar sem doživela, sploh vedel ni. Po skoraj petdesetih letih zakona je izvedel, zakaj sem takrat, ko me je bilo česa strah, vlekla palec in ga tiščala v usta. Da moram to početi, če mi kdo želi kaj hudega, me je naučil brat. Bil je prepričan, da bo vsak, ki me bo videl s palcem v ustih, mislil, da sem malo 'prifliknjena'. Prav tako me je bilo strah spati pri odprtem oknu. Na vasi smo v času mojega otroštva imeli čudaka, ki je imel navado, da je lezel skozi odprta okna in potem strašil ljudi. Ne pomnim, da bi kdaj dobila kakšno darilo za Miklavža. Mislim, da sem vam že omenila: bila sem tam, v bistvu me pa ni bilo, ker se ni nihče zmenil zame. Še nekaj je, kar moram omeniti: strašno me je bilo strah dojiti otroka. Med prvo nosečnostjo sem ves čas molila, da mi tega ne bi bilo treba početi. Bala sem se dotika, bala sem se otroka, ki bi se prisesal name. Rojevala sem doma, pri meni je bila samo babica, ki je brez odvečnih besed razumela mojo stisko. Z eno roko je držala otrokovo glavico ob mojih prsih, z drugo pa me je božala po laseh. Vrsto let nisem nikomur povedala, da komaj znam brati in pisati. Nihče me ni naučil, v šolo pa tudi nisem hodila. A sem se naučila sama, na skrivaj. Ko so šli v šolo otroci, sem se skupaj z njimi učila tudi sama. Imam zelo majhno pokojnino, saj imam le dvajset let delovne dobe. V službo sem šla šele po rojstvu zadnjega, petega otroka. A ni mi hudega. Vsak od njih mi da petdeset evrov, tako da se mi zdi, da sem celo zelo bogata! Zadnjih nekaj let pišem tudi dnevnik. V glavnem o tem, kdo je umrl, kakšen je bil, kaj je počel. Pišem tudi o pomembnih svetovnih in domačih dogodkih. Pa o tem, kdaj so bile poplave, žled, kdaj se je kdo obesil in podobno. Preveč stvari je, ki jih sproti pozabljamo!«

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Andrej Kalan – v vrhu slovenskega katoliškega gibanja

Peter Colnar

V Pevnem pri Škofji Loki se je 2. decembra 1858 rodil duhovnik in politik Andrej Kalan. Leta 1888 je na Kalanovo pobudo začel izhajati Domoljub, ki ga je urejal 11 let. Med drugim je v letih 1890–1899 urejal tudi Slovenca. Bil je med najbolj vplivnimi katoliki in pobudnik ustanovitve univerze v Ljubljani.

Študiral je bogoslovje v Ljubljani in bil leta 1882 posvečen. Služboval je v različnih krajih na Gorenjskem in v Ljubljani. Leta 1896 je postal kanonik ljubljanskega kapitlja. Škof Anton Bonaventura Jeglič ga je izredno cenil, saj ga je leta 1907 predlagal za stolnega dekana, to je voditelja skupnost duhovnikov škofove cerkve, ki naj bi škofu pomagali voditi škofijo s pravico tudi do začasnega vodenja škofije. Leta 1917 ga je predlagal tudi za stolnega prošta, toda dunajska vlada je zaradi njegove radikalne narodne usmeritve predloga zavrnila. Po razpadu Avstro-Ogrske in oblikovanju Države SHS je bil leta 1919 imenovan za stolnega prošta, nato pa še za generalnega vikarja. Kot generalni vikar je devet let pomagal pri vodenju škofije. Generalni vikar opravlja administrativne zadeve in škofu poroča o pomembnih zadevah, ki so narejene ali pa jih je treba prednostno opraviti.

Leta 1895 je bil izvoljen v kranjski deželni zbor, vendar pa po letu 1900 ni več kandidiral, ker je postal ravnatelj Marijanišča. Leta 1909 je k prvotni stavbi prizidal stavbo ob Poljanski cesti in leta 1910 odprl dom za srednješolce.

Andrej Kalan je bil v vodilnih vrstah katoliškega političnega gibanja na Slovenskem. Skupaj z Janezom Evangelistom Krekom sta po prvem katoliškem shodu leta 1892 organizirala katoliško politično gibanje z močno socialno noto. Od leta 1903 je bil Kalan 25 let predsednik Katoliškega tiskovnega društva, ki je leta 1908 na Poljanskem nasipu zgradilo moderno tiskarno (kasnejša tiskarna Ljudska pravica).

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- **V Kranju se je 28. 11. 1803 rodil slovenski podjetnik in politik Konrad Lokar. Avgusta 1850 je bil na prvih občinskih volitvah izvoljen za kranjskega župana. Bil je sin kranjskega trgovca in obrtnika Antona Lokarja. Leta 1835 je skupaj z bratom Rudolfom od očeta prevzela tovarno sit.**
- **Na Planini pri Postojni se je 29. 11. 1838 rodil slovenski skladatelj Andrej Vavken. V letih 1857–1898 je bil učitelj v Cerkljah, nazadnje nadučitelj. Bil je tudi župan.**
- **Na Sovodnju se je 4. 12. 1821 rodil kipar Franc Ksaver Zajec, avtor Prešernovega spomenika v Ljubljani.**

Poleti leta 1917 je podprl Krekovo strujo v SLS proti Ivanu Šušteršiču, ki je leta 1899 postal načelnik Katoliške narodne stranke in nato od leta 1905 do leta 1917 načelnik preimenovane Slovenske ljudske stranke. S to odločitvijo je Kalan vplival na škofa Jegliča, da je 15. 9. 1917 podprl majniško deklaracijo, kar je sprožilo organizirano deklaracijsko gibanje.

Ob razpadu Avstro-Ogrske so leta 1918 imenovali Kalana za poverjenika za poljedelstvo v Narodni vladi Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta resor je vodil tudi v Deželni vladi za Slovenijo do pomladi 1920. Čeprav v prvem desetletju Jugoslavije ni več neposredno posegal v politiko, je bil poleg Frana Saleškega Finžgarja in Izidorja Cankarja moralna avtoriteta v katoliških političnih in kulturniških krogih.

GG +

Razgledi

Meduzina glava

Alenka Bole Vrabec

mizica, pogrni se

Meduza je bila ena izmed Gorgon v grški mitologiji. Bila ja prelepo bitje. Ko pa jo je boginja Palas Atena v enem svojih templjev zalotila v ljubezenskem aktu s Pozejdonom, bogom morja, jo je spremenila v spako. Namesto las so ji glavo obdale kače, dobila je merjaščeve čekane, bronaste roke in zlata krila. Postala je pošast. Meduzo je usmrtil polbog Perzej in ko ji je odsekal glavo, je iz njene krvi poletel v nebo prvi krilati konj Pegaz. Pozejdon je namreč zapeljal Meduzo v podobi konja ... Ena izmed anekdot o pokojnem modnem carju Gianniju Versaceju navaja, da se je kot fantiček igral v grških razvalinah nedaleč od rojstnega mesta Reggio Calabria, videl v kamen vklesane Gorgone in pozneje izbral Meduzino glavo za svoj logotip. Versace je po maturi študiral arhitekturo, kot modni kreator se je uveljavil v osemdesetih letih, ena izmed njegovih najljubših manekenk pa je bila Naomi Campbell. Njegova moda je bila slikovita, barvita, veliko Versacejevih občudovalcev je bilo iz umetniškega sveta. Nekateri so mu hoteli naprtiti napačen sloves, češ da je vulgaren, a so ostali osamljeni. Rad je imel antične motive, drzne vzorce, barve italijanskega juga, ni skrival telesa, nič manj kot ženski se je posvečal moški modi. Versace se je uveljavil kot sijajen kostumograf v milanski Scali. Njegova novo baročna oblačila za opero in balet so bila vulkan fantazije. S svojim stalnim ljubimcem d' Amicom je najraje bival v svoji luksuzni vili, imenovani Casa Casuarina v Miamiju. 15. julija 1997, ko je šel po časopis, je krogla iz morilskega revolverja pretrgala njegovo življenjsko nit. Pogrebne slovesnosti so bile v milanski katedrali, čeprav so se cerkvene oblasti zaradi njegovega načina življenja sprva temu upirale. Psalm št. 25 sta zapela Elton John in Sting. Družinsko podjetje je prevzela sestra Donatella ... Kljub krizam se Meduzina glava še vedno uveljavlja ne le na oblekah, ampak tudi na usnju, dišavah, nakitu, porcelanu in ploščicah na petih celinah. V Casi Casuarina je zdaj hotel in dve restavraciji Gianni's.

Zapečene bučke

Za 4–5 oseb potrebujemo: *800 g paradižnika v koščkih (pločevinka), 2 stroka česna, sol, poper, ščep sladkorja, 1 bivolja mozzarella (300–400 g), 50 g naribanega sira grana padano, 6 bučk (po približno 70 g), 8 žlic olja, 2 žlički posušenih italijanskih zelišč ali origano, 4 vejice bazilike.*

Paradižnik damo v kozico, dodamo strt česen, sol, poper in sladkor. Zavremo in kuhljamo na blagem ognju 15 minut.

Mozzarello damo na tri plasti kuhinjske brisače, da se odteče.

Bučke operemo, osušimo in jih po dolgem zrežemo na pol cm debele rezine. Na olju opečemo rezine bučk in jih posolimo ter damo na poseben krožnik.

Pečico ogrejemo na 220°. Po potrebi omako dodatno začinimo. Primeren pekač rahlo namažemo z oljem in vanj zlijemo omako, v katero kot opeke naložimo rezine bučk. Posujemo z naribanim sirom. Mozzarello narežemo in nesimetrično razporedimo po bučkah.

Pečemo v pečici 15–20 minut in pazimo, da mozzarella ne porjavi preveč. Preden ponudimo jed, jo posujemo z natrganimi listi bazilike.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Čudovit pogled na Alpsko vasico v središču Kranjske Gore se je fotografu odprl v ponedeljek popoldan, ravno ko se je dan prevesil v večer. Domačini so se iz služb ravno vrnili v svoje domove, turiste je mraz odvrnil od tega, da bi zapustili topla zavetja hotelskih sob, zato je bil osvetljeni in okrašeni trg pred cerkvijo za trenutek popolnoma prazen. Kot bi stopil v zimsko pravljico ... M.A./ Foto: Gorazd Kavčič

Letos mineva 250 let, odkar je v Radovljici začela obratovati prva lectarska delavnica. Tradicijo sta pred desetletjem z odprtjem Lectarskega muzeja obudila zakonca Andrejaš, lastnika gostilne Lectar, okrogli obletnici pa sta povod, da je dr. Sabina Šegula staro mestno jedro Radovljice okrasila prav s srčki. Staro je tudi kolo, ki ga je nekdo prislonil na okrašeni adventni venec pred Linhartovim trgom. Nedvomno sicer manj kot četrt tisočletja, več kot deset let pa zagotovo. M.A./ Foto: Tina Dokl

Nove knjige (358)

Ilustrirano Sveto pismo

Miha Naglič

»Kako ubesediti začetek, če po definiciji ob začetku sveta ni bilo nikogar zraven? Sveto pismo na to vprašanje odgovarja zelo izvirno, in sicer, da je svet nastal po besedi. V desetih stvarjenjskih besedah so poimenovani elementi. Če povzamemo misel filozofa Wittgensteina: 'meje mojega jezika so meje mojega sveta' in njegovega stvarjenja. Govoriti pomeni ustvarjati naš svet, delati iz sveta nam poznan in bližnji svet, ki ga lahko poimenujemo. Albert Camus je rekel, da 'slabo imenovati neki predmet pomeni dodati svetu še več nesreče'. V našem primeru dobro poimenovati stvari pomeni osrečiti svet. V sedemdnevnem koledarju je prvi dan eden in edini dan (hebrejsko ehad kot v izrazu JHVH ehad, Gospod je eden), sedmi dan pa je sobota, čas počitka in prekinitve. Stvarjenje sveta je v Prvi Mojzesovi knjigi opisano dvakrat. Prvikrat človeštvo (hebrejsko adam) gospoduje nad stvarstvom krotko (brez nasilja, brez prelite krvi; živa bitja se prehranjujejo vegetarijansko). Adam je neštevni samostalnik ženskega in moškega spola (adam je besedna igra z adamah, kar pomeni prah, zemlja). Midraš Raba ali Veliki Midraš je bil napisan v 5. stoletju po Kr. in v njem beremo: Bog je prvega človeka ustvaril kot hermafrodita! Ker je ustvarjen po Božji podobi, nosi del odgovornosti za stvarstvo. Drugič se začetek stvarjenja omenja (v 2. in 3. poglavju), da bi opomnil na osamljenost človeštva vpričo stvarjenja. Človeštvo (ha adam) postane resnično človeštvo šele po pojavu ženske (iššah), ki omogoči pojav moškega (iš). Bog je za prvo družbo človeškemu bitju sicer izbral živali, vendar je ženska tista, ki je sposobna človeku pomagati in zapolniti njegovo samoto. Hebrejska beseda ezer, ki jo največkrat prevajamo kot pomoč, v psalmih označuje tistega, ki nam pomaga – Boga ali njegovega poslanca. Rabi Raši je v enajstem stoletju]u kot grožnjo dodal: 'Če je bo adam vreden, mu bo v pomoč, če ne, bo njegova nasprotnica.'« (Str. 503)

V začetku je bila torej beseda in ta slej ko prej glavna. Videli smo že več priredb Svetega pisma v podobah, ta pa je skoraj strip. Primeren tako za prvi vstop kot za tiste, ki smo v tem velikem tekstu že bili, a si ga želimo doživeti na nov način. Francoza Frédéric Boyer (tekst v prevodu Aleša Bergerja) in ilustrator Serge Bloch sta ustvarila izvirno delo, z njima na novo doživimo »velike zgodbe Stare zaveze«. Gornji odlomek je iz razlag, dodanih na koncu za zahtevnejše bralce. Sveto pismo je res za vse.

Frédéric Boyer, Serge Bloch, Ilustrirano Sveto pismo, Družina, Ljubljana, 2016, 528 strani, 44 evrov, www.druzina.si

POJEDEL SEM MELANIJO

... mi je zaupal eden od gostov, ko smo se z avtobusom peljali iz Sevnice. Mislil je seveda na tortico.

Grega Flajnik

Na našem izletu smo se po dolenjskih gričih peljali mimo Trebnjega, Mirne in Šentruperta do Sevnice. Tu se nam je pridružila prijazna lokalna vodička Renata Kuhar in skupaj smo se odpeljali raziskovat kraje, kjer je bodoča prva dama ZDA preživela prvih 16 let svojega življenja. Videli smo, kje je bila nekoč tovarna Jutranjka, kjer sta bila zaposlena Melanijina starša. Oče Viktor kot direktorjev voznik, mama Amalija pa kot modelarka novih oblačil. V Jutranjki se je tudi Melanija srečala z modno pisto, saj je že kot osnovnošolka sodelovala pri predstavitvah oblačil za mlade. Po desnem bregu Save smo se peljali do hidroelektrarne Blanca in tik za elektrarno prečkali reko Savo. Vodička nam je razložila, kako se je zgodila nesreča, ko se je takratni župan s prijatelji hotel še zadnjič s kanuji peljati po naravni strugi reke Save. Po stari cesti smo se nato peljali nazaj proti Sevnici, najprej skozi stari del, ki leži točno pod Sevniškim gradom. Novi del Sevnice se je razširil okrog železniške postaje. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bila Sevnica močno industrijsko in modno mesto. Lisca, Kopitarna, Jutranjka so bile nosilke razvoja. V obdobju največjega vzpona je bilo v podjetjih zaposlenih več kot deset tisoč delavcev. In Sevnica je bila takrat polna avtobusov, ki so vozili zaposlene iz okoliških hribov na delo. »Prepričana sem, da se Melanija spomni Sevnice kot mesta, polnega avtobusov,« pove naša vodička. Medtem smo se peljali mimo Osnovne šole Sava Kladnika, ki jo je obiskovala Melanija. Njena tedanja dobra prijateljica je sedaj ravnateljica. Peljali smo se mimo stanovanjskega bloka, kjer je Melanija najprej živela, vodička pa nam je tudi pokazala hišo, kjer sedaj občasno živijo njeni starši. Po ogledu centra mesta smo si v slaščičarni Julija privoščili še čisto pravo Melanijo – v obliki tortice, seveda. Ob slovesu nam je vodička zaupala, da smo bili prva organizirana skupina, ki je prišla na ogled Sevnice samo zaradi Melanie. Sevničanom želimo, da bi jim promocija, ki jo spotoma ustvarja bodoča prva dama ZDA, pomagala, da bi jih obiskalo čim več gostov.

No, z avtobusom smo se nato zapeljali mimo Zidanega Mosta proti Rimskim termam, kjer nas je najprej prijazno pozdravila vodja marketinga Evelin Kranjc. Po okusnem kosilu pa smo se razvajali v njihovih bazenih.

Vodička Renata Kuhar, Pavel Rogelj in Marjana Kejžar so si privoščili tortico z imenom Melanija. / Foto: Grega Flajnik

Veselo razpoloženi Janez Kuhar, Milan Ravnihar in Rafko Kovač / Foto: Grega Flajnik

Naša skupina v Rimskih toplicah skupaj z Evelin Kranjc / Foto: Grega Flajnik

SLOVENKA LETA JE ŽENSKA LETA

Tradicionalni izbor za Slovenko leta letos nadaljuje Ženska leta. In tako smo prvič dobili žensko leta 2016. Unikatni kipec priznane umetnice Ljubice Ratkajec Kočica je šel v roke Gorenjki Evi Macun.

Alenka Brun

Ime izbora je sicer drugačno, a kriteriji ostajajo enako visoki kot prej: organizatorji izbora želijo poudariti izjemne ženske, pogosto prezrte, a strokovno odlične in osebnostno navdihujoče. Njihova izjemnost je tudi v tem, da poleg vsega spremijajo življenja drugih na bolje. Upajo tudi, da bo tudi ta izbor oziroma akcija – tako kot Slovenka leta – postala tradicionalna.

Gorenjci smo imeli med desetimi kandidatkami za žensko leta tri predstavnice in na koncu so bralci in bralke znane revije izbrali Evo Macun, predstojnico ginekološko-porodnega oddelka v Bolnišnici Jesenice, ki je že pred 14 leti kot mlada zdravnica začela uvajati spremembe. Ob razglasitvi je Macunova ostala brez besed. Presenečenja in čustev ni skrivala. Drugi dve Gorenjki, ki sta se potegovali za naziv ženska leta 2016, pa sta bili Božena Kolman Finžgar, ravnateljica knjižnice, profesorica slovenskega jezika s književnostjo in pedagogiko, ki že 19 let vodi Knjižnico Antona Tomaža Linharta v Radovljici, in dr. Jožica Rejec, predsednica uprave družbeno odgovornega podjetja Domel iz Železnikov, ki se uvršča v slovensko gospodarsko elito in je v lasti zaposlenih in nekdanjih zaposlenih. Druge kandidatke pa so bile še novinarka Jelena Aščić, igralka Ljerka Belak, upokojena medicinska sestra in prostovoljka Joža Hodžar, direktorica Narodne galerije dr. Barbara Jaki, paraolimpijka Veselka Pevec, kulinarična mojstrica Ana Roš in antropologinja prof. dr. Svetlana Slapšak. Lahko pa bi rekli, da se je prireditve udeležila le peščica naštetih. Letošnjo je ponovno gostila ljubljanska Slovenska filharmonija, vodila jo je Blažka Müller Pograjc, spremljevalni glasbeni program je bil pester, kot slavnostni govornik je nastopil zamejski pesnik Miroslav Košuta. Pred slavnostno razglasitvijo pa je kandidatke za žensko leta 2016 sprejel tudi predsednik države Borut Pahor.

Ženska leta 2016 je Eva Macun. / Foto: Zaklop

Foto: Zaklop

Stojijo Božena Kolman Finžgar, Eva Macun, Barbara Jaki in Jelena Aščić, sedita Veselka Pevec in Svetlana Slapšak

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.
Naročniki Gorenjskega glasa izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975***
Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

HOROSKOP

TANJA IN MARICA

Oven (21. 3.–21. 4.)
V teh dneh bo za vas najbolj pomemben denar in vse, kar je povezano z njim. Skušali boste izpeljati stare zadeve, kar vam bo tudi uspelo. V ljubezni se boste obremenjevali. Nikar, ni treba. Taki, kakršni ste, ste najlepši in najboljši.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Z mislimi boste daleč proč in le še upanje vas bo držalo pokonci. Delo vas bo priganjalo, pa tudi neke stare zadeve boste morali še poravnati. Kot po navadi boste sami sebi preveč naložili in se kasneje spraševali, zakaj.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Počutili se boste prazne in iskali boste tista zadovoljstva, ki vas lahko notranje zapolnijo in sprožijo občutek miru. Kadar stojimo na pragu pomembnih odločitev, smo vedno sami, ne glede na to, koliko prijateljev imamo.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Čeprav se vam v ljubezenskem življenju vse odvija po načrtu, morate biti previdni, da vam vajeti ne uidejo iz rok. Sanjati in potem to tudi doživeti ni vedno enako. Seveda je vse odvisno od vaših želja in ali ste pripravljeni.

Lev (23. 7.–23. 8.)
V ljubezni se počutite nemočni in razdvojeni. Že sama misel vam sproži nervozo in paniko. Dobra novica vas bo pomirila in končno boste prišli k sebi. Res pa je, da je sedaj vaše obdobje in imate v kratkem velika prijetna presenečenja.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Vse bolj boste občutili potrebo po ljubezni. Pa naj bo to le nežen pogled ali pa pogovor v dvoje. Ravno v majhnih stvareh se skrivajo najdragocenejši zakladi. Ljubljena oseba vam bo z veseljem vračala čustva. Pri financah prihajajo dobre spremembe.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Zapadli boste v konflikte z različnimi ljudmi, vendar se temu ne boste mogli izogniti. Hude besede so včasih potrebne, le glejte, da ne boste pretiravali. Finance se vam bodo precej popravile, saj boste prejeli večji denar.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Z obiski pri poslovnih partnerjih boste morali pohiteti, da vam dobre priložnosti nekdo ne ukrade izpred nosa. Pri podpisu uradnega dokumenta se boste upravičeno, čeprav naskrivaj nasmejali. V krogu domačih ljudi vas čaka presenečenje.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Pretirano delo in to, da hočete vedno vsem ustreči, vam bo sprožilo upad energije, zato boste morali storiti nekaj zase in kmalu se boste počutili bolje. Začeli boste uresničevati finančne načrte in prvi rezultati se bodo hitro pokazali.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Dokazovali se boste sebi in drugim. Želeli si boste pohval, prejeli pa od tistih, na katere ste že skoraj pozabili. Neko sporočilo vas bo zelo prijetno presenetilo. O neki določeni zadevi ste si ustvarili napačno mnenje.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Težave boste uspešno rešili šele takrat, ko boste pripravljeni prevzeti del krivde nase. Ker tudi drugi to od vas pričakujejo, ne boste imeli druge možnosti. Na delovnem mestu se vam odpirajo nove ambicije, glejte, da jih ne spregledate.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Prišel je čas, ko si boste priznali, da morate v svojem življenju nekaj stvari nujno spremeniti. Nikar ne računajte, da se vam vse reši v enem dnevu. Hitite počasi in s trezno glavo, da se ne spotaknete. Velike misli boste imeli glede neke naložbe, a raje počakajte.

TA JE DOBRA

Zokijeve ribe

Zoki gre lovit ribe na prepovedano območje. Rib veliko, skoraj več kot vode.
V trenutku, ko ima polno mrežo rib, mimo pride policija.
Policist: »Zoki, ribarjenje je tu prepovedano, zato boš kazensko odgovarjal!«
Zoki: »To so moje ribe.«
Policist: »Kako tvoje?«
Zoki: »Lepo. To so moje ribe, vsako jutro jih prinesem sem, vržem v vodo, jih pokličem in se same vrnejo v mrežo. Bi radi, da vam pokažem?«
Policist: »No, pa daj, da vidim.«
Zoki vrže ribe nazaj v vodo. Nekaj sekund tišine, nat pa se le oglasi policist: »Zdaj!!«
Zoki: »Kaj zdaj?«
Policist: »Pa pokliči jih ...«
Zoki: »Koga?«
Policist: »Ja, ribe.«
Zoki: »Kakšne ribe? »

Letni dopusti

Šef je delal plan letnih dopustov, kar je zelo zahtevno in zoprno delo.
Pa vpraša Lojzeta: »Ti, a imaš rad topel pir?«
»Kje pa, niti pod razno!«
»Kaj pa 'prešvicane' ženske?«
»Uf, groza, to pa še manj.«
»No, ti greš na dopust januarja!«

Težave s Facebookom

Nekaj mi danes 'šteka' Facebook. Petkrat sem že kliknil »domov«, pa sem še vedno v gostilni.

LAŽJI SUDOKU

4	5						6	
		7		5		4		
3		2	4		7	8		9
			8	7	1			
1								2
			6	2	9			
8		9	7		4	5		1
		6		3		7		
	1						4	

Rešitev:

4	5	3	9	8	2	1	6	7
2	9	7	3	5	6	4	8	1
3	6	2	4	1	7	8	5	9
9	4	5	8	7	1	6	3	2
1	8	6	5	4	3	9	7	2
7	3	9	6	2	9	5	1	8
8	2	9	7	6	4	5	3	1
5	7	6	1	3	8	2	9	4
1	1	4	2	9	5	3	7	6

TEŽJI SUDOKU

3						8		
6		7			8	1		
5				3		2		
		5		8	2			3
2			6	4		9		1
		3		6				9
		1	9			7		5
		9						

Rešitev:

7	5	9	8	1	4	3	6	2
4	6	1	9	2	3	7	8	5
8	2	3	5	6	7	4	1	9
2	3	8	6	4	5	9	7	1
1	4	6	3	7	9	5	2	8
9	7	5	1	8	2	6	4	3
5	8	4	7	3	1	2	9	6
6	9	7	2	5	8	1	3	4
3	1	2	4	9	6	8	5	7

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravila P. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

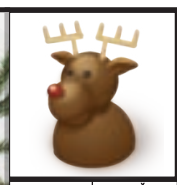

													GORENJSKI GLAS	BIVŠA SL. SMUČARKA (VERONIKA)	PASJA KOČA	TURKOV SOSED	PESNIK KLOPČIČ	BOLNIK Z ANEMIJO	POVEČAN TOK VODE		
													SL. IGRALEC (ZLATKO) / TRAVA Z LATI	4							
													GORENJSKI GLAS	VOJAŠKO STRANIŠČE / MOČVIRSKA PTICA							AMERIŠKI PLES	MANJŠA MORSKA RIBA
													SVETI DUH, PARAKLET (GR. ZAPIS)				18					
													BIVŠA PLAVALKA GEWENIGER			DRŽAVA V SEVERNI AMERIKI	RIMSKA LJUBLJANA / ATLET BOLDON		13			
													KUBUS					GOLMAN CASILLAS / REKA V NEMČIJI				
													LADO VAVPETIČ		ATI, OČKA / MESNA JUHA					SLAVKO DUŠČAK / PESNICA VOUK		
													NABAVNI REFERENT	5					PLESNI LIK PRI ČETVORKI / TLESKANJE			
													KRASTAČA				SPROŽITEV OROŽJA / ŽAREČ DEL SNOVI					
													GORENJSKI GLAS	ČRTA NAVPIČNICA	GLASBENIK SMOLAR / RIMSKI DRŽAVNIK (MARK)			LISTNATO DREVO / OPEČEN KRUHEK		8		
													V MODLU PEČENA MOČNATA JED								ČARODEJKA	NEBESNA MODRINA
													PRILOGA ČASNIKA DELO			SLABA KOSA / SLIKAR SLANA						
													KONEC POLOTOKA			SVEČAN MOŠKI SUKNJIČ / DAROVALEC	19			ANDREAS ZORN / DOMAČE SUKNO		
													STRUPENA KAČA						OTOČJE PRI NOVI GVINEJI / ZNESEK NA BANKOVCU			23
													BIVOL Z OTOKA CELEBES				KAMP / ITAL. PISATELJ (UMBERTO)			14		
													ŠVEDSKI NARAVO-SLOVEC (CARL)				10	OKRASNI PTIČ / SOSED IRANCA				MORSKA PAPIGA
													GLAVNO MESTO KORZIKE		22					NACE ŠUMI / ULITA TISKARSKA ČRKA		
													ACCOLA ADANA BIFORA LINNE TOKSIKOZA	EGIP-ČANSKA BOGINJA, HATOR	STROK. V TEORIJI / STAVČNI ČLEN							
													VULKAN NA FILIPINIH / SOSEDJE ROMUNOV			DEL LJUBLJANE	PESNICA ČERNEJ / IDILIČ-NOST					
																			DVOJICA / SPAKA, PRIKAZEN	1		
														16							NAŠA PESNICA (MAJDA)	MAČEK (LJUBK.)
GORENJSKI GLAS	MEHIŠKI KLOBUK / DRŽAVA V SR. AMERIKI						3			TELESNA IZBOKLINA / IZADORA										KARLO METIKOŠ / OBER		
ČEŠKI DRŽAVNIK (VACLAV)			17			IT. PEVEC (MASSIMO) / POLJSKA SUKNJA								DVOBOJ / INDIJANSKO OBUVALO					VRSTA ČOLNA / GLAS PRI STRELU			
BRISAČA								POLITIČNO ZATOČIŠČE					ŽUPAN POD FRANCOZI / STALJENA SNOV		15		NAŠ SKLA-DATELJ (BENJAMIN) / IRIDIJ					11
OPERNA PEVKA RADOVAN					7		PESNIK GRUDEN	POLDRAG KAMEN / IGRALEC BEATTY			9	ZASTRU-PITEV / DVODELNA OKENSKA ODPRTINA										
DARE VALIČ			LUKA V ITALIJI	MUSLIM. ŽENSKO IME				21		ANTIČNO RAČUNALO, ABAKUS					NAŠ PESNIK (LOJZE)			20				
REKA MED BOSNO IN HRVAŠKO				AMERIŠKI IGRALEC (NICOLAS) / BEOTIJEC					NARAMNICA	PESNIK GREGORČIČ	MESTO V NIGERIJI											
NAŠA IGRALKA (ITA)	6				GR. OTOK / IME VEČ KRAJEV V SLOVENIJI						ZA POLTON ZVIŠAN F / PRODAJNI ARTIKLI											
BIVŠI ŠVICARSKI SMUČAR (PAUL)							KATJA EŽEN	BIVŠI FR. VOZNIK F-1 (DIDIER) / KONICA			2											
REKA V FRANCIJI						VELIK MOR-SKI PTIČ / VILI RESNIK																
		NASPROTJE ZVESTOBE																				
		ZNAMKA RAČUNAL-NIKOV			12		JEZERO V ETIOPIJI					SESTAVIL: F. KALAN										

1. nagrada: 8-krat topli napitek
2. nagrada: 6-krat topli napitek
3. nagrada: 4-krat topli napitek

Topli napitek dobite v sejemski hiški kavarne Khislstein 12.56 v času Prešernega decembra do 30. decembra na trgu pred Prešernovim gledališčem med 16. in 22. uro.

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 14. decembra 2016, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	

ZAVOD ZA TURIZEM IN KULTURO KRANJ, GLAVNI TRG 2., KRANJ

DRUŽABNA KRONIKA

DOBRODELNI SONČKI

Dvorana na Češnjici je tradicionalno gostila koncert Sončki dobrote. Tokrat osmič. Z njim organizatorji prebivalcem Železnikov popestrijo enega od poznojesenskih večerov, obenem pa so dobrodelni.

Alenka Brun

Na letošnjem dobrodelnem koncertu so vodenje zaupali Roku Pintarju, na prireditvi pa so nastopili Kvintet Sonček, Gorenjski kvintet, ansambel Storžič, Klapa Gallus, Francetovi orgličarji in FS OŠ Železniki.

Organizatorji koncerta Sončki dobrote so že večkrat dokazali, da se s skupnimi močmi in malo dobre volje lahko veliko postori. Del sredstev, zbranih na koncertu, vsako leto namenijo dobrodelnim akcijam prijateljev iz Pivke, ki so jih zapeljali na pot dobrodelnosti. Ti že vrsto let zbirajo sredstva in organizirajo dobrodelne akcije – zadnje čase tudi v precej oddaljenih krajih. Po besedah povezovalca dogajanja na odru »so specialisti za strehe, saj so jih postavljali že na Kosovu, Haitiju, v Nepalu, Kalkuti, na Madagaskarju, celo Andamanskih otokih.« Nekateri člani omenjene skupine so tudi člani Kvinteta Sonček, ki je lani prerasel v sekstet, prav vsako leto pa nastopi na dobrodelnem koncertu.

Člani KUD-a France Koblar so ta večer poskrbeli za humor, mladi folklorniki pa s svojim plesom ravno tako priklicali nasmehe na obraze publike v dvorani.

Francetove orgličarje v večini sestavljajo orgličarke. Skupaj nastopajo že dve leti, imenujejo pa se po pobudniku ustanovitve skupine, pokojnemu Francetu Žaberlu. Tokrat sta za narodno-zabavne napeve poskrbela dva gorenjska ansambla, Storžič in Gorenjski kvintet, katerega polka Dvigni glavo je pred tednom dni postala naj polka Gorenca 2016. Klapa Gallus pa je dvorano na Češnjici zapolnila še z zvokom dalmatinskega melosa.

Z denarjem, zbranim na koncertih v preteklih letih, pogosto pa tudi s prostovoljnim delom nekaterih članov ter prijateljev, so organizatorji Sončkov dobrote v vsem tem času storili precej dobrega in pomagali res pomoči potrebnim. Letos so se odločili, da bodo del zbranega denarja (1780 evrov) kot običajno namenili skupini Mirana Žitka, ki se naslednje leto odpravlja v popotresno Italijo, drugi del pa sokrajanki Kristini Klaneček in njenemu partnerju Jožetu Gergarju, ki bosta morala zaradi Kristinine bolezni in invalidnosti zamenjati stanovanje, ga preurediti in na novo opremiti, kar je seveda povezano s precej finančnimi stroški, ki jih trenutno sama ne zmoreta. Pomagali pa jima bodo tudi s svojim lastnim delom, iskanjem sponzorjev in podobnim. Prav vsi pa se že veselijo naslednjega leta, ko bo dobrodelni koncert dopolnil že deveti rojstni dan.

Najmlajše folklornike je vedno veselje gledati.

Dobrodelni koncert je povezoval Rok Pintar.

Saša Žaberl se je zahvalila vsem za izkazano pomoč v preteklosti. Je članica Francetovih orgličarjev.

Gorenjski ansambel Storžič večina pozna po njegovi simpatični skladbi V Bohin' 'ma d'ž ta mvade.

Sekstet Sonček

Klapa Gallus

VRTIMO GLOBUS

Cheryl in Liam bosta zibala

Cheryl Cole (33) in član zasedbe One Direction **Liam Payne (23)** bosta zibala. Pevka je po poročanju vira za E! v drugem trimesečju nosečnosti. Poznata se že več let, par pa sta postala decembra lani. Cheryl se je takrat ločila od drugega moža Jean-Bernardq Fernandez Versinija, Payne pa od dolgoletne spremljevalke Sophie Smith. Za oba bo to prvi otrok.

Poslovil se je Keo Woolford

Star devetinštirideset let je umrl **Keo Woolford,** ameriški igralec in režiser, znan predvsem po vlogi detektiva v seriji Hawaii Five-0. Igralec je v manjših vlogah nastopil tudi v filmih Godzila, Happy Texas in Act of Valor. Njegov režijski prvenec The Humana je izšel leta 2013, sicer pa je bil tudi član benda Brownskin. Umrl je zaradi posledic možganske kapi.

Evan Rachel žrtev posilstva

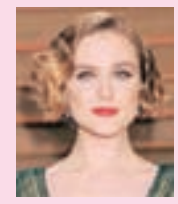

Zvezdnica znanstvenofantastične serije Westworld, devetindvajsetletna **Evan Rachel Wood,** je javnost šokirala s priznanjem, da je bila dvakrat posiljena. »Prvič me je posilil moški, s katerim sva bila par, drugič pa lastnik nekega bara. Živimo v časih, ko nam bi treba o tem molčati. Svet je poln fanatizma in seksizma,« je povedala biseksualna igralka, ki ima z nekdanjim možem Jamiejem Bellom štiriletnega sina.

Kim je odlična negovalka

Kim Kardashian (36) se v vlogi negovalke odlično znajde. Resničnostna zvezdnica skrbi za svojega moža **Kanyeja Westa,** ki je zaradi izgorelosti še vedno v bolnišnici. Po poročanju tujih medijev je Kim ob možu štiriindvajset ur na dan, ga neguje, hrani in celo spi poleg njega. Bolnišnico zapusti le, ko obišče otroka, triletno North in enajstmesečnega Sainta. Raper je na zdravljenju od 21. novembra.

Simpatična Ana Pibernik je vestna dijakinja četrtega letnika srednje šole Biotehniškega centra v Naklem, kjer je aktivno pomagala pri pripravi nedavnega dobrodelnega večera. Ukvarja se predvsem s kmetijstvom, v prostem času pa se rada druži s prijatelji. / Foto: Matic Zorman

»Božički« že v akciji

V vseslovenski akciji Božiček za en dan bodo letos obdarili več kot deset tisoč socialno ogroženih otrok. Njihovi »božički« že pridno pripravljajo škatle z darili, na Gorenjskem naj bi jih zbrali okoli 1700.

Ana Šubic

Na Gorenjskem darila zbirajo v Kranju, Škofji Loki, Radovljici, Lescah, na Jesenicah, v Kamniku in od letos tudi v Domžalah. / Foto: Tina Dokl

Kranj – Če so v prvi akciji Božiček za en dan leta 2012 zbrali 225 daril za otroke iz socialno ogroženih družin, jih nameravajo letos obdariti več kot deset tisoč. Projekt je zasnovan tako, da si posameznik po registraciji na spletu izbere točno določenega otroka s seznama prejemnikov, ki ga sestavijo s pomočjo centrov za socialno delo, materinskih domov in varnih hiš, ter mu v zavito in okrašeno škatlo od čevljev pripravi darilo. V njem mora biti nekaj za osebno higieno, oblačilo, sladkarija, igrača in šolska potrebščina, nato pa je škatlo treba dostaviti na eno od 53 zbirnih mest v Sloveniji.

Darila bodo letos zbirali do torka, 6. decembra. V akciji, ki jo je po zgledu projekta Santa Shoebox v Južnoafriški republiki v slovenski prostor prenesla Savina Goličnik, sodelujejo tudi gorenjski »božički«. Na zbirnih mestih v Kranju, Škofji Loki, Radovljici, Lescah, na Jesenicah, v Kamniku in po novem tudi v Domžalah pričakujejo kar okoli 1700 njihovih daril.

Kot je pojasnila prostovoljka iz Lesc Gabi Humerca, imajo prav vsi otroci že nekaj časa svojega »božička«. »Zanimanje za sodelovanje je zelo veliko, verjetno zato, ker ima akcija bolj osebno noto. Darilo pripraviš za točno določenega otroka, vanj daš delček sebe, potrebna je kreativnost. Tisti, ki se vsako leto odločijo nekomu na ta način polepšati praznike, že kar težko čakajo 15. november, ko začenjamo akcijo. Do 20. novembra je zagotovo izbranih že pet tisoč otrok s seznama, kasneje pa svoje »božičke« dobijo tudi ostali. Na seznamu, ki smo ga sproti posodabljali, je 10095 otrok, za katere že pripravljajo darila, do konca tedna bomo morda dodali še kakšnega prejemnika, večjih sprememb pa ne bo.«

Darila iz vse Slovenije bodo nato prepeljali v skladišče v ljubljanskem BTC-ju, kjer bo več kot sto prostovoljcev pregledalo njihovo ustreznost, nato pa jih bodo razvozili do različnih ustanov.

PREJELI SMO

Molk ni odgovor na laži

Odgovor na pismo B. Viranta, člana IO ZZB Kranj, Molk ni odgovor na laži, ki je bil v Gorenjskem glasu objavljen 21. oktobra 2016.

Odgovor je dozorel ob ponovitvi dokumentarnega filma »Pesem upora« iz leta 2009 na RTV 28. novembra letos. Ob predvajanju partizanskih pesmi in razlogih za njihov nastanek je bila ob simbolih komunistične diktature srpa in kladiva, peterokrake zvezde in Tita poudarjena pridobljena svoboda in vrednote NOB. Povedano je, da vrednote, ki jih opevajo pesmi, niso zazrtost v preteklost, ampak so pogled v novi svet, ki jih zahteva sedanji čas; da je upor vrednota kot posledica krize, ki zatira človekovo dostojanstvo ipd. V celotnem dokumentarcu, v katerem so sodelovali tudi visoko izobraženi in mladina, ni pojasnjeno, da je KP in tajna VOS s podobnimi parolami vodila narodno osvoboditev samo kot taktično nalogo, ki je po boljševističnem vzoru služila proletarski revoluciji za prevzem oblasti, tudi z likvidacijami (prim. France Bučar, Usodne odločitve). Sistem, ki ga je vodila vse do propada Jugoslavije in prvih svobodnih volitev, je kršil človekove pravice, kar je razvidno iz ustave RS in odločbe Ustavnega sodišča. V prvem izvoljenem parlamentu je zato dr. Bučar takrat oznanil konec državljanske vojne. Tudi ni povedano, da smo zaradi komunizma in Tita izgubili del Primorske.

Podobno pozabljanje ima tudi B. Virant in mnogi govorci na proslavah ZZB, ko preskakujejo čas NOB do nastanka vaških straž zaradi likvidacij VOS-a ter obljubljeno demokracijo. Zopet se pojavlja boljševistični besednjak: izdajalska in kolaborantska bela garda, klerofašizem, kapitalistična in izdajalska Cerkev itd.

B. Virant se sklicuje na pravico do svobode govora, ki je v Ustavi RS. Je pozabil na zloglasni 133. členu kazenskega zakona, imenovanega sovražni govor, iz časa totalitarne Jugoslavije, ko je bil molk odgovor na laži zaradi strahu. Na okrogli mizi »Do sprave v razdeljeni slovenski družbi morda s postopkom mediacije« je bilo rečeno, da se tak strah zopet pojavlja. Na drugi okrogli mizi »Je skrivnost Krimske jame res razkrita« je podan podatek, da je do prvega odpora partizansko gibanje povzročilo smrt 812 civilnim osebam, od tega 40 odstotkov žensk in 32 otrokom. Razstava o Krimski jami je potujoča, a organizator postavlja pogoj za razstavo: »Samo v javnih prostorih, ne v cerkvah ali župniščih. Konec je skrivanja.« Če parafraziram: konec je molka, ki ga zopet ZZB zahteva. Ker ga več ni, to imenuje revizija in kriminalizacija NOB.

Govor na Pangrščici je B. Virant zaključil: »Zavejmo se svojih korenin. Partizanskih!« Te korenine še vedno prekrivajo medvojna in povojna prekrita grobišča. Partizanske bodo toliko časa, dokler se ZZB ne bo distancirala od pobojev in se opravičila tistim partizanom, ki jih je KP zlorabila za prevzem oblasti.

Nekdo je rekel: »Korenine naroda so pripete na resnico, resnica pa je vezivo naroda.« Vedno bolj je jasno, kdo skriva resnico in s tem razdvaja slovenski narod.

Franc Pintar, Bled

Zahvala osebju Doma dr. Janka Benedika

Ob praznovanju 39-letnice ustanovitve Doma dr. Janka Benedika Radovljica bi se rada zahvalila vsemu osebju, od čistilke do direktorice, za tako bogato in pestro prireditev, ki ste jo nam, oskrbovancem, nudili. Vse zaposlene ste se za nas, starejše, tako lepo uredile, da ste bile kot prave manekenke, ki bi lahko nastopale na kakšni reviji. Iskrena hvala za lepo prireditev in odlično pogostitev.

Oskrbovanka Francka Mulej

Zimske pravljice na Brdu

V decembrski številki Utrip Kranja je prišlo do napake pri objavi dogodka Zimske pravljice na Brdu. Za vse, ki se zanimate za ta dogodek, objavljamo osvežene informacije.

Tudi letos vas Posestvo Brdo vabi v čarobni svet pravljic. Brdo bo blestelo v prazničnem vzdušju 17. in 18. decembra 2016 med 15. in 20. uro. Letošnji program bo še zanimivejši kot doslej: V hiškah po Parku Brdo bo potekalo pripovedovanje novih brdskih pravljic, zopet boste lahko uživali v ognjenih šovih, v otroških predstavah in v impozantnem klesanju ledenih skulptur. Za otroke bodo organizirane delavnice, pravljice bodo imele tudi dobrodelno noto. Razvajali se boste ob kulinaričnih mojstrovinah brdskih kuharjev, ki bodo meni pripravili posebej za ta dan. Organizirana bo tudi prodaja brdskih izdelkov in darilnih bonov, ki predstavljajo enkratno novoletno darilo. Podrobnejši program je objavljen na www.brdo.si/sl/zimske-pravljice. Cena vstopnice za odrasle 6 evrov, za otroke pa je vstop brezplačen.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 3. 12., in nedelja, 4. 12.
13.15, 14.45, 16.15, 17.45, 19.15 POJDI Z MANO
18.45 LJUBEZEN IN PRIJATELJSTVO
20.45 ZAVEZNIKA
20.30 MAGIČNE ŽIVALI
13.10, 14.50, 16.40, 18.20, 20.00, 21.40 PR'HOSTAR
13.00, 16.45 VAIANA – ISKANJE BAJESLOVNEGA OTOKA, sinhro.
15.00 TROLI, sinhro.
19.00 POKVARJENI BOŽIČEK 2
20.35 MAGIČNE ŽIVALI
18.00 MAGIČNE ŽIVALI, 3D
18.30, 20.20, 22.10 PR'HOSTAR
15.15, 17.30 VAIANA – ISKANJE BAJESLOVNEGA OTOKA, sinhro.
14.00, 16.15 VAIANA – ISKANJE BAJESLOVNEGA OTOKA, 3D, sinhro.
14.45, 17.00 TROLI, sinhro.
13.45, 16.00 TROLI, 3D, sinhro.

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 3. 12.
15.00, 19.50 7 DO USPEHA
18.15 POJDI Z MANO
16.20, 20.00, 22.00 PODZEMLJE: KRVAVE VOJNE
21.00 PRIHOD
21.10 ZAVEZNIKA

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 2. 12., in sobota, 3. 12.
18.00 POJDI Z MANO
20.00 NOČNO ŽIVLJENJE

Nedelja, 4. 12.
16.00 VAIANA – ISKANJE BAJESLOVNEGA OTOKA, sinhro.
18.00 POJDI Z MANO
20.00 NOČNO ŽIVLJENJE

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 3. decembra
19.30 Thomas Bernhard: PRED UPOKOJITVIJO (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Petek, 2. decembra
19.00 NAJLEPŠE, NAJBOLJŠE IN NAJBOLJ SLEČENE (zabavna drama)

Nedelja, 4. decembra
10.00 POMOČ MIKLAVŽU (matineja)

Zimska pravljica

S prižigom lučk in odprtjem Praznične promenade bodo danes popoldne poskrbeli za uvod v pestro decembrsko dogajanje na Bledu, ki ga bo zaznamoval vrhunski program tako za domače kot tuje goste.

Mateja Rant

Bled – Praznično dogajanje so letos strnili pod blagovno znamko Zimska pravljica na Bledu. Začelo se bo danes popoldne, ko bodo prižgali lučke na najlepši smreki, kot je poudaril direktor Turizma Bled Jaka Ažman. Krasi jo kar dva tisoč lučk, pod smreko pa vse obiskovalce čaka tudi presenečenje, je bil v sredo še skrivnosten Ažman. S tem bo zaživela tudi Praznična promenada, ki so jo letos pripravili drugič. Na prazničnih stojnicah bo mogoče vse do 8. januarja kupiti praznična darila ter se okrepčati s tradicionalnimi gorenjskimi jedmi in pijačo, za prijetno vzdušje pa bodo poskrbeli z nastopi vrhunskih glasbenikov. V eni od prazničnih hišic bo tudi letos delovala Božičkova pošta.

Enega izmed vrhuncev decembrskega dogajanja bo predstavljal Krog prijateljstva, ki ga bodo letos pripravili pod geslom Srečo užiti, mir občutiti, prijateljstvo deliti. Na božični dan bo s tribun v Veliki Zaki mogoče spremljati tradicionalno blejsko Legendo o potopljenem zvonu, v Grajskem kopališču pa bo od 22. decembra do 1. januarja prihodnje leto na ogled razstava božičnih jaslic v naravni velikosti. Blejsko zimsko pravljico bodo pomagali soustvarjati v Sava turizmu. Sava Hoteli Bled so namreč v sodelovanju s partnerji 12. novembra postavili drsališče z razgledom na terasi Kavarne Park. Uradno ga bodo odprli jutri v družbi Vida Valiča in Drsalnega društva Labod Bled, ki bodo skupaj z otroškima maskotama Zakijem in Rozi iz družinskega hotela Savica poskrbeli za rajanje in prijetno vzdušje obiskovalcev. Projekt ima letos po besedah direktorice hotelov Sava turizma na Bledu Mojce Krašovec tudi dobrodelno noto, saj bodo v času delovanja drsališča del prihodka od gostinskih storitev namenili zvezi prijateljev mladine za pomoč družini v stiski iz okolice Bleda. Obenem bodo tej družini omogočili počitnice v njihovih termah.

Tudi letos bodo še obogatili praznično okrasitev na promenadi, saj je občina za to po besedah Jake Ažmana namenila dodatna sredstva, turistično gospodarstvo pa je zagotovilo sredstva za praznično razsvetljavo na Ljubljanski cesti.

Posadili cepiče vinske trte

Janez Kuhar

Šmartno – Pri brunarici Doma Taber v Šmartnem pri Cerkljah so ob koncu novembra slovesno posadili cepiče vinske trte z Bizeljskega. Dvanajst cepičev so posadili predsednik Društva vinogradnikov Bizeljsko Blaž Zagmajster, vinska kraljica Bizeljskega 2017 Marija Krivec in v. d. direktorja Doma Taber Zdravko Kastelic. Po posaditvi je bila v domu slovesnost, kjer se je Bizeljčanom in družini Zagmajster za posajene trse zahvalil v. d. direktorja Zdravko Kastelic, zbrane pa je pozdravila tudi vinska kraljica. V kulturnem programu se je predstavila skupina Ljudski pevci Bizeljsko, za katero prepevajo tri generacije družine Zagmajster. Prijetno druženje v domu so sklenili ob zvokih harmonike Tončka Zagmajstra ter s pogostitvijo. Zagmajstrovi se že štirideset let ukvarjajo z vinogradništvom in vinarstvom, poznani pa so predvsem po Hiši pesmi in vina Zagmajster.

Pri domu Taber v Šmartnem so zasadili vinsko trto z Bizeljskega.

Nismo institucija, smo dom

Dom Petra Uzarja Tržič je bil izbran med deset domov za starejše kot dom, ki vpeljuje sodobne koncepte in individualiziran pristop skozi različne inovacije. Na Gorenjskem je poleg njih v izbor desetih od skupaj 99 slovenskih domov za starejše prišel še Dom upokojencev Kranj.

Suzana P. Kovačič

Na delovnem srečanju v Domu Petra Uzarja v Tržiču, od leve: študentki Fakultete za socialno delo (FSD) Marija Potočnjak in Barbara Godnov, delovna terapevtka Manca Šolar, asistentka in profesorica na FSD Nina Žitek in dr. Jana Mali, direktorica doma dr. Anamarija Kejžar, dipl. med. sestra Jana Črnoga, fizioterapevtka Silva Štiherl, vodja zdravstvene nege Mateja Vodnjov in socialna delavka Alenka Javornik / Foto: Tina Dokl

Tržič – Projekt inovativnih oblik oskrbe v domovih za starejše izvaja Fakulteta za socialno delo Ljubljana skupaj s Skupnostjo socialnih zavodov Slovenije. Članica strokovnega tima, dr. Jana Mali, je ob nedavnem delovnem obisku tržiškega doma pojasnila, da so v projekt vključili vseh 99 slovenskih domov za starejše in na podlagi odgovorov z anketnih vprašalnikov dobili tistih deset domov, ki jim najbolje uspeva, da v središče oskrbe postavljajo stanovalca. Kako se torej dom prilagaja potrebam stanovalcev in kako so stanovalci vključeni v razvoj oskrbe v domu, kako dom vključuje sorodnike v oskrbo stanovalcev, kakšno vlogo imajo zaposleni in tudi to, kako dom sobiva z okolico. Malijeva je izpostavila demenco, s katero se sooča vse več starostnikov in se morajo na to odzvati tudi v domovih za starejše. Direktorica tržiškega Doma Petra Uzarja, dr. Anamarija Kejžar, je povedala, da bodo v kratkem odprli oddelek demence, izobraževanje zaposlenih je potekalo dve leti, inovacijski projekt celostne oskrbe stanovalcev z demenco pa od aprila. Kot je dodala, je njihova smer razvoj kakovosti, individualne obravnave stanovalcev in dostojnejša oblika bivanja. Kar nekaj tega jim je že uspelo, glede na podatek, da se jim je v zadnjem času za več kot tristo odstotkov povečalo število prošenj za bivanje v domu, najdaljša čakalna vrsta pa je za bolnike z demenco, kjer je še posebno pomembno, da se v oskrbo vključujejo tudi sorodniki. »Skupaj ustvarjamo škatle in albume spominov, s katerimi se lažje približamo stanovalcem,« je ponazorila Kejžarjeva. Trenutno imajo v domu na oddelku Deteljica 25 stanovalcev z demenco, stanovalci, oboleli za demenco, pa so nastanjeni tudi po drugih oddelkih. Kejžarjeva je poudarila, kako pomembno je, da stanovalci v (novem) domu dobijo občutek domačnosti, občutek pravega doma in ne institucije. Pri njih so se odstranili oštevilčevanje oddelkov in so skupaj s stanovalci izbrali nova imena oddelkov po gorskih rožah, ker dom leži v osrčju planin. Poudarila je, da je treba stanovalce spodbujati k aktivnostim, ne da zaposleni vse naredijo namesto njih, kajti to samo pospešuje staranje. Več navidezno drobnih premikov učinkuje čudežno, je še dodala direktorica doma, zakonski par si je ob nedavni vselitvi po lastnih željah izbral barvo sten in pohištvo, uvajajo zajtrke po izbiri, na oddelčnih kuhinjah si stanovalci tudi sami lahko pripravijo hrano. In kar je še pomembno: dom mora biti odprt navzven, ponuditi mora pomoč tudi starejšim, ki ne živijo pri njih, in jih opremiti z informacijami, kako pa poteka življenje pri njih, saj se včasih zgodi premestitev v dom z danes na jutri. To vez omogoča storitev Pomoč na domu in predavanja Centra za aktivno in prijetno staranje, ki deluje v okviru doma.

Dobrote iz domače »špajze«

Janez Kuhar

Adergas – V prostorih Kulturnega društva Pod lipo v Adergasu je v soboto, 26. novembra, na večer pred prvo adventno nedeljo, dišalo od dobrot. 24 pridnih gospodinj iz vasi Adergas, Trata, Velesovo in Praprotna Polica je namreč na prireditvi Špajza, ki je tokrat potekala že četrtič, za razstavo in pokušino pripravilo marmelade, sadne sokove, posušeno sadje, žganje, likerje, med, jabolčni kis, zdravilna zelišča, kruh, pečen v krušni peči, ocvirke, domače salame, piškote, potice, krofe, paštete, sladke in kisle pripravke za zimske dni ... Rdeča nit večera je bilo Miklavževo pečenje. Ker nas le še nekaj dni loči do obiska Miklavža, so gospodinje spekle pečene figurice Miklavžev in parkljev, zvite pletenice in prašičke. Lepo oblikovane figurice je med drugim izdelal tudi Ivan Petrič s Trate, ki bo januarja praznoval 90. rojstni dan; pri tem pa sta mu pomagala hči Mira in zet Jaka. Družina Porovne iz Poženika je pripravila degustacijo izdelkov iz kozjega in kravjega mleka. Delo pridnih rok gospodinj so si z zanimanjem ogledali tudi člani malteškega reda. V kulturnem programu so sodelovali člani domačega kulturno-umetniškega društva, v prijetnem druženju in zvokih harmonike pa so obiskovalci vse dobrote tudi pokusili. Pohvalo vsem gospodinjam je izrekel tudi velesovski župnik Slavko Kalan. Za organizacijo, izvedbo in vodenje prireditve je bila številnih pohval deležna predvsem Angelca Maček, ki je obiskovalce popeljala med mize, polne domačih dobrot. Namen razstave in degustacije je bil pokazati mladim, kaj vse so nekdaj babice in mame pripravile za obdaritev pridnih otrok.

Angelca Maček je obiskovalce popeljala med mize z dobrotami.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

KOPALNI IZLET TOPOLŠICA 12. 12.; **BANJA VRUĆICA**: 11.–18. 12.; **BOŽIČNI BANOVCI:** 27.–28. 12.; **BOŽIČNI RADENCI:** 26.–28. 12.; **SILVESTROVANJE TUHELJ:** 30. 12.–2. 1. 2017. **TRST:** 10. 1. 2017. **www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki glasov Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Predstavitev novega Žirovskega občasnika

Žiri – V Muzeju Žiri bo jutri, v soboto, 3. decembra, na Prešernov rojstni dan, v okviru vseslovenske kulturne akcije Ta veseli dan kulture ob 19. uri vsebino in (ob)likovne posebnosti letošnjega kompleta Žirovskega občasnika v sodelovanju s souredniki in avtorji predstavil urednik Miha Naglič. Predstavili bodo tudi knjigo Atentat na Alpino, ki je izšla krati z Žirovskim občasnikom.

Praznik kulture v Naklem

Naklo – Miha Štefe, predsednik dramske sekcije pri Kulturnem društvu Dobrava Naklo, in Damijan Janežič, član Sekcije zgodovinarjev ljubiteljev pri Turističnem društvu Naklo, vabita danes, v petek, 2. decembra, na praznovanje 110-letnice kulture v Naklem in 45-letnice ustvarjanja recitatorja, pesnika, igralca, kulturnega animatorja, režiserja, pisatelja Mihe Štefeta. Ob 17. uri bodo v Domu Janeza Filipiča igralci otroške gledališke skupine Živčki odigrali predstavo Bojana Arharja Metuljev drugi rojstni dan, ob 18. uri pa bo v Pavlinovi galeriji odprtje razstave. Razstava bo odprta še v soboto, 3. decembra, od 8. do 12. ure in v nedeljo, 4. in 11. decembra, od 14. do 18. ure.

Podoknica

Kranj – Ob prazniku Mestne občine Kranj vabijo pevke in pevci MePZ Petra Liparja Društva upokojencev Kranj z zborovodkinjo Nado Krajnčan na tradicionalno Podoknico pred Prešernovo hišo v Kranju, ki bo danes, v petek, 2. decembra, ob 18. uri.

Večer ekstremnega športa

Homec – Kulturno društvo Jože Gostič Homec vabi na večer ekstremnega športa. Vrhunski triatlonec in 'železni mož' Matic Romšak bo predstavil uresničene želje in sanje Ironman Hawaii. Prireditev bo danes, v petek, 2. decembra, ob 19. uri v dvorani gasilskega doma na Homcu.

Miklavževanje v Adergasu

Adergas – Kulturno-umetniško društvo Pod lipo Adergas in Župnija Velesovo prirejata v nedeljo, 4. decembra, ob 15. uri v dvorani v Adergasu Miklavževanje z otroško predstavo z naslovom Miklavž, prihajam! Otroke bo z obiskom počastil tudi Miklavž in jih obdaril.

Miklavžev LUFt

Škofja Loka – Jutri, v soboto, 3. decembra, bo na Cankarjevem trgu od 9. do 13. ure potekal prvi decembrski LUFt – Miklavžev LUFt. Potekali bosta tržnica unikatnih izdelkov in delavnica pisanja pisem dobrim možem. Vzporedno pa bo na Mestnem trgu potekalo srečanje vinarjev z zabavnim in kulturnim programom. Vinarji bodo za obiskovalce pripravili tudi pokušino, predstavitve in posebno praznično ponudbo.

Veselo miklavževanje na Jesenicah

Jesenice – Mladinski center Jesenice vabi, da prvega od dobrih decembrskih mož pričakate v ponedeljek, 5. decembra, ob 17. uri, v dvorani Kina Železar. V programu bodo nastopili animator Marjan – mali Bu, spretni in gibčni otroci Cirkuške šole Jaka Srpčiča, vaša srca pa bosta še posebej ogrela Sara in njen štirinožni prijatelj. Skupaj boste počakali na prihod Miklavža v spremstvu angelčkov in poredneža parkeljna.

IZLETI

Do Valvasorjevega doma

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi v četrtek, 15. decembra, na planinski izlet do Valvasorjevega doma pod Stolom (1181 m). Odhod s posebnim avtobusom bo ob 8. uri izpred Globusa. Hoje bo za tri ure in pol, pot je srednje zahtevna, planinska. Prijave z vplačili sprejemajo v pisarni društva do ponedeljka, 12. decembra.

Ogled jaslic v mivki in Trsta

Preddvor – Društvo upokojencev Preddvor vabi svoje člane na zadnji letošnji predbožični izlet v Italijo na ogled jaslic v mivki in ogled Trsta. Izlet bo v četrtek, 8. decembra, z odhodom ob 7. uri iz Preddvora. Informacije in prijave pri poverjenikih ali po tel. št.: 040 55 73 63 – Marija.

Po Boškarinovi poti okoli Padne

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi v četrtek, 8. decembra, na pohodniški izlet po Boškarinovi poti okoli Padne v Istri. Odhod s posebnim avtobusom bo ob 8. uri izpred Creine. Pot je srednje zahtevna, pohodniška, hoje bo za dobre tri ure. Vrnitev v Kranj je predvidena najkasneje ob 19. uri. Prijave z vplačili sprejemajo do ponedeljka, 5. decembra.

Letovanje v Izoli

Kokrica – Društvo upokojencev Kokrica obvešča upokojence gorenjskih društev, da organizira letovanje v Hotelu Delfin v Izoli od 21. do 28. decembra. Prevoz do Izole in nazaj je brezplačen, ob vrnitvi je možen kratek izlet in kosilo. Prijave sprejemajo po telefonu 041 256 811 ali e-naslovu prostovoljec.dukokrica@gmail.com, kjer dobite tudi druge informacije.

Na kopanje v Portorož

Kranj – Društvo bolnikov z osteoporozo Kranj vas vabi tako člane kot nečlane društva na kopanje v Bernardin v Portorož v torek, 6. decembra. Odhod avtobusa: ob 6.30 iz Škofje Loke, ob 6.45 iz Stražišča, ob 7. uri izpred Globusa, ob 7.10 izpred Mercatorja Primskovo, ob 7.20 iz Šenčurja in ob 7.30 iz Cerkelj. Prijave in informacije po telefonu 041 424 768.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 3. decembra, ob 9. uri v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Uprimo oči v Jezusa. Pogovor bo povezoval Marko Močnik.

OBVESTILA

Pregled ožilja

Kranj, Radovljica – Jutri, v soboto, 3. decembra, bo v Lekarni pri Kranjskem orlu na Glavnem trgu 21 v centru Kranja od 8. do 12. ure potekal pregled ožilja z arteriografom. Prijave sprejemajo na telefonu 04 23 61 710. Pregled ožilja z arteriografom bo potekal tudi v sredo, 7. decembra, od 9. do 18. ure v trgovini Meta Radovljica, Kranjska cesta 4. Prijave sprejemajo na telefonu 04 531 40 20 ali 040 585 788.

Čarobne otroške praznične delavnice

Cerklje – V Hribarjevi dvorani Kongresne pristave gradu Strmol bodo tri petke v decembru potekale otroške praznične delavnice, in sicer bo danes, v petek, 2. decembra, delavnica Mihovo pismo (Tom Percival), v petek, 9. decembra, Neke zimske noči (M. Christina Butler), v petek, 16. decembra, pa Dobri snežak (Franziska Stich). Na delavnicah, ki bodo vsakič potekale od 16.30 do 19. ure in so brezplačne, bodo otroci prebrali pravljico in se nato posvetili ustvarjanju na temo, ki je bistvena v pravljici. Delavnice bodo potekale pod pozornim očesom vzgojiteljic iz Marijinega vrtca v Cerkljah.

V Medgeneracijskem centru Kranj

Kranj – V Medgeneracijskem centru Kranj na Primskovem bo v ponedeljek, 5. decembra, ob 18. uri predavanje Klemena Globočnika Umetnost prepričevanja, v torek, 6. decembra, bo ob 10. uri koristne pravne informacije z obligacijskega prava (1. del) podala dipl. prav. Nadja Vidic, ob 17. uri pa se bosta začela okraševanje KS Bratov Smuk ter delavnica Pisanje voščilnic s poudarkom na domiselnosti, izvirnosti in standardih lepega slovenskega jezika.

Meritve krvnega tlaka in sladkorja

Škofja Loka – Društvo diabetikov Škofja Loka vabi na brezplačne meritve krvnega tlaka in sladkorja, ki bodo jutri, v soboto, 3. decembra, od 9. do 12. ure potekale na hodniku Sokolskega doma v Škofji Loki.

Prost vstop v loške muzeje

Škofja Loka – V okviru sklopa prireditev Ta veseli dan kulture bo jutri, v soboto, v Loškem muzeju Škofja Loka od 10. do 17. ure prost vstop v stalne zbirke Loškega muzeja, Galerijo na Gradu (Kalle Hamm & Dzamil Kamanger: Potovanje) in Galerijo Stolp (Duje Jurić: Stvarno – nestvarno). V Galeriji Franceta Miheliča Kašča, Spodnji trg 1, bo prav tako od 10. do 17. ure prost vstop – na ogled sta zbirka Franceta Miheliča ter razstava Zbirka v nastajanju Združenja umetnikov Škofja Loka, ob 16. uri pa bo v galeriji voden ogled obeh razstav v družbi kustosa Boštjana Sokliča. V Galeriji Ivana Groharja bo od 9. do 18. ure prost vstop, trenutno je na ogled prodajna razstava Izložbe domišljije.

RAZSTAVE

Jesenice – mesto železarjev

Jesenice – Odprtje nove muzejske razstave Jesenice – mesto železarjev bo v Železarskem muzeju v Ruardovi graščini danes, v petek, 2. decembra, ob 16. uri.

Razstava adventnih venčkov

Preddvor – V TIC-u Preddvor je v adventnem času na ogled razstava adventnih venčkov.

PREDSTAVE

Vse o Šejkspiru

Visoko – KUD Visoko vabi na jutri, v soboto, 3. decembra, ob 19.30 v Dom krajanov Visoko na ogled abonmajske predstave za abonma in izven, komedije v izvedbi Gledališča Velenje Vse o Šejkspiru.

PETKOVA PRIREDITEV
Izvaja: Lutkovna skupina Sanjača
ČAROVNICA MIJA
Petek, 2. december 2016, ob 17.30 uri
OKC Krice krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvaja: Lutkovna skupina Mokre tačke
TRI SLOV. LJUDSKE PRAVLJICE
Sobota, 3. december 2016, ob 10. uri
Prešernovo gledališče Kranj

www.pgk.si
Gorenjski Glas

V gozdu se dogajajo neverjetne stvari: drevesa se sporazumevajo med seboj. Ljubeče skrbijo za svoj naraščaj in negujejo stare, betežne sosede. Drevesa imajo občutke, čustva in spomin. Zveni neverjetno? Gozdar Peter Wohlleben je v čudovite zgodbe o neslutenih zmožnostih dreves vključil tudi najnovejša znanstvena spoznanja in lastne izkušnje. To je ljubezensko pismo gozdu.

19,90 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si
Gorenjski Glas

LOTO

Rezultati 96. kroga – 30. novembra 2016
1, 4, 16, 20, 27, 28, 38 in 32

Loto PLUS: **11, 14, 18, 24, 25, 31, 33 in 5**
Lotko: **5 3 6 3 0 9**

Sklad 97. kroga za Sedmico: **1.740.000 EUR**
Sklad 97. kroga za PLUS: **220.000 EUR**
Sklad 97. kroga za Lotka: **345.000 EUR**

Izžrebani nagrajenci nagradne križanke Gorenjskega glasa, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu dne 18. novembra 2016 z geslom **LOKALNA NOVICA JE KRALJICA**, prejmejo bon Vita centra Naklo v vrednosti 10 EUR: **Ivanka Flander**, Zgornje Gorje, **Simona Jeler**, Golnik in **Anica Gortnar**, Kranj. Nagrajencem čestitamo.

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu v torek, 15. novembra 2016, je bilo podjetje **Tolea, d.o.o.**. Geslo križanke je bilo ŠTEFAN HADALIN SMUČAR. Izžrebani nagrajenci, ki prejmejo jopico magaphone, so: **Jožica Rehberger** z Golnika, **Zdenka Gaber** iz Škofje Loke in **Marjana Kejžar** iz Kranja. Nagrajencem iskreno čestitamo.

GG | IZLET // 19. DECEMBER 2016

ADVENTNI ZAGREB

Vabimo vas na izlet v adventni Zagreb, ki je staro srednjeveško središče z več kot devetstoletno zgodovino. Mesto je politično, poslovno, sejemsko, univerzitetno in kulturno središče Republike Hrvaške. Naš ogled bomo začeli na Kaptolu, središču hrvaške katoliške cerkve. Novogotska katedrala, posvečena Marijinemu vnebovzetju, in nadškofijski dvorec prevzameta vsakega obiskovalca.
Spoznavanje starega dela mesta bomo nadaljevali prek tržnice Dolac, ki je prava paša za oči, saj prodajajo sadje in zelenjavo iz vseh delov Hrvaške. Skozi znamenita Kamnita vrata bomo prišli do političnega središča države, kjer je sedež vlade in parlamenta. Med obema palačama je cerkev sv. Marka iz 13. stoletja z grbi hrvaških dežel in Zagreba na strehi. Sprehod bomo nadaljevali do stolpa Lotrščak, kjer se vsak dan ob 12. uri oglasi top v spomin na turško obleganje mesta. Od stolpa je le še kratek sprehod do živahnega Donjega Grada z glavno ulico Ilico in Trgom bana Josipa Jelačića.
Dovolj časa bo tudi za samostojno raziskovanje novejšega dela Zagreba, obisk adventnih stojnic, nakupe, kavico. Zapustili bomo slavnostno okrašeni Zagreb in se preselili na slovensko stran, kjer bomo imeli pozno kosilo. Ob koncu izleta nas bo čakala še vožnja na Gorenjsko.

Odhodi avtobusa:
z AP Radovljica ob 7.30 , z AP Creina Kranj ob 7.55,
z AP Mercator Primskovo ob 8.05, z AP Škofja Loka ob 8.25
Cena vključuje: prevoz, strokovno vodenje, pozno kosilo in še kaj. V ceno je vštet tudi DDV.

Cena izleta je 34 EUR.

Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št.: 04 201 42 41, se oglasite osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju ali pišite na: narocnine@g-glas.si.
Za odjave, ki prispejo kasneje kot v četrtek, 15. decembra 2016, ob 10. uri, zaračunamo potne stroške.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

PRODAM

BEGUNJE, 42 m², 1-SS, vpis v ZK, brez bremen, klet, balkon, nadstrešek za avto, cena 56.900 EUR, tel.: 040/567-544 16004221

K3 KERN d.o.o.
NEPREMIČNINE
Oldhamska cesta 12, 4000 Kranj
Tel.: 04/202 13 53, Fax: 04/202 17 85
GSM 051/320 700,
E-pošta: info@k3-kern.si

DVOSOBNO stanovanje, neopremljeno, v Cankarjevem naselju v Radovljici, tel.: 040/751-741 16004239

KRANJ - Planina 1, I. 2010 obnovljeno, opremljeno 2-SS, 65.23 m², 1. nad./7, blok I. 1979, z novo fasado in streho. Možna predelava v 3-SS, velik balkon, klima, masažna kad, lega V-Z, 111.000 EUR. Loman Invest, d. o. o., Tupaliče 60, Preddvor, tel.: 041/347-323 16004272

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta: info@fesst.si
Internet: www.fesst.si

HIŠE

PRODAM

HIŠO z vrtom in 2 garažama prodam ali zamenjam za stanovanje na Zlatem polju z doplačilom, tel.: 031/449-093 16004220

domplan
Domplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, **F:** 04/20 68 701
M: 030 641 621, **I:** www.domplan.si
E: domplan@domplan.si
V zadovoljstvo naših strank upravljamo zanesljive in varne storitve posredovanja v prometu z nepremičninami.
Obiščite nas na naši spletni strani:
www.domplan.si

NA vasi, 10 km iz Kranja prodam 2-stanovanjsko hišo s parcelo 1000 m². EN. raz. G, ugodno, tel.: 041/209-066 16004270

POSESTI

PRODAM

ZAZIDLJIVA parcela 1060 m², Struževo, lok. inf., priklj. voda, elekt., kanalizacija, tel.: 070/702-075 16004231

POSLOVNI PROSTORI

ODDAM

POSLOVNI prostor, 2 prostora 80 m², za mirno dejavnost, tel.: 04/25-72-055, 040/918-070 16004242

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

KUPIM

VOZILO, celo, v okvari ali poškodovano, od letnika 2002 dalje. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23a, tel.: 031/629-504 16004230

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

CITROEN Avtoodpad, d.o.o., Dobračevska ul.28, Žiri – odvoz in odkup poškodovanih ali odsluženih vozil ter prodaja rezervnih delov, tel.: 041/632-593 16004182

PRODAM

4 ZIMSKE gume s platišči, ugodno, za Seat leon, 195 - 65 - R15, tel.: 040/790-414 16004249

KARAMBOLIRANA VOZILA

KUPIM

KARAMBOLIRANO vozilo ali vozilo v okvari, od let. 2000 dalje. Ugrica Blaž, s.p., Drulovka 38, Kranj, tel.: 041/349-857 16003504

TEHNIKA

PRODAM

TV Philips, ekran 82 cm, tel.: 041/718-856 16004246

GRADBENI MATERIAL

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 16004224

SUHA bukova in mešana drva, lahko razžagana in z dostavo, tel.: 031/826-621 16004167

ZELO ugodno prodam lesene brikete in pelete, tel.: 040/887-425 16004173

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

OHRANJENO spalnico – omara, zakonska postelja, omarici in manjša omara, tel.: 041/229-159 16004261

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

HLADILNIK, malo rabljen, tel.: 040/552-788 16004265

GLASBILA

PRODAM

DIATONIČNO harmoniko, uglasitev Be-Es-As, lahka za igranje, tel.: 041/236-237 16004217

OTROŠKO harmoniko CFB, tel.: 068/186-754 16004253

HOBI

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kovance in drobnarije, tel.: 051/258-936 16004228

KNJIGE, PUBLIKACIJE

PRODAM

RAFFOV leksikon spolnost, z anonimno anketo med ženskami, dostava, tel.: 041/995-813 16004262

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

EZOTERIKA – knjige, razglednice in tapiserije – tema tarot. Duhovni utrip, 20. 5. 2013, tel.: 040/567-544 16004193

TAPISERIJE – 15 unikatnih, tema Križev pot, 130 x 100 cm. Duhobvni utrip, 6. 4. 2015, tel.: 040/567-544 16004194

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

STARINE

KUPIM

ODLIKOVANJA, kovance, ure, slike, značke, srebrnino, dokumente in drugo, tel.: 030/670-770 16004252

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

STERILIZIRANE mucke, tel.: 04/25-51-223 16004254

KMETIJSKI STROJI

PRODAM traktor Univerzale 45, 4 x 4 pogon ter kupim samonakladalko za seno, tel.: 051/673-752 16004264

PRODAM

80-LITRSKI kotel za žganjekuho, tel.: 051/242-592 16004259

TELICO simentalko, brejo 7 mesecev, tel.: 041/358-030 16004266

V AGROIZBIRI Prosen v Čirčah na voljo rezervni deli za obnovo vseh tipov traktorjev in ostale mehanizacije. Agroizbira Kranj, d.o.o., Smledniška c. 17, Kranj, tel.: 04/23-24-802 16004274

V AGROIZBIRI Prosen v Čirčah vam nudim akumulatorje Topla, Duracell in Krpan z brezplačno menjavo že od 36 EUR dalje. Agroizbira Kranj, d.o.o., Smledniška c. 17, Kranj, tel.: 04/23-24-802 16004275

KUPIM

MOTOKULTIVATOR ali kosilnico BCS, za hribovit teren, tel.: 031/492-941 16004256

TRAKTOR Zetor, IMT, Ursus, Deutz, Univerzale, Štore ali TV ter ostalo kmetijsko mehanizacijo, tel.: 031/562-809 16004243

PRIDELKI

PRODAM

JABOLKA carjevič, Zabukovje 2, Kranj, tel.: 041/223-797 16004238

JEDILNI in krmni krompir, tel.: 070/136-304 16004209

RAZLIČNA vipavska vina sauvignon, rumeni muškat, merlot, cabernet, možna dostava, tel.: 041/650-662 16004112

VINO cviček, odprto in ustekleničeno, urejena dokumentacija za lokale, z dostavo, tel.: 031/386-848 16002965

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 ČB bikca, stara 14 dni, tel.: 040/750-993 16004258

2 TELIČKI, stari 8 in 4 mesece, tel.: 031/449-119 16004237

BIKCA simentalca, težkega 200 kg, cena po dogovoru, tel.: 041/694-663 16004233

BIKCA simentalca, starega 12 dni, tel.: 041/778-852 16004234

BIKCA mesne pasme, 11 mesecev starega in težkega 300 kg, okolica Kranja, tel.: 040/641-660 16004251

ČB bikca in teličko, stara 3 tedne, tel.: 041/586-662 16004267

ČB bikca, tel.: 041/356-292 16004273

KOKOŠI nesnice, stare 1 leto, tel.: 041/549-713 16004248

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave barve, pred nesnostjo, pripeljemo na dom, tel.: 041/710-113 16004271

PRAŠIČA za zakol, domača krma, tel.: 041/778-852 16004235

PRAŠIČA za zakol, domača krma, tel.: 031/256-001 16004250

PRAŠIČA za zakol, domača krma, in podarim mucke, tel.: 031/692-315 16004268

PRAŠIČE za zakol, domača krma, tel.: 040/190-509 16004240

PUJSKE za nadaljnjo rejo ali odojke, možna dostava, tel.: 04/51-50-400, 041/581-019 16004255

TELIČKO, pasma LS, stara 14 dni, tel.: 04/53-38-040 16004257

KUPIM

BIKCA simentalca ali teličko, 3 do 10 tednov stara, tel.: 051/441-722 16004247

BIKCA LS ali mesne pasme, težkega okoli 110 kg, tel.: 031/714-133 16004260

TELICO belgijsko plavo, 3 mesece staro, tel.: 040/334-733 16004245

OSTALO

PRODAM

DOMAČ jabolčni kis in zajce za pleme ali zakol, tel.: 031/828-594 16004263

KOLET za žganjekuho, 45-lit., 2 flaškona po 54 litrov in 5 plastičnih sodov, 100 litrov, tel.: 031/719-888 16004269

SENO in otavo v kockah, tel.: 040/616-387 16004244

ULEŽAN hlevski gnoj, možna dostava, tel.: 031/676-235 16004121

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

IŠČEM dekle za občasno pomoč v strežbi. Delo je ob koncih tedna. Obvezen lasten prevoz. Marjeta Žanko, s.p., Hrastje 52, Kranj, tel.: 040/244-335 16004277

ZAPOSLIMO voznika za mednarodni cestni promet, s kategorijo C, za nedoločen čas. Baland, d.o.o., Sp. trg 20, Šk. Loka, tel.: 041/784-142 16004219

ZAPOSLIMO mizarja. Vrbn, d.o.o., Ul. Mirka Vadnova 22, Kranj, tel.: 041/634-039 16004184

ZAPOSLIMO delavca v mizarski delavnici. Vrbn, d.o.o., Ul. Mirka Vadnova 22, Kranj, tel.: 041/634-039 16004185

IŠČEM

DUO Santa igra in poje na vaših zabavah, abrahamih, rojstnih dnevih. Smo še prosti v decembru, tel.: 030/242-695 16004232

IŠČEM DELO – voznik tovornjaka C, E kategorije, z NPK in kodo 95, izkušnje z vožnjo kiperja, tel.: 040/389-518 16004236

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 16004225

ADAPTACIJE od temelja do strehe, omete, fasade, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tudi manjša gradbena dela – z vašim ali našim materialom, Gradton, d.o.o., Valjavčeva ulica 8, Kranj, tel.: 041/222-741 16004227

ODKUP HRASTOVE HLODOVINE PLAČILO TAKOJI
041 420 111
AIDA d.o.o., Prekopa 3, Vransko

EKOCLEAN, d.o.o., Podljubelj 259, Tržič nudi čiščenje in razrez cistern ter filtracijo olja! Pleskanje stanovanj in stopnišč, tel.: 041/989-987 16004226

TESNJENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 16004223

ZASEBNI STIKI

GOSPA, ki sva se spogledovala v sredo, 16.11., med 11. - 12. uro pri Globusu. Šla sva na št. 1. Če si za, da se še vidiva, pridi na isto mesto, v sredo 7.12., med 11. - 12. uro. 16004276

ŽENITNE raznovrstne, zanimive ponudbe, z vse države, različnih starosti. Mnogo je samskih fantov, gospodov… Hitra spoznavanja, 031/836-378, www.zau.si 16004229

RAZNO

PRODAM

SENO v kvadratnih balah, tel.: 041/838-080 16004241

Nepogrešljivi del priročnika je lunin koledar po mesecih s setvenimi podatki. Za primeren čas naših aktivnosti v skladu z luno nam daje napotke za: sajenje in setev, hujšanje z luno, ugodne dneve za ljubezen, za sekanje posameznih vrst lesa, za operacije, za parjenje živali,...
Ne zamudite tudi horoskopa za leto 2017. Leto bo v znamenju Sonca, ta v astrologiji prinaša vitalnost, dostojanstvo. V poglavju vrtni koledar po mesecih je Miša Pušenjak pripravila uporaben in natančen koledar opravil v sadnem, zelenjavnem in okrasnem vrtu.

Cena priročnika 6,90 EUR + poštnina

Priročnik lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če ga naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si
Gorenjski Glas

ZAHVALA

V 93. letu nas je za vedno zapustila

Štefanija Pipan

rojena Kos

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in sosedom za darovane svete maše, cvetje in sveče ter izrečena sožalja. Hvala zdravstvenemu osebju Bolnišnice Jesenice, Balinarskemu klubu VAN-DEN Čirče, Pogrebni službi Komunala Kranj, pevcem in kaplanu za opravljen obred. Vsem imenovanim in neimenovanim iskrena hvala.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

Vse vrhove gora ovija mir.
Drevesne krošnje
komaj zgane lahka sapica.
Ptice v gozdu so obmolknile.
Počakaj malo, kmalu boš
tudi ti našel svoj mir.
/Goethe/

V 83. letu je utrujen od bolezni zaspal naš dragi mož, ata, brat, stari ata, stric in tast

Jože Šparovec

iz Stražišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Hvala za izraze sožalja, podarjene sveče in cvetje. Hvala tudi gospe Zofki Meglič in gospodu Emilu Seknetu za sočutno napisane in prebrane besede. Zahvala gre tudi zdravnikom in osebju Bolnišnice Golnik – oddelku 100 za njihov trud, pogrebni službi Navček za poslovilni obred ter pevcem kvinteta Viharnik za zapete pesmi. Ne nazadnje pa najlepša zahvala osebju DU Kranj za dolgoletno skrb in nego. Ostal boš v naših srcih.

Žalujoči vsi njegovi

V 70. letu starosti nas je prezgodaj zapustil naš dragi

Lojze Oblak

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče. Posebej se zahvaljujemo vsem sosedom za pomoč, g. župniku in pevcem za lepo opravljen pogrebni obred, članom ŠD Marmor Hotavlje, kolesarjem ŠD BAM.Bi in g. Alešu Kalanu za ganljiv poslovilni govor. Hvala vsem, ki ste našega dragega Lojzeta v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Njegova družina

Končani hudega so boji,
a to ni smrt, je le vstajenje,
ko pri Odrešeniku svojem
našel boš milost in rešenje.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

Jožeta Bašarja

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za pozornost in čas, ki ga je ob njih preživel in bil srečen. Odkar ga je zapustila pokojna mama, je potreboval pomoč nas, domačih, službe Pomoči na Domu DU Kranj, zdravstveno pomoč dr. Jerajeve ter njenih bolniških sester in ge. Olge Perčič z možem. Za ves napor in skrb, ki sta bila potrebna zlasti v zadnjem letu, se vsem iskreno zahvaljujemo. Hvala tudi vsem, ki ste se od njega poslovili, mu darovali cvetje, sveče in prispevali za sv. maše. Posebej se zahvaljujemo tudi g. župniku Bojanu Likarju, ministrantom in pevcem za tako lep pogreb in sveto mašo ter pogrebnima službama Navček in Komunala Kranj. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi domači

Polje, kdo bo tebe ljubil,
kadar jaz bom v grobu spal …

ZAHVALA

V 80. letu je mirno zaspal

Alojzij Štern

p. d. Černetov Lojze s Kokrice

Ob njegovem slovesu se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sovaščanom in prijateljem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče, darove za svete maše in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Tatjani Primožič in med. sestri Andreji Zorec za dolgoletno zdravljenje, UK za pljučne bolezni in alergijo Golnik, reševalcem in zdravnikom Reševalne postaje Kranj ter negovalkam DU Kranj. Zahvala gre tudi GD Kokrica, gasilski častni straži in pevcem za ubrano petje ter pogrebnemu podjetju Navček. Iskrena zahvala g. župniku Jožetu Klunu in g. Andreju Bendi za lepo opravljeno pogrebno slovesnost. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči njegovi: žena Majda, sinovi Jože, Niko in Slavko ter hčerka Mojca z družinami

Anketa

Mesec prazničnih nakupov

Samo Lesjak

Ameriški 'črni petek' se v obliki mnogih prodajnih akcij velikih popustov seli tudi k nam. V kolikšni meri je predpraznična nakupovalna mrzlica prisotna tudi pri nas?

Foto: Gorazd Kavčič

Ana Ribnikar, Kranj:

»Razprodaje in popusti, čeprav večinoma pretirano oglaševani, so pozitivni, saj na ta način marsikdo v teh ekonomsko težkih časih lahko prihrani precej denarja.«

Mika Zorzut, Kranj:

»Praznične razprodaje, pa naj bodo zavite v črne petke ali čudne sobote, ne vplivajo na moje odločitve pri nakupovanju. Vse tisto, kar potrebujem, kupujem sproti.«

Tjaša Lea Zilli, Kranj:

»Nakupovalnim gnečam praznični in sezonskih razprodaj se skušam izogniti. Če mi je kaj všeč, se odločim za nakup, kakšno malenkost pa naročim včasih tudi preko interneta.«

Andrej Tavčar, Kranj:

»Tako domači trgovci kot tudi potrošniki podlegamo nakupovalni evforiji. Prodajnih akcij je preveč, tako da na koncu veliko zapravimo ter ničesar ne prihranimo.«

Lucija Čermelj, Kranj:

»Popusti so seveda dobrodošli, prav pa je, da pri nakupih ne gledamo zgolj na nižje cene, temveč tudi na kakovost izdelka ter na to, ali ga sploh potrebujemo.«

Začenja se smučarska sezona

Danes bo v Kranjski Gori prvič v tej sezoni mogoče smučati, pognali bodo vlečnico Velika Mojca, zatem pa bodo vsak dan odprli še kakšno dodatno smučarsko progo.

Urša Peternel

Kranjska Gora – Potem ko je bilo v zadnjih dneh dovolj mrzlo za zagon snežnih topov in izdelavo umetnega snega, v Kranjski Gori danes začenjajo letošnjo smučarsko sezono. Kot je dejala Klavdija Gomboc iz Žičnic Kranjska Gora, najprej odpirajo vlečnico Velika Mojca, zatem pa bodo vsak dan odprli še kakšno dodatno progo. Upajo, da bodo smučarjem lahko zagotovili 123 smučarskih dni, tako kot prejšnja leta. Ena od novosti v letošnji sezoni je ureditev dodatnega dela smučišča poleg sedežnice Podkoren na Poligonu, ki bo namenjeno tako tekmovalcem za nemotene treninge kot tudi rekreativnim smučarjem. Poleg tega so letos kupili nov teptalni stroj, vozil bo brezplačni smučarski avtobus do Podkorena, vsi smučarji s kupljeno smučarsko vozovnico si bodo tekmovanji za Pokal Vitranc lahko ogledali kar s smučišča ... Če bodo snežne razmere omogočale, bosta obratovali tudi smučišči v Mojstrani in Macesnovc v Ratečah, je napovedal direktor Turizma Kranjska Gora Blaž Veber.

Poleg smučanja bodo v letošnji zimi več poudarka dali tudi teku na smučeh, je povedal kranjskogorski župan Janez Hrovat. Uredili bodo kar okrog štirideset kilometrov tekaških prog, po novem tudi v Radovni. Pestro bo tudi decembrsko dogajanje, v Kranjski Gori je že zaživela Alpska vasica, vse vasi od Mojstrane do Rateč so novoletno okrašene, kolesarska proga od Podkorena do Rateč bo osvetljena in bo omogočala romantične večerne sprehode.

Na Krvavcu naj bi smučarsko sezono predvidoma začeli sredi prihodnjega tedna, na Voglu pa ob koncu prihodnjega tedna.

Tudi pri največjem hotelirju v občini, podjetju Hit Alpinea, z optimizmom začenjajo zimsko sezono. Po besedah izvršnega direktorja Fedja Pobegajla bodo goste pričakale prenovljene sobe v hotelu Kompas, kjer se usmerjajo zlasti v športni turizem. Pestra bo gostinska ponudba na Snežni plaži, v Planici bodo v objektu Kavka še naprej skrbeli za ponudbo lokalne domače hrane, v hotelu Špik v Gozdu - Martuljku pa razvijajo nov koncept tako imenovanega »healthnessa«.

V Kranjski Gori so sredi tedna že pripravljali smučišče, da bodo danes lahko pognali prvo vlečnico, to je Veliko Mojco.

Cesta na Javorniku je prevozna

Po utrditvi je cesta spet prevozna. / Foto: arhiv MO Kranj

Vilma Stanovnik

Kranj – Cesta na Javorniku, ki jo je pred kratkim poškodoval zemeljski plaz in je bila do konca novembra neprevozna za osebna vozila, je sedaj prevozna tudi za prebivalce bližnjih hiš. »Po zagotovitvi izvajalca Komunale Kranj je območje plazu na Javorniku stabilno, zemljina ne plazi več. Po utrditvi cestišča je cesta prevozna za osebna vozila, v naslednjih dneh pa bo poskrbljeno tudi za ustrezno izvedbo vodovodne cevi v zemljino,« je povedal kranjski župan Boštjan Trilar.

Potrošniki preverili dvajset milijonov računov

Kranj – Ko je finančna uprava na začetku letošnjega januarja uvedla davčne blagajne, je začela tudi nagradno igro Vklopi razum, zahtevaj račun, v okviru katere potrošniki preverjajo račune in pakete z desetimi računi različnih izdajateljev pošiljajo na finančno upravo. Prvega septembra se je začel četrti krog igre, ki se bo končal 31. decembra. Potrošniki so v okviru nagradne igre v prvih enajstih mesecih preverili blizu 20 milijonov računov in s tem približno tri četrtine vseh izdajateljev računov, ki uporabljajo davčne blagajne. V prvem trimesečju je bilo med vsemi poslanimi računi 1,9 odstotka nepotrjenih, v drugem in tretjem trimesečju pa le še 1,2 odstotka. V finančni upravi so z odzivom potrošnikov zelo zadovoljni, zato načrtujejo v prihodnjem letu v primerjavi s sedanjo nekoliko spremenjeno nagradno igro, ki bo še učinkovitejša pri odpravljanju sive ekonomije. Podrobnosti bodo predstavili v naslednjih tednih.

Petnajst let Lions kluba

Škofja Loka – V soboto, 3. decembra, ob 18. uri se bo v Kristalni dvorani Sokolskega doma začela svečanost ob 15-letnici Lions kluba Škofja Loka. Ob tej priložnosti bodo v svoje vrste sprejeli tri nove člane. V uradnem delu večera bodo nastopili baritonist Klemen Šiberl, violinistka Ana Julija Mlejnik in pianistka Maja Klinar, v družabnem delu večera Daniel Rampe in Andreja Čamernik. Lions klub Škofja Loka se je v zadnjih petnajstih letih uveljavil kot zelo uspešen prireditelj tradicionalnih dobrodelnih koncertov, s katerimi zbirajo denar za donacije.

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno. Jutri zjutraj ali zgodaj dopoldne se bo od jugozahoda pooblačilo, čez dan bo pretežno oblačno. Do nedelje zjutraj se bo spet zjasnilo, čez dan bo večinoma sončno.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo
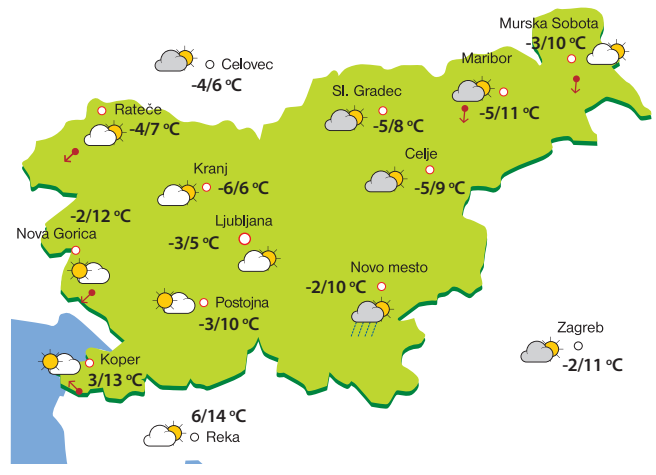
PETEK	SOBOTA	NEDELJA
-4/7 °C	-4/4 °C	-2/5 °C